

Informe final

**Tolerància i prevalença de
les violències masclistes a la
Universitat de València**

ÍNDEX

0. Glossari de termes	5
1. Introducció	6
2. Justificació de la investigació	8
2.1. Documents normatius i institucionals de la UV	8
2.1.1. III Pla d'Igualtat de la Universitat de València	8
2.1.2. Codi de Conducta i Bones Pràctiques en matèria d'Igualtat de Gènere	8
2.1.3. Protocol de la UV per a l'actuació i resposta davant l'assetjament sexual per raó de sexe i altres assetjaments discriminatoris.....	11
2.2. La necessitat de visibilitzar les violències en les institucions universitàries.....	13
2.3. Per l'impacte en la vida de les estudiants i acadèmiques.....	15
3. Violència masclista a l'àmbit universitari: aproximació des de les investigacions realitzades en l'àmbit universitari	18
4. Marc metodològic	21
5. Resultats del estudi quantitatiu	27
5.1. Descripció de les persones participants.....	27
5.2. Les conductes masclistes a anàlisi	28
5.2.1. Quines conductes son considerades, majoritàriament, com violència i a més, es consideren denunciabls?	28
5.2.2. Quines conductes són considerades, majoritàriament, violència però no denunciabls?	31
5.2.3. Què conductes no són considerades, majoritàriament, violència?	33
5.3. Prevalença de les conductes masclistes i experiències personals patides	34
5.4. Respostes davant de les situacions de violència masclista viscudes i característiques de la situació de violència patida	37
5.5. Prevalença del discursos que reiteren les violències.....	42
5.5.1. Discursos en relació a les dones que viuen situacions de violència de gènere.	43
5.5.2. Discursos en relació als agressors.....	46
5.6. Opinió sobre el paper de la Universitat de València davant de les violències masclistes.....	49
6. Resultats de l'estudi qualitatiu	54

6.1. Descripció de les persones participants	54
6.2. Resultats	54
6.2.1. Tema 1: Què són les violències masclistes?	56
6.2.2. Tema 2: Les dinàmiques de poder socioculturals i relacionals que fan possible, i alhora perpetuen, les violències masclistes.....	57
6.2.3. Tema 3: Els processos personals i les posicions subjectives davant les violències patides	62
6.2.4. Tema 4: Les conseqüències de les violències masclistes	64
7. Conclusions.....	66
7.1. Col·lectiu estudiantat:	66
7.2. Col·lectiu PDI i col·lectiu PAS.....	67
8. Propostes d'acció.....	72
8.1. Actuacions en matèria de sensibilització	72
8.1.1. Propostes de sensibilització per als estudiants	72
8.1.2. Propostes de sensibilització per a PAS i PDI	73
8.2. Actuacions en matèria de formació	73
8.1.1. Propostes de formació per a l'estudiantat	73
8.1.2. Propostes de formació per al PDI i el PAS.....	74
8.3. Actuacions en relació amb espais i recursos	75
9. Referències.....	77
10. ANNEX.....	80
Annex I. Descripció de la mostra participant.	80
Estudiants	80
Personal Docent Investigador.....	81
Personal de Administració i Serveis.....	82
Annex II. Les conductes masclistes a anàlisi.....	83
Estudiants	83
Personal Docent i Investigador	84
Personal d'Administració i Serveis.....	86
Annex III. Prevalença de les conductes masclistes.....	88
Estudiants	88
Personal Docent i Investigador	89
Personal d'Administració i Serveis.....	90
Annex IV. Aprofundint en les situacions de violència masclista viscudes	92
Estudiants	92
Personal docent i investigador	93
Personal d'Administració i Serveis.....	94

Annex V. Prevalença dels discursos que reiteren les violències.....	96
Estudiants	96
Personal Docent i Investigador	98
Personal d'Administració i Serveis.....	100
Annex VI Funció de la Universitat de València davant de les violències masclistes.....	103
Estudiants	103
Personal Docent i Investigador	104
Personal d'Administració i Serveis.....	106
Annex VIII: Guió entrevista estudi qualitatiu	108
Annex IX: Qüestionari.....	113

0. Glossari de termes

Els termes que exposem a continuació, extrets dels documents institucionals de la UV que conformen les directrius d'actuació sobre la prevenció i lluita contra les violències masclistes, ens permeten situar conceptualment l'objecte de la present investigació:

Assetjament sexual: És qualsevol comportament, verbal o físic, de naturalesa sexual que tinga el propòsit o produïska l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, en particular quan es crea un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

Assetjament per raó de sexe: Fa referència a qualsevol comportament verbal o físic realitzat en funció del sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seua dignitat i de crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

El condicionament d'un dret o d'una expectativa de dret a l'acceptació d'una situació constitutiva d'assetjament sexual o d'assetjament per raó de sexe es considera també acte de discriminació per raó de sexe.

Constitueix discriminació directa per raó de sexe tot tracte desfavorable envers les dones relacionat amb l'embaràs, la maternitat o la lactància.

Assetjament masclista: Entenem la realització d'actes gestuals, verbals (comentaris que ridiculitzen, menyspreen o infravaloren a les dones), o de qualsevol altra naturalesa que, sense constituir infracció penal o falta greu, suposen, referits a una dona en concret o a les dones en general:

- Comentaris molestos sobre el cos o sobre les capacitats i límits físics. Sobre la seua capacitat intel·lectual o sobre el que una dona ha de fer (o no) o pot fer (o no) segons estereotips sexistes.
- Actituds poc respectuoses de caràcter lleu.
- Bromes molestes, en particular si són reiterades, que les menysvaloren o denigren.
- Interrompre-les, sobretot quan qui ho fa no presenta aquesta conducta quan interactua amb homes

1. Introducció

L'estudi: **“Què ocorre en la nostra Universitat? Aproximació analítica i descriptiva de les violències masclistes a la Universitat de València: grau de tolerància i prevalença”** és finançat i proposat des de la Unitat de la Igualtat a les investigadores Inmaculada López-Francés i Pilar Domínguez-Castillo, per a donar compliment al compromís de la Universitat de València (UV) en la seua lluita contra les violències masclistes i les desigualtats de gènere. En el desenvolupament d'aquest estudi, hem treballat de manera conjunta les investigadores amb l'equip de la Unitat de la Igualtat.

L'actuació enfront de les violències masclistes és un dels grans i principals reptes del III Pla d'Igualtat, reflectint així el compromís de la Universitat de València amb una tolerància zero amb qualsevol tipus de violència masclista, així com d'oferir una protecció adequada a les víctimes de qualsevol tipus de violència masclista en els espais universitaris. Per aconseguir aquest repte, una de les primeres accions que contempla l'execució del Pla d'Igualtat és la realització d'aquest estudi. Aquest informe tracta la necessitat d'abordar la “Prevenició de l'assetjament sexual i per raó de sexe” dins del diagnòstic negociat previ a l'elaboració del IV Pla d'Igualtat. Una qüestió exigida pel Real Decret Llei 6/2019, d' 1 de març, de mesures urgents per garantir l' igualtat de tracte i d' oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació, que modifica la Llei orgànica 3/2007 per a la igualtat efectiva entre dones i homes.

Aquesta investigació pretén comprendre el nivell de tolerància actual cap a les violències masclistes entre la comunitat universitària així com analitzar les percepcions, mites, actituds i estereotips que es relacionen amb la tolerància. De la mateixa manera, s'analitzarà la prevalença d'aquestes violències i les respostes i abordatge davant d'elles. Per a continuar avançant en la protecció a les dones i en la resolució d'aquestes situacions d'una manera justa i digna per a les víctimes, és fonamental conèixer i analitzar la tolerància i prevalença des d'una perspectiva feminista i crítica. Per tant, a més dels tipus de situacions caracteritzades per les violències que pateixen les dones en el context universitari, aprofundirem en les dinàmiques relacionals i de poder que les expliquen així com en l'existència de les creences i els discursos socials que legitimen la violència de gènere.

Creiem en la necessitat de crear espais universitaris segurs per a tota la comunitat universitària, que permeta a les persones aconseguir un desenvolupament personal, social i professional. La universitat és un agent vital pel que fa a la construcció, percepció i tracte del

gènere; dels gèneres. És per això que té una gran responsabilitat feminista i social a la qual s'ha de parar atenció i avaluar; no sols la institució com a tal, sinó a nosaltres mateixes com a agents actius que participen d'aquests processos. Hem de fer el possible per caminar cap a una equitat justa i real; i la universitat hi juga un paper molt important.

Aquest compromís, fent referència al nostre enfocament epistemològic, ens va interpel·lar a construir una investigació amb una fase qualitativa amb persones de la comunitat universitària, una revisió bibliogràfica sistemàtica al voltant d'investigacions sobre la violència de gènere en contextos universitaris i la creació d'un instrument quantitatiu conformat per diferents eixos per a respondre als objectius plantejats.

Aquest informe és el resultat de tot aquest procés. Està estructurat en tres grans blocs. En el primer bloc, com a punt de partida, es mostra el context-marc que sosté i travessa la nostra investigació. En ell es troba la revisió bibliogràfica i normativa, així com el disseny metodològic. En el segon bloc, es presenten els resultats rellevants del procés. Tant quantitatius com qualitatius, resultat de l'aplicació de les diferents tècniques emprades. I, finalment, l'apartat amb les principals conclusions. Aquestes pretenen ser obertes, buscant generar l'oportunitat de reflexionar i repensar sobre les dades, perquè es pugui nodrir de noves aportacions que ho complementen i milloren.

2. Justificació de la investigació

2.1. Documents normatius i institucionals de la UV

Els compromisos de la UV amb la igualtat i la lluita contra les violències de gènere queden recollits i organitzats en diferents documents institucionals que guien l'actuació interdisciplinària i la transversalització d'accions.

2.1.1. III Pla d'Igualtat de la Universitat de València

El III Pla d'Igualtat de la UV¹, aprovat el 16 d'abril per unanimitat, va proposar quatre grans reptes (que agrupen seixanta-quatre accions) per aconseguir l'objectiu de garantir la igualtat real i efectiva de gènere. Entre els grans reptes del III Pla d'igualtat, dos d'ells aborden la problemàtica de les violències masclistes: L'actuació enfront de les violències masclistes i la formació en igualtat i contra les violències masclistes.

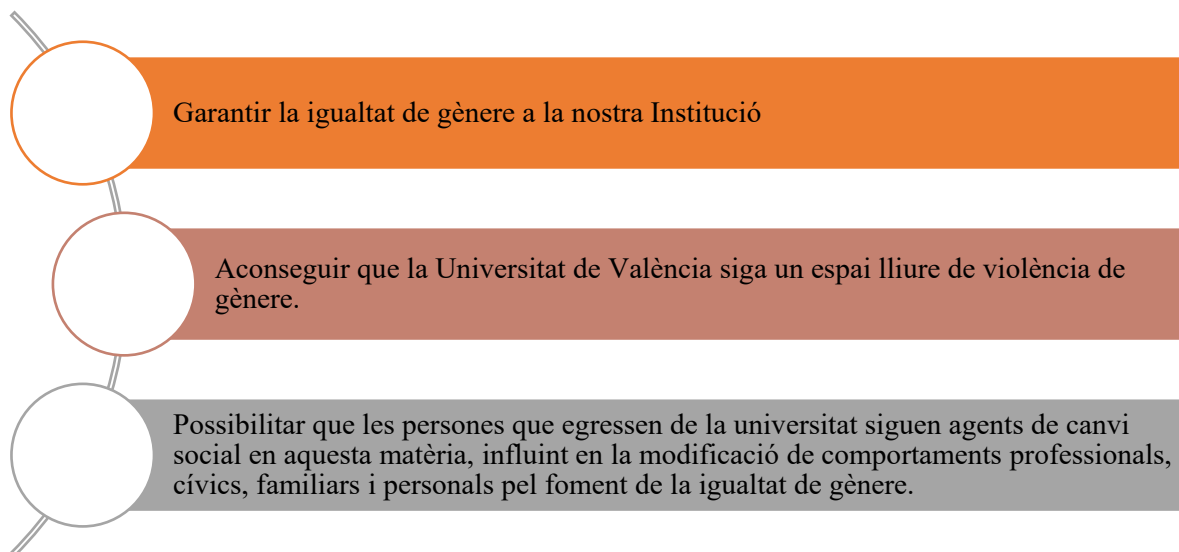
La importància atorgada a la lluita contra les violències masclistes també es posa de manifest perquè l'eix 1 d'aquest Pla “les persones” contempla com a fonamental el treball per a prevenir i afrontar la violència masclista dins de l'objectiu 1.4. “Tolerància zero front a la violència masclista i el compromís de protegir a les víctimes”. En el marc d'aquest objectiu, l'acció 14 consisteix en “Promoure un estudi per a mesurar el clima i el grau de violència masclista en la comunitat universitària mitjançant enquestes i entrevistes”. L'estudi que es presenta en aquest informe pretén donar compliment a aquesta acció del pla d'igualtat, incorporant explicacions i propostes que puguin contribuir a avançar cap a l'objectiu plantejat.

2.1.2. Codi de Conducta i Bones Pràctiques en matèria d'Igualtat de Gènere

El Codi de Conducta i Bones Pràctiques en matèria d'igualtat de gènere² suposa una eina mitjançant la qual la Universitat i els seus membres es posicionen clarament per tal de:

¹ Disponible a la web: <https://www.uv.es/uvweb/unitat-igualtat/ca/pla-igualtat/iii-pla-igualtat/introduccio-iii-pla-igualtat-1286073064912.html>

² Disponible a la web: <https://www.uv.es/uvweb/unitat-igualtat/ca/violencia-masclista/codi-conducta-1286060383723.html>

Aquest Codi de Conducta concreta l'actuació universitària que cal promoure en matèria d'igualtat de gènere en els seus diversos àmbits, amb pautes clares d'intervenció així como explicita les conductes que no són tolerables en la relació entre dones i homes en la nostra universitat.

D'altra banda, des de la Universitat de València l'assetjament sexual es defineix com qualsevol comportament verbal o físic, de naturalesa sexual que tinga el propòsit o produïsca l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, en particular quan es crea un entorn intimidatori, degradant u ofensiu. Totes les persones que formen part de la nostra comunitat universitària:

1. Tindran una actitud respectuosa i correcta en el tracte amb les persones que tindrà en consideració les seues idees i aportacions sense distinció de sexe, gènere ni orientació sexual i salvaguardarà la dignitat i la intimidat de dones i homes.
2. Evitaran les asimetries per raó de sexe en les relacions amb els membres de la comunitat universitària, és a dir, no s'ha de tenir amb les dones cap comportament no desitjable amb els homes i viceversa.
3. Garantiran un tracte homogeni entre dones i homes: per exemple, si l'alumnat tracta de "vostè" els professors i/o el PAS masculí, cal fer el mateix en el cas de les professores i/o el PAS femení.
4. Hauran de salvaguardar el dret d'homes i dones a no ser objecte de cap tipus de violència sexual per raó de sexe o orientació sexual (siga verbal, física o psicològica). Constitueixen assetjament sexual, entre altres, els comportaments següents:

- Agressions físiques.
- Demandes de favors sexuals, acompanyades o no de promeses explícites o implícites de tracte preferencial o d'amenaques en cas que no siguin ateses (xantatge sexual, “quid pro quo” o intercanvi), especialment en concurrència amb l'abús de poder en les relacions interpersonals (quan la persona que fa les demandes té superioritat jeràrquica sobre la persona a la qual es fan).
- Observació clandestina de persones en llocs reservats, com poden ser els serveis i banys o els vestuaris.
- El contacte físic no desitjat per alguna de les parts.
- Ús d'imatges o representacions gràfiques de caràcter sexista als llocs i/o en les eines de treball.

Així mateix, i considerant que el protocol de la UV en aquesta matèria indica que constitueix assetjament per raó de sexe qualsevol comportament adoptat en funció del sexe d'una persona amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seua dignitat i de crear un entorn intimidatori, degradant o ofensiu, constitueixen conductes que poden tenir una base sexista i, per tant, cal considerar-les constitutives d'assetjament per raó de sexe, entre altres, les següents:

- Les desqualificacions personals.
- Les desqualificacions del treball de les persones que no estiguen fonamentades en raons objectives.
- Utilitzar materials i exemples per a la pràctica docent amb continguts sexistes que tinguen escassa o nul·la vinculació amb la matèria (llevat que es tracte de la denúncia explícita d'aquestes situacions).
- Els comentaris vexatoris sobre l'aspecte físic, la ideologia o l'orientació sexual i la identitat de gènere.
- L'aïllament i el rebuig o la prohibició de la comunicació amb la jerarquia o amb la resta del personal.
- Impartir ordres contradictòries i per tant impossibles de complir simultàniament.
- Donar ordres vexatòries.
- Les actituds que comporten vigilància extrema i contínua.
- La violència verbal, gestual o física.

La implementació del codi de conducta de manera que obtinga la seua finalitat d'erradicar els comportaments i violències sexistes, depèn de la sensibilització per part de la comunitat universitària sobre les conductes, comportaments i experiències que constitueixen violències masclistes, tal com es recullen en el codi de conducta.

La investigació, en la mesura que l'instrument quantitatiu d'avaluació contempla la interpretació d'experiències masclistes per part de les persones participants, ens permet avaluar en quina mesura la comunitat universitària entén les violències masclistes de la manera en la qual es recull el codi de conducta i que, al seu torn, reflecteix el compromís de la UV contra les violències. D'altra banda, l'estudi qualitatiu ens permet profunditzar tant en les conseqüències com en les dinàmiques relacionals, subjectives i institucionals i, per tant, tindre una millor comprensió a l'hora de dissenyar les campanyes i intervencions i necessàries.

[2.1.3. Protocol de la UV per a l'actuació i resposta davant l'assetjament sexual per raó de sexe i altres assetjaments discriminatoris](#)

En el preàmbul d'aquest protocol, la Universitat ha expressat la seua obligació legal, i el seu compromís per tal de garantir el respecte dels drets i llibertats fonamentals, la igualtat entre dones i homes, la lluita contra l'assetjament sexual, contra l'assetjament per raó de sexe i contra altres assetjaments discriminatoris.

El *Protocol de la Universitat de València per a l'actuació i resposta davant l'assetjament sexual, per raó de sexe i altres assetjaments discriminatoris*³ s'aprova al juny de 2021, incorporant algunes novetats respecte a l'anterior protocol amb les quals s'intenten solucionar alguns dels següents elements detectats:

- El tipus d'assetjament: S'incorporen altres assetjaments discriminatoris dins del mateix protocol que aborda els casos d'assetjament sexual o per raó de sexe.

“Tot comportament dirigit a una persona relacionat amb la seua identitat o expressió de gènere, la seua orientació sexual, el seu origen racial o ètnic, la seua religió o la seua discapacitat, que tinga com a objectiu o conseqüència atemptar contra la seua dignitat i crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu”.

³ Disponible en la web: <https://www.uv.es/uvweb/unitat-igualtat/ca/violencia-masclista/protocol-assetjament-1286060385204.html>

- La gravetat de l'assetjament: quan es produeixen actituds molestes no constitutives de falta, s'activa la via informal de resolució de conflictes.

Amb la intenció de protocol·litzar i atendre els casos d'assetjament per raó de sexe que revesteixen menor gravetat, fent que es respecte el Codi de Conducta i Bones Pràctiques en matèria d'igualtat de gènere, perquè cessin els comportaments no desitjats i es garanteix el respecte en les relacions interpersonals dins de la comunitat universitària.

- L'àmbit d'aplicació o públics destinataris del protocol: S'incorpora a la població estudiantil no sols com a possible denunciante sinó també com a possible denunciada amb l'activació del protocol. La possibilitat sancionadora en qualsevol cas recauria en un expedient posterior, amb l'aplicació de l'Estatut de l'Estudiant universitari en vigor.
- El termini per a interposar denúncia: Es pot denunciar fins a 3 anys després d'haver acabat la vinculació amb la UV.

En definitiva, comptar amb un protocol és fonamental, però no cal oblidar que és un instrument processal, per a instar un càstig, en últim terme una vegada ha fracassat la política i l'estratègia institucional de "tolerància zero". En realitat, allò substancial és la política prèvia, la de prevenció. Sobre la seua naturalesa, cal destacar que el protocol no és un instrument de càstig, no és un expedient disciplinari, és un procediment d'esbrinament dels fets, que en el cas de concloure que s'ha produït una falta, es deriva a obrir l'expedient. Sobre el seu àmbit d'aplicació, cal dir que el protocol pot actuar sempre que la persona denunciada pertany a la institució. La denúncia la pot realitzar qualsevol persona, tot i que no tinga directament relació jurídica amb la universitat (perquè la contracta una empresa externa), sí que preste els seus serveis dins de la UV. O una estudiant que ja no pertany a la UV, sempre que haja iniciat el procediment quan encara mantenia aquesta relació jurídica amb la institució.

El protocol recull les accions d'acompanyament i atenció a víctimes, entre les quals paga la pena puntualitzar el seguiment que es realitzarà per a evitar que es produeixen possibles represàlies provocades com a venjança cap a les persones denunciants.

Continua quedant el gran repte de quantificar la magnitud del problema, llançar llum amb estadístiques que mesuren les violències masclistes que es produeixen en l'àmbit universitari, les atencions que es realitzen des de la Unitat d'Igualtat, l'ús de recursos de prevenció i actuació com són els protocols. L'existència d'aquests instruments dels quals es doten les universitats suposa, sens dubte, un gran pas en el reconeixement del

problema, si bé encara queda un llarg camí per recórrer perquè la transparència sobre aquesta realitat siga considerada un factor d'excel·lència universitària.

L'assetjament sexual per raó de sexe té una dimensió personal i una projecció col·lectiva perquè, encara que es dirigeix a una dona, afecta a totes elles i als qui pertanyen a col·lectius socials subalternitzats o inferioritzats. A més, afecta a l'estatus de totes les persones que els integren. Destacar que, en el context social i en l'àmbit relacional universitari, moltes de les conductes constitutives d'assetjament encara no es perceben com a lesives. La present investigació tracta de donar resposta a aquesta realitat d'invisibilització, alhora que a la normalització de la violència de gènere i de les experiències de violències patides.

D'altra banda, també és cert que encara que les dones siguen conscients de les situacions de violència patides, es troben amb barreres soci-institucionals que fan emergir pors que impedeixen prendre decisions que permeten un reconeixement i actuació per a donar resposta a l'experiència patida. D'aquesta manera, l'instrument quantitatiu està dissenyat, metodològicament, a partir de principis teòrics que faciliten l'accés a la informació relativa a discursos normalitzadors de la violència, així com a l'aprofundiment de les causes que impedeixen a les dones posar de manifest i establir les vies de denúncia de les violències patides.

2.2. La necessitat de visibilitzar les violències en les institucions universitàries

A nivell normatiu queda patent la importància d'incloure en els contextos universitaris el principi d'igualtat de gènere com a prevenció de qualsevol manifestació de violència masclista. I així ho assumeixen la majoria de les universitats; incorporant en els seus plans, projectes, programes i activitats la promoció de la igualtat de gènere i la prevenció de les violències masclistes. No obstant això, què ocorre amb l'aplicabilitat d'aquests principis normatius? què ocorre en els espais universitaris? és un lloc lliure de violències masclistes?

Lluitar contra les violències masclistes és erradicar dinàmiques de poder legitimades des del patriarcat, que atorga un lloc de privilegi i superioritat als homes. La legitimació de les violències implica naturalització i invisibilització tant de les experiències i situacions de violència que ocorren, com de les conseqüències de la violència en la vida de les dones.

A més, producte del sistema patriarcal en el qual estem inscrits, en l'imaginari col·lectiu s'assumeix que una dona amb estudis superiors pot identificar, denunciar i rebutjar qualsevol situació de violència masclista. Per contra, els homes amb estudis superiors, mai podran incórrer en cap mena de maltractament o ser violents. Sobre la base d'aquestes creences, les universitats no poden ser espais on hi ha violències masclistes. Assumir aquest pressupost promou que es continuï reproduint tot tipus de violència i constitueix un obstacle per a plantejar qualsevol denúncia (Ramirez Raunigg & Trujillo Cristoffanini, 2019)

Per això, un dels primers obstacles per a identificar les violències masclistes en el context universitari és una falta de reconeixement i/o coneixement d'alguns tipus de violències per uns estereotips assumits, dificultant, en alguns casos, que puguin saber si estan o no rebent agressions. Fins i tot, a vegades s'assumeixen com a situacions normals o inevitables, intrínseques i pròpies a les relacions humanes. Aquesta situació fa molt més difícil identificar-la. Aquest factor és un dels principals obstacles en el camí de superar i denunciar les pràctiques abusives que es poden estar donant en qualsevol institució.

La investigació que presentem té, entre els seus objectius, donar resposta a la necessitat de conèixer en quina mesura la comunitat universitària, identifica i conceptualitza les diferents manifestacions de les violències masclistes com a tal, ja que un dels factors de la perpetuació d'aquestes, és la seua naturalització, acceptació i la multiplicitat de formes que adopta: bromes, paternalismes, acostaments no consentits disfressats de cerca de complicitat, proximitat, etc.

Referent a això, algunes acadèmiques han descrit la negligència i complicitat relacionada amb les violències masclistes als campus universitaris com una “conspiració de silenci”, “ignorància cultivada”, “dret a no saber”, “ignorància concertada o estratègica”, “silenciament sistemàtic”, “cultura de la simulació”, conceptes utilitzats per a representar la inacció intencionada (o no) i la falta d'atenció per part de les institucions d'educació superior en un intent endogàmic de protegir la pròpia institució (Prior & Heer, 2021).

D'altra banda, juntament amb manifestacions de violència masclista que adopten expressions benvolents, subtils o ambivalents, es donen les violències que s'exerceixen des de la violència física, demandes explícites quan l'agressor sap que no hi ha

consentiment, etc. No obstant això, totes aquestes violències han de ser analitzades integrant la perspectiva del poder, que ens permet aprofundir en la complexitat de la intersecció d'unes certes emocions (por, culpa, vergonya) amb les posicions de vulnerabilitat, precarietat i inferioritat, que poden caracteritzar les posicions de les dones que pateixen violències (Ahmed, 2021; Segato, 2017).

Oliver (2008) afirma que davant vivències masclistes en l'àmbit universitari les dones experimenten un sentiment de vergonya i una alta tendència a culpabilitzar-se, sentint por davant la possibilitat de ser considerades persones problemàtiques i que la seua reputació es veurà afectada dins de l'organització. A més, tenen una percepció negativa de la universitat i el personal universitari, reduint al màxim la possibilitat de coincidir amb els assetjadors, desconfiant i sentint-se decebudes amb la universitat. Deixen d'assistir a classe, abandonen assignatures o la universitat. També descobreix que, en el cas de l'assetjament sexual, les repercussions negatives en la vida no sols són per a qui les pateix sinó també afecten en les vides personals i professionals dels qui les han secundades o s'han solidaritzat amb elles.

La violència masclista és un problema invisibilitzat i habitualment subestimat en el context universitari. Seria injust no admetre els avanços, no obstant això, encara trobem seqüeles de desigualtats, discriminació, violència i injustícia que mostren que la Igualtat efectiva i real, continua sent una tasca pendent. La universitat és un agent vital en la construcció, percepció i tracte del gènere (dels gèneres) de manera, per descomptat interseccional. És per això que té una gran responsabilitat feminista i social davant les desigualtats de gènere i les violències exercides, tenint en compte totes les formes d'opressió i discriminació que travessen a les persones que formen part de la comunitat universitària. Aquesta estructura no pot continuar mantenint-se. Creiem en la necessitat de crear espais universitaris segurs per a tota la comunitat universitària, que permeta a les persones aconseguir el seu desenvolupament personal, social i professional sense obstacles.

2.3. Per l'impacte en la vida de les estudiants i acadèmiques.

L'estudi de les desigualtats de gènere en l'àmbit universitari, majoritàriament s'ha centrat en investigar les diferències existents quant a la representació de dones i homes en les diferents disciplines (segregació horitzontal) com en els diferents llocs i posicions

jeràrquiques ocupades (segregació vertical). Les conseqüències de la violència de gènere en la carrera universitària es troben invisibilitzades, ja que l'estudi de les desigualtats es concreten en la baixa representació de dones en llocs de poder, en la falta de referents, en les problemàtiques de la conciliació. Sense obviar la rellevància d'aquests processos, hem de dir que s'infravalora la rellevància d'haver patit violència masclista i les conseqüències d'aquestes, en l'abandó de les carreres universitàries i investigadores.

La imatge de la canonada que goteja, suposa un heurístic que facilita la visualització de les discriminacions per gènere, al llarg de la carrera acadèmica, que han impossibilitat una igualtat efectiva en l'accés a diferents posicions acadèmiques. En les institucions universitàries de Ciències (facultats, departaments, instituts d'investigació), la representació de dones en càrrecs acadèmics representa el 30%. En les últimes etapes del que s'entén com a trajectòria universitària, la presència de dones en la posició més elevada de la carrera acadèmica suposa el 20% (Pastor et al., 2017).

Per a completar, és podria citar l'últim informe de *Científiques en xifres 2023* del Ministeri d'Educació⁴. En el curs 2020-2021, s'observa una presència paritària de dones i homes en els inicis de la carrera investigadora (grau D: 47,3%, i grau B: 50,9%), i es perd progressivament el talent femení (grau B: 44,5%) fins a trobar-nos amb una escassa representació de les dones en els llocs més alts (grau A: 25,6%).

En aquesta investigació, un dels propòsits és conèixer en quina mesura les conductes de violència masclista han determinat les trajectòries acadèmiques i professionals de les dones en el context universitari. És fonamental saber com les violències masclistes suposen barreres i límits que permaneixen invisibilitzades ja que, fins ara, s'han visibilitat en major mesura els obstacles de les dones en les seues trajectòries vinculades amb la conciliació familiar i la responsabilitat principal de les dones com cuidadores.

⁴ El grau D inclou el personal investigador en l'etapa predoctoral: personal ajudant d'universitats públiques i personal investigador predoctoral: contractes predoctorals per a la formació de doctors i formació de professorat universitari (FPU). El grau C es correspon amb el primer lloc doctor d'accés a la universitat/doctors recentment titulats (inclou els contractes de formació Juan de la Cierva). El grau B es correspon amb professor titular, catedràtic d'escola, titular d'escola doctor, lector doctor, visitant doctor i contractat doctor d'universitats públiques. El grau A se correspon amb la figura de funcionari catedràtic d'universitat.

Per estudiar aquesta realitat, hem de considerar que les violències masclistes en els contextos universitaris, articulades i legitimades des del sistema patriarcal en el qual el dispositiu de gènere intersecciona amb altres dispositius de poder per a situar a les persones en un entramat de dinàmiques de poder que produeix vulnerabilitats o privilegis, necessiten ser analitzades des de les experiències de les dones i com les categories de gènere i poder s'encarnen en cada posició social i subjectiva. L'estudi qualitatiu que conforma aquesta investigació ens donarà la oportunitat d'aprofundir en les experiències i dinàmiques de poder intersubjectives que les dones han patit.

D'altra banda, les violències masclistes en la comunitat universitària, com a manifestació de la intersecció entre les desigualtats de gènere i les dinàmiques de poder, també han d'analitzar-se des de les diferents formes d'expressió que es llisquen en les dinàmiques a les aules, en relacions als departaments, en els diferents entorns laborals, d'estudi, en festes universitàries, etc. (Flores i Jiménez, 2017; Puigvert et al., 2019). L'estudi quantitatiu ens donarà la informació dels tipus de manifestacions de violències masclistes que es desenvolupen en l'àmbit universitari, la prevalença d'elles i les opinions de la comunitat universitari al voltant de com podem lluitar contra elles.

3. Violència masclista a l'àmbit universitari: aproximació des de les investigacions realitzades en l'àmbit universitari

Una investigació pionera sobre aquesta temàtica es va dur a terme pel grup d'investigació Community of Research on Excellence for All (CREA). L'estudi, titulat “Violència de gènere en les universitats espanyoles (2005-2008)” va ser coordinat per Rosa Valls. En aquesta investigació es va dissenyar un qüestionari que es va administrar a 1.083 estudiants de 6 universitats espanyoles, l'objectiu de les quals era identificar el tipus de violència de gènere que es donava en les universitats, així com el seu grau de reconeixement, denúncia i opinió sobre les mesures d'atenció i prevenció de la institució. Davant la pregunta “Coneixes alguna situació de violència de gènere que haja succeït en la universitat o entre persones de l'àmbit universitari?”: Un 13% de la comunitat universitària (estudiants, Personal Docent Investigador i Personal d'Administració i Serveis) va respondre afirmativament. Aquesta xifra augmenta quan aquesta pregunta es contrasta amb altres ítems inclosos al qüestionari que representaven situacions reconegudes per la comunitat internacional com a violència de gènere. La xifra real ascendeix a un 52%. Amb aquest estudi es mostra que les i els estudiants universitaris reconeixen amb més facilitat comportaments que impliquen violència física o sexual i tenen més dificultats per a reconèixer altres tipus de violència.

Macías Seda et al. (2012) mostren xifres similars. Revelen que el 58,5% de l'estudiantat universitari enquestat manifestava haver patit una situació de violència en el seu entorn pròxim, sent la psicològica la més comuna (71%), seguida per la física (41,2%), l'abús sexual (3,2%) i l'econòmica (2,5%). En aquest sentit, en un estudi ja clàssic, Spitzer (2004) afirma que en el context universitari, per les característiques de les persones que habiten aquests espais, les violències que es viuen són molt més subtils, menys visibles que la violència física i les agressions sexuals, fins i tot més normalitzada en els discursos i pràctiques quotidianes.

Resultats similars mostra la investigació duta a terme per Straus (2004). El seu estudi implica 31 universitats de 16 països amb una participació total de 8.666 estudiants entre els quals, un 42% aprova la violència cap a les dones en determinades circumstàncies -per exemple, donar-li una galleta per no ser obedient o al ser infidel-. Acceptar aquesta premissa implica assumir que es té el dret de poder castigar, esmenar i fins i tot posseir a les dones en determinades circumstàncies.

Cárdenas–Rodríguez et al. (2021), duu a terme un estudi amb 3.500 estudiants universitaris amb la finalitat d'analitzar la prevalença i els factors associats a la violència sexual en l'àmbit universitari. Aquest estudi realitzat en el context de la Universidad de Sevilla va trobar que quasi un 20% de la mostra admet conèixer una persona en aquesta situació i un 12% manifesta haver sigut agredida o assetjada sexualment en el context universitari. Les mirades insistents o lascives que fins i tot arriben a intimidar, ofendre i humiliar, els acudits de contingut sexual inapropiats, així com el contacte físic no desitjat són les formes més freqüents d'agressió. Els llocs on ocorre són variats: seminaris, congressos o en l'espai de treball. En aquest estudi algunes participants assenyalen haver viscut situacions com ara: “refregar els genitals contra la taula i acostar-se massa”, “mirar els pits”, “ús de situació de poder professor-estudiant per a benefici del primer a través de l'assetjament sexual”, “tocaments en despatx” i “senyals”. Per contra, de forma generalitzada, els homes participants van identificar com a principal forma d'agressió “els tocaments no desitjats”.

Un dels estudis més importants que s'han realitzat últimament en el context europeu, Unisafe (<https://unisafe-gbv.eu/the-project/>) mostra que el 62% de les persones enquestades ha experimentat almenys una forma de violència de gènere des que va començar a treballar o estudiar en la seua institució. Les dones (66%) i les persones no binàries (74%) són més propenses que els homes a experimentar totes les formes de violència de gènere.

És un fet que les dones pateixen més assetjament sexual en l'àmbit universitari. Així ho revelen les dades. A partir d'aquesta realitat, Blahopoulou, Bosch & Ferrer (2012) comproven que les dones conceptualitzen aquesta manifestació de la violència masclista d'una manera més àmplia. Per contra, els homes s'ajusten a allò estipulat en la normativa com a delictes. Amb una perspectiva prou reduïda. Fins i tot creuen que tirar floretes o acostar-se afectuosament és una cosa que entra dins de la “normalitat”. Peña Axt et al.(2022), analitzen aquestes qüestions com a pròpies d'un model de masculinitat hegemònica que perpetua diverses formes de violència revestint-les de “naturalitat”. Troben a més, que la violència exercida pels docents en l'espai universitari, per ocupar una posició de poder, contribueix a reproduir estereotips en el propi estudiantat. Són model i exemple com a persones de referència per tant, es revelen com un important mecanisme de socialització. Vizcarra Larrañaga & Póo Figueroa (2010) també ens mostren una ruptura, ja que identifiquen el que anomenen masculinitats en transició en els contextos universitaris. La presència d'aquestes permet identificar a homes que trenquen amb les formes hegemòniques d'habitar i sentir, evidenciant elements essencials que s'han de transformar.

Per tant, hi ha evidències científiques que demostren que a la universitat continuen existint elements que generen desigualtats, discriminació, injustícia i violència, afectant la qualitat de vida dels individus i a la creació de coneixement. No podem obviar, com afirmen Castro Franco & Carmona Parra (2021) que les universitats en les seues dinàmiques internes continuen sent molt masculinitzades i (hetero)patriarcal: *“Les universitats encara son espais en els quals, les posicions de poder segueixen estant majoritàriament ocupades per homes i on hi ha diverses barreres que afecten principalment a les dones. Una d’aquestes barreres és l’existència de diferents formes de violència de gènere en el context universitari”* (Oliver, 2008: 10).

4. Marc metodològic

El projecte s'ha elaborat des d'una perspectiva crítica i feminista. No concebem el feminisme com una teoria més. És una consciència crítica que ressalta les tensions i contradiccions dels discursos i dels fets. Aquest és l'esperit: una teoria de la justícia que ha anat canviant el món. I és que en ple segle XXI existeixen elements estructurals que oprimeixen a determinats col·lectius, impeding que es desenvolupen en igualtat de condicions. La perspectiva de gènere és un eix transversal en aquesta investigació perquè analitzarem els rols, estereotips i mandats de gènere que es troben a la base dels diferents nivells de tolerància a les violències i l'actuació davant aquestes.

Com a objectiu principal, pretenem analitzar el clima i el grau de violència masclista a la Universitat de València. Centrant la nostra mostra en tota la comunitat universitària: estudiantat, Personal Docent Investigador (PDI), Personal d'Administració i Serveis (PAS) i Personal Investigador en Formació (PIF). Els objectius específics s'articulen en els següents:

- O1: Analitzar les relacions entre el grau de tolerància a les violències masclistes i l'existència de creences i actituds sexistes.
- O2: A partir de les dades establir directrius d'actuació i possibles intervencions dirigides a la tolerància zero en la comunitat universitària, així com la creació d'espais segurs per a la denúncia de les violències masclistes.

En la present investigació, es parteix del pressupost de considerar els diferents enfocaments quantitatius i qualitatius no com a oposats entre si, sinó com un *contínuum*, servint-se els uns dels altres i trobant-se al llarg de tot el procés d'investigació. Per aquest motiu, es va decidir combinar tots dos enfocaments: qualitatiu i quantitatiu en diferents fases. Creiem que només d'aquesta manera es pot estudiar de manera apropiada i rigorosa qualsevol tòpic d'investigació social i humana. Amb aquest propòsit, es va estructurar l'estudi en cinc fases:

FASE I. Consulta bibliografia: Es va dur a terme una revisió del context normatiu a més d'una cerca de bibliografia especialitzada en diferents bases de dades. Els articles, *papers*,

llibres, capítols de llibres, informes, declaracions i convenis internacionals, legislació o publicacions periòdiques es van anar integrant en un fitxer.

FASE II. Estudi qualitatiu

El repte de dissenyar una investigació on s'analitza l'articulació entre els dispositius socials de poder a més d'aprofundir en la complexitat, causes i conseqüències de la violència masclista en l'àmbit universitari, ens va conduir al desenvolupament d'un estudi d'aproximació qualitativa. Aquest, té com a eix aprofundir en l'articulació entre els dispositius de gènere i classe social, per acostar-nos tant a les experiències viscudes per les dones, com els discursos i dispositius que conformen la interpretació i el sentit de les violències masclistes existents.

Amb aquesta aproximació qualitativa podem reconeix a les persones participants com subjecte epistèmic i possibilita que aquests ens mostren el sentit sobre les seues interpretacions i experiències (Flic, 2014). Rolando Montaña (2004) considera que aquesta perspectiva fa possible que les ciències socials aprofundisquen en l'anàlisi dels processos hermenèutics a partir dels quals, es realitzen coneixements sobre la interrelació entre els processos socials i subjectius, de manera que es pot captar el sentit que les persones donen als seus actes, a les seues vivències i al món que els envolta.

La metodologia qualitativa que hem desenvolupat permet la comprensió del sentit que les persones atribueixen a les posicions que ocupen davant les violències masclistes, però també ens habilita a acostar-nos als significats, representacions i imaginaris relacionats amb discursos i experiències en relació a la violència masclista en el context universitari (González-Rey, 2008; Sandoval et.al.,1996).

Aquest estudi s'estructura en dos fases:

Fase I de l'estudi qualitatiu: entrevistes i anàlisi de resultats per a construir una escala. Es van dur a terme 7 entrevistes (5 dones i 2 homes dels tres col·lectius i diferents branques de coneixement) per a entendre alguns aspectes claus sobre el tema sotmès a estudi. El guió per a les entrevistes es va articular a partir de cinc blocs: significat, tipologies, prevalença, dinàmiques relacionals i conseqüències de les violències masclistes (Annex X). Arran d'aquest procés de comprensió i indagació, van emergir tòpics que ens van permetre ordenar elements essencials per a la construcció de l'escala.

Fase II de l' estudi qualitatiu: entrevistes i anàlisis de resultats per completar l'estudi quantitatiu. Es van dur a terme 6 entrevistes. L' anàlisi en aquesta fase ens ha permès aprofundir en els resultats extrets de la fase quantitativa, aportant experiències i interpretacions que ens han facilitat l'elaboració de conclusions i propostes d'acció, més pròximes a les necessitats de les persones que formen la nostra comunitat universitària.

Els resultats que s' exposen en aquest informe corresponen a l' anàlisi de les 13 entrevistes, sent 11 dones i 2 homes de diferents branques de coneixement. La participació de les persones entrevistades va ser voluntària i es van respectar les consideracions ètiques que estipula la Llei Espanyola de Protecció de Dades (Llei 3/2018) en matèria d'anonimització i confidencialitat de les dades obtingudes i de la informació personal de les participants. Totes les persones van donar el seu consentiment voluntari, d'acord amb les condicions detallades en la citada legislació. Les persones participants van ser entrevistades seguint un guió d'entrevista semi-estructurada implementat de manera oberta, per a aprofundir en aquelles dimensions de les experiències de les participants que es relacionaven, en major mesura, amb els nostres objectius d'investigació.

Des de la nostra epistemologia, l'entrevista es desenvolupa des de l'establiment d'un marc on la persona es sent segura que se li respectarà tant allò que diga, com allò que no diga o els silencis que gènere. De la mateixa manera, l'entrevista semiestructurada sense una limitació de temps, permetrà que la persona entrevistada pugui explicar-se, i narrar, com desitja, les seues experiències.

FASE III. Estudi quantitatiu: Elaboració de l'instrument-escala per a valorar la tolerància, identificació i prevalença de les violències masculines en el context universitari. Amb la finalitat d'aprofitar les investigacions prèvies al nostre estudi, es va revisar els següents instruments: *Sexual Experience Survey*; *Conflict Tactic Scale (CTS)*; *Conflict Tactic Scale 2*; *Sexual Experience Scale*; Qüestionari d'Actituds cap al Gènere i la Violència (C.A.G.V.); Qüestionari de Violència en la parella; Enquesta Violència de gènere en les universitats espanyoles; *Family and Relationship Experiences and Attitudes Among College Students*, Escala de acoso sexual e interacción social de contenido sexual en el ámbito universitario (EASIS-U); Taxonomía del acoso sexual; *Sexual Experiences Questionnaire*; *Spanish*

Adaptation of the ISHMA Illinois Sexual Harassment Myth Acceptance; Gruber's typology of sexual harassment; Heterosexist Harassment, Rejection, and Discrimination Scale; LGBTQ Environmental Microaggression Scale; Daily Sexist Events Scale; The Interpersonal Sexual Objectification Scale; Schedule of Sexist Events- SSE; Perceptions of campus climate. Rankin's Campus Climate Survey; Perceptions of Campus Climate by Sexual Minorities; Sex Role Stereotyping Scale.

A l'hora del disseny dels apartats de la investigació sobre violències masclistes, i de l'estructura d'aquests, hem tingut present que quan s'estudia la violència de gènere a partir de termes genèrics relacionats amb les creences, com: Estàs d'acord amb la violència masclista?, les persones entrevistades responen de manera abstracta, sense aprofundir en la complexitat de la violència perquè la pregunta és imprecisa i basada en idees generals.

És per aquest motiu que la investigació que presentem està dissenyada a partir d'exemples concrets, d'expressions de violència masclista, perquè a partir d'ací, les persones participants responguen des del pla més afectiu i experiencial.

Per a la revisió de l'escala es va demanar a una comissió, composta per jutges i jutgesses expertes en el camp d'estudi, que valoraren amb una gradació d'1 a 10 els ítems presentats, en funció dels següents criteris: claredat, univocitat i pertinència. A partir de la valoració de les persones expertes, l'escala final es va estructurar en quatre blocs (Annex IX):

- a) Variables sociodemogràfiques;
- b) Tolerància i prevalença de la violència masclista;
- c) Creences sobre violència masclista;
- d) La Universitat davant la violència masclista.

FASE IV. Estudi quantitatiu: Difusió

És important indicar que l'aplicació s'ha realitzat en línia. L'escala ha sigut elaborada amb l'eina de codi obert LimeSurvey, un programari d'aplicació d'enquestes en línia distribuïda sota la Llicència Pública General GNU 2. Aquesta eina permet recopilar respostes de manera automàtica i ordenada en temps real a més de crear estadístiques i exportar les dades resultants a altres aplicacions.

Una vegada realitzat aquest procés de validació, es va disposar la difusió per mitjans oficials de la Universitat de València. D'una banda, es va redactar una notícia que es va publicar en

la web⁵ amb la finalitat d'animar a la població universitària a participar i conèixer l'escala que s'anava a realitzar. Posteriorment, es va enviar a tota la comunitat universitària un correu electrònic per mitjans oficials i, a més, es va publicar a les xarxes socials. També es va contactar amb persones de diferents àrees perquè donaren suport a la difusió.

FASE V. Anàlisi de resultats dels estudis.

Estudi quantitatiu.

Per analitzar els resultats quantitatius primer es va emprar el programa LimeSurvey. Aquest ofereix funcionalitats específiques per a filtrar dades d'enquestes. Amb la finalitat d'assegurar la qualitat de les dades representades en l'anàlisi, es van aplicar filtres dins de la secció d'estadístiques del programa, excloent entrades que presentaven mancances en les respostes (incompletes o il·legibles). En eliminar-les, s'evita introduir biaixos i es garanteix la integritat dels resultats obtinguts .

A més, amb el SPSS 27.0 es va procedir al càlcul de mesures descriptives per a obtenir informació rellevant sobre les característiques sociodemogràfiques del grup, com la mitjana, desviació estàndard, proporcionant una visió general de la distribució de les dades (concretament en les variables numèriques o ítems d'edat i experiència laboral).

Addicionalment, es va dur a terme una classificació de les dades per sexe, en la qual es va aconseguir informació descriptiva diferenciada per a homes i dones dins de cada grup participant. Aquesta desagregació per sexe va proporcionar una perspectiva més detallada de les característiques, enriquint així l'anàlisi i permetent una comprensió més completa dels resultats obtinguts.

Estudi qualitatiu.

La coherència amb l'aproximació qualitativa i amb el mètode d'investigació que hem implementat, implica l'elecció d'un mètode d'anàlisi de dades que, d'una banda, pugui donar resposta als objectius d'investigació plantejats, i d'altra banda, tingui la flexibilitat per a ser adaptat a la idiosincràsia dels diferents estudis. Per a això, hem utilitzat el mètode d'Anàlisi Temàtica (*Thematic Analyses*) (Braun i Clarke, 2006, 2012) així com les fases del mateix per a donar compte del procés realitzat en l'obtenció dels resultats. Cadascuna de les entrevistes van ser gravades i posteriorment transcrits de manera literal (seguint les normes de transcripció de Silverman, 2006).

⁵ <https://www.uv.es/uvweb/unitat-igualtat/ca/login/observatori/enquestes-1286279985044.html>

L'anàlisi temàtica es basa a identificar, organitzar i analitzar les dades de manera sistemàtica, fent especial èmfasi en els sentits i significats compartits que donen compte dels discursos. Una vegada organitzades les dades (en codis) es creen patrons de significat (temes) per a respondre a les preguntes d'investigació que ens havíem plantejat. El nostre objectiu d'investigació, en aquest cas, ens porta a realitzar la codificació i l'anàlisi, buscant els significats latents en les dades, i creant els temes des d'una orientació crítica discursiva.

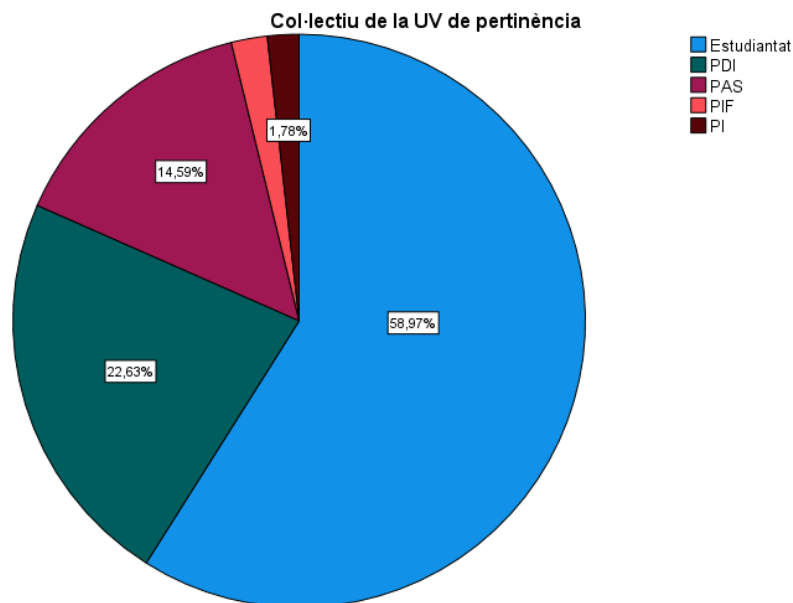
5. Resultats del estudi quantitatiu

5.1. Descripció de les persones participants

- Han participat 2.413 persones de les quals el 64.7% són dones i el 34.5% són homes. Un 0.8% indica que no perteneixen a cap dels gèneres marcats per l'heteronormativitat.
- La mostra esta composta per estudiantat (59%), seguit per PDI (22.6%), PAS (14.%), PIF (1.8%) i PI (1.8%).

Les dades globals mostren que han participat 2.413 persones, 64.7% són dones i 34.5% són homes. Destacar que un 0.8% de persones han indicat que no perteneixen a cap dels gèneres marcats per l'heteronormativitat. Com es pot veure al següent gràfic, en la seua majoria la mostra esta composta per estudiants (59%), seguit per PDI (22.6%), PAS (14.%), PIF (1.8%) i PI (1.8%).

Gràfic 1. Col·lectiu de la UV pertinència

En concret, en l'estudi han participat 1.423 estudiants: 66.3% dones, 32.7% homes i 1.1% persones intersexuals (veure Annex I). Quant al nivell d'estudis, la majoria d'estudiants estan cursant estudis de Grau (78,1%), seguits per estudiantat de Màster (11,9%) i Doctorat (6,4%)⁶. D'altra banda, de les 546 persones participants PDI, un 67.7% son dones i un 41.6%

⁶ La informació global es pot consultar a Annex I.

són homes. En aquest cas, un 0.7% ha indicat l'opció d'intersexualitat. En relació a la categoria professional del PDI, trobem que ha participat majoritàriament professorat titular (36.8%), seguit per catedràtics i catedràtiques (20.7%). Les persones ajudant doctores (12.6), associades (11.9%) i contractades doctores (11.5%) presenten un percentatge de participació similar. En relació a la facultat de pertinença del PDI, es pot comprovar que han participat en major mesura les persones que pertanyen a les Ciències Socials i Ciències de la Salut. Per últim, han participat 287 persones del PAS, on 68.9% són dones i el 31% homes. En relació a la seua vinculació, la majoria indica que pertanyen al col·lectiu de funcionariat de carrera (57.1%) o funcionariat interí (31%).

5.2. Les conductes masclistes a anàlisi

En aquest bloc, es va demanar a les persones participants que identificaren diferents comportaments i/o situacions (adreçades a les dones) que es donaren al context i comunitat universitària en funció de si era: adequada, incorrecta/grollera, conducta greu o denunciable. Amb aquesta gradació, les persones participants han diferenciat en funció del grau i a més, tipificar-les com conductes denunciabls o no (més informació Annex II). També calia marcar si ho consideraven violència masclista o no. A partir d'aquestes dades podem obtenir informació rellevant per a l'estudi. En aquest sentit, ens permet conèixer els comportaments que són identificats com a violències masclistes o que no són interpretats com a tal per estar naturalitzats.

L'estructura per presentar els resultats en funció dels tres col·lectius participants és la següent: 1) Conductes identificades com a violència masclista i denunciabls; 2) Conductes identificades com a violència masclista però no denunciabls; 3) Conductes no identificades com a violència masclista. En analitzar les respostes diferenciades en funció del col·lectiu de pertinença, les dades ens revelen certa tendència comú principalment entre les dones dels tres col·lectius. Entre els homes trobem més diferències, a més de mostrar major tolerància a la violència masclista i no identificar com a tal manifestacions de la mateixa.

5.2.1. Quines conductes son considerades, majoritàriament, com violència i a més, es consideren denunciabls?

- Els tres col·lectius coincideixen en considerar violència i denunciable els ítems amb conductes més visibles i relacionades amb trobades interpersonals.

- Les dades indiquen una major tolerància de les conductes violentes per part dels homes, en major mesura pels homes estudiants.

Taula 1. Conductes considerades, majoritàriament, violència i denunciabls.

		Estudiants %		PDI %		PAS %	
		D	H	D	H	D	H
Pressionar (personal o virtualment) per mantindre una relació sexual	Violència masclista	91,1	63,4	92.7	81.5	94.9	88.7
	Denunciable	71,3	49,7	81.3	79,7	83,3	77,5
No acceptar un “no” davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	Violència masclista	89.9	65.2	93.0	81.9	92.4	87.6
	Denunciable	60.8	45.6	65.7	58.1	65.6	59.9
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	Violència masclista	82.5	56.8	88.3	73.6	88.8	78.6
	Denunciable	79.7	69.0	65.7	58.1	77.1	70.9
Tocaments i/o fregar-se de manera casual buscant el contacte sexual	Violència masclista	90.8	72.5	94.0	83.8	94.9	93.2
	Denunciable	83.1	69.7	82.9	80.6	85.3	80.9
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	Violència masclista	91.0	71.0	94.6	87.2	95.4	93.2
	Denunciable	78.5	63.2	85.4	82.4	85.3	83.1
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	Violència masclista	80,9	54,8	85.7	74.0	88.3	78.6
	Denunciable	67,0	54,0	72.1	59.9	69.7	56.1
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	Violència masclista	85,5	56,8	88.6	80.2	90.4	86.5
	Denunciable	94,2	87,3	93.0	90.7	91.9	88.7
Agressions físiques cap a les dones	Violència masclista	85,5	56,8	95.2	92.5	98.4	94.3
	Denunciable	94,2	87,3	93.0	90.7	99.0	91.2

Nota: Informació completa a Annex II

Les dones dels tres col·lectius i els homes del PAS i PDI coincideixen en considerar violència i denunciable conductes com “Pressionar (personal o virtualment) per mantindre una relació sexual”, “No acceptar un “no” davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva”, “Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment”, “Tocaments i/o fregar-se de manera casual buscant el contacte sexual”, “Besos i/o carícies intencionals sense consentiment”. Aquestes obtenen els percentatges més elevats al ser considerades violència masclista. No obstant, aquets percentatges disminueixen quan les conductes són tipificades com denunciabls.

Les dades ens mostren com aquests comportaments amb una clara evidència d'absència de consentiment són clarament identificats com violència masclista però no esta clar que siguin denunciables. És probable que, en les conductes com “Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment”, “Fer arribar material pornogràfic ofensiu”, “Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu” que no hi ha interacció personal, la seua consideració com a violència masclista es dilueix una mica. Encara que majoritàriament es considera violència masclista, no obtenen percentatges tan elevats com els anteriors. És important destacar que les dones estudiants han valorat aquestes conductes com expressions de violència masclista i denunciables en menor percentatge que les dones PAS i PDI.

En referència als homes PDI i PAS, al comparar amb les dones del seu col·lectiu, mostren un menor percentatge quan identifiquen comportaments com violència masclista. És cert que les seues respostes evidencien que categoritzen les violències masclistes en major mesura que els homes estudiants. De fet, sols la meitat dels homes estudiants consideren que les conductes com “Fer arribar material pornogràfic ofensiu”, “Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu”, “Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment”, són violència masclista.

Posem l'èmfasi en el comportament “Agressions físiques cap a les dones”, ja que l'estudiantat, especialment els homes, mostren un percentatge menor que PDI i PAS al considerar-la com a violència masclista. Destacar que, el percentatge augmenta considerablement en tipificar aquesta conducta com a denunciable. A partir d'aquestes dades seria interessant aprofundir en els coneixements de l'estudiantat: com conceptualitzen la violència de gènere o masclista? El panorama polític té alguna relació? Com es possible que consideren en un percentatge major que ha de ser denunciable però no que siga violència masclista?

De forma general, aquests resultats també ens indiquen una major tolerància de les conductes violentes per part dels homes, en major mesura pels homes estudiants. La legitimació d'aquestes violències “extremes” i més visibles implica naturalització i invisibilització tant de les experiències i situacions de violència que ocorren, com de les conseqüències de la violència en la vida de les dones.

5.2.2. Quines conductes són considerades, majoritàriament, violència però no denunciables?

- Les dones identifiquen conductes violentes en major percentatge, en especial les PDI i PAS.
- Els homes, en concret els homes estudiants, tenen percentatges més baixos al considerar les conductes com a violentes i, a més, denunciables.

Taula 2. Conductes considerades, majoritàriament, violència però no denunciables.

		Estudiants %		PDI %		PAS %	
		D (n=943)	H (n=465)	D (n=315)	H (n=227)	D (n=198)	H (n=89)
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	Violència masclista	44,6	24,9	67,9	46,7	66,1	58,4
	Denunciable	4,5	6,0	16,5	12,3	10,6	16,8
Control d'activitats que faig, amb qui estic, etc.	Violència masclista	87,7	56,1	78,4	67,4	79,8	80,6
	Denunciable	41,1	34,4	39,7	33,0	33,8	37
Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	Violència masclista	73,2	45,4	77,5	66,5	83,3	77,5
	Denunciable	28,3	25,6	38,7	37,4	34,8	31,4
Les bromes degradants sobre les dones	Violència masclista	87,8	58,1	82,5	70,0	87,8	73,0
	Denunciable	16,2	12,5	23,2	16,7	17,6	19,1
Mirar de dalt a baix de forma sexual	Violència masclista	44,6	24,9	77,1	55,1	79,8	67,4
	Denunciable	4,5	6,0	12,4	9,7	13,6	13,4
Tractar de forma diferent les dones que els homes	Violència masclista	85,2	58,9	76,5	59,5	82,3	67,4
	Denunciable	11,7	8,8	12,7	9,7	12,7	9,7
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals	Violència masclista	77,4	52,5	69,8	52,4	75,7	62,9
	Denunciable	7,1	6,9	11,1	11,5	14,6	12,3
Qüestionar mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	Violència masclista	87,9	64,7	82,9	63,4	84,3	76,4
	Denunciable	20,5	16,3	32,4	26,9	35,3	35,9

Nota: Informació completa a Annex II

En la taula podem veure que les dones consideren majoritàriament “Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat”, “Control d'activitats o amb qui estic”, “Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos”, “Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals” i “Qüestionar mèrits dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals” com a conductes que són violència masclista però no susceptibles de ser

denunciades. Els homes també consideren que aquestes conductes són violència masclista però, trobem de nou la tendència que els estudiants homes no les consideren en la mateixa mesura.

Respecte a la conducta “Control d’activitats que faig, amb qui estic, etc”, les dones estudiants identifiquen amb major mesura que és una qüestió violenta (87.7%) però no tenen clar si és denunciable (41.1%). Respecte a les estudiants, trobem vivències que narren aquest control amb les xarxes socials, els dispositius mòbils, etc. qüestions que tenen molt clar que han viscut i que són violència però que no “és una agressió” i per tant no és denunciable. És curiós com els homes del PAS també ho identifiquen com a violència amb un percentatge alt (80.6%) en comparació amb la resta de col·lectius.

En relació a “Tractar de forma diferent les dones que els homes” o “Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals” les estudiants identifiquen amb major mesura que és violència masclista.

En aquest apartat també hem trobat que les dones identifiquen conductes violentes en major percentatge, en especial les del PDI i del PAS. D’altra banda, els homes, en concret els homes estudiants, tenen percentatges més baixos al considerar les conductes com a violentes i, a més, denunciabls.

Al respecte, Peña Axt et al., (2022), ens emmarquen algunes qüestions com a pròpies d'un model de masculinitat hegemònica que perpetua diverses formes de violència revestint-les de “naturalitat” i que formen part de les relacions “normals” entre dones i homes. No suposa, per exemple, un menyspreu de la dignitat de les persones les bromes o mirar de dalt a baix de forma sexual. En canvi, les dones identifiquen molt més clarament aquestes situacions com a violència masclista. Hi ha alguns detalls que considerem important remarcar.

Aquestes dades, ens mostren la necessitat d’informar, de forma clara i precisa, al voltant del que es considera coerció sexual i control. Habitualment aquests són associats amb manifestacions extremes; no es sol reconèixer “proposar cites on et sents obligada a acceptar,” “mirar de dalt a baix de forma sexual” o “controlar les activitats que faig” com a conductes coercitives o controladores i, per tant, no són considerades com a denunciabls.

5.2.3. Què conductes no són considerades, majoritàriament, violència?

- Les persones participants coincideixen al considerar que no és violència masclista la conducta “Ús constant del llenguatge genèric masculí”.

Taula 3. Conductes no considerades, majoritàriament, violència.

		Estudiants %		PDI %		PAS %	
		D (n=943)	H (n=465)	D (n=315)	H (n=227)	D (n=198)	H (n=89)
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	Violència masclista	42,0	20,0	33.7	19.4	40.4	21.3
	Denunciable	1,6	2,2	3.5	4.4	3.5	3.3

Nota: Informació completa a Annex II

Destacar en aquest apartat que, tant dones com homes coincideixen amb considerar en menor mesura violència masclista l'ítem “ús constant llenguatge genèric masculí”. No podem obviar que el llenguatge és un dels instruments a través dels quals ens expressem (la música, pintura o dansa són altres mitjans d'expressió). Expressem les nostres idees, pensaments, sentiments i percepcions; no obstant això, no és una mera eina d'expressió. A través del mateix es fa pensament, es construeix i es representa la realitat. Per aquest motiu pot constituir un factor d'inclusió o per contra, de discriminació. L'ús d'un llenguatge inclusiu que no invisibilitze ni oculte és un factor clau per aconseguir la igualtat de gènere.

Aquests resultats visibilitzen que les conductes de violència més explícita i que es desenvolupa en un espai interpersonal, trobada presencial, són més clares d'identificar com a violència. Altres que suposen comentar, parlar o menysprear són més difícils de categoritzar com a tal. Sembla que el llenguatge no és tan important, obviant la seua dimensió de construcció de realitat.

La gran majoria de conductes són considerades violència. Aquest reconeixement pot respondre a la creixent preocupació i sensibilització per aquestes qüestions per part de la Universitat de València, reflectida en la implementació de plans, protocols, mesures i actuacions específiques. Com veurem a continuació no és pot negar l'existència de resistències, però s'observen canvis i transformacions respecte al reconeixement de la violència masclista. És important ressaltar aquest punt, ja que el reconeixement és un punt de partida clau a l'hora de denunciar.

D' altra banda, els resultats desagregats per sexe ens indiquen l' existència de diferències percentuals en la majoria de les situacions descrites. Com ja van comprovar Blahopoulou, J., Bosch, E. & Ferrer (2012) les dones conceptualitzen les violències masclistes d'una manera més àmplia obtenint de manera general percentatges més alts que els homes. Aquests es solen cenyir a l'estipulat en la normativa com a delictes. A més, identifiquen amb més freqüència la gravetat de les conductes i que són denunciabls.

Tant homes com dones estableixen una gradació de la gravetat de les situacions i/o conductes en funció de més visibles o més pròximes al que es considera delictes (agressions sexuals o físiques explícites) a menys visibles (verbal, emocional, psicològica). Per exemple “Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones” obté una puntuació més elevada al considerar que és violència i, a més denunciable front a “Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos”.

5.3. Prevalença de les conductes masclistes i experiències personals patides

- Un elevat percentatge de participants, ens mostra que no han participat en situacions de violència masclista en el context universitari. No obstant això, hi ha un percentatge que indica que ho ha observat (principalment homes) i a més, li ha passat (en dones)
- Les dones tenen experiències sexistes en el context universitari en major mesura que els homes.
- Els homes obtenen un percentatge major quan afirmen que han observat situacions que impliquen conductes masclistes.

En aquest bloc es tracta la prevalença de les conductes masclistes en el context universitari. Amb la mateixa estructura que l' apartat anterior, s'han presentat una sèrie de dimensions on les persones participants responien en funció de si ho havien viscut, havien participat o, si ho havien observat.

Taula 4. Prevalença i experiències personals davant conductes masclistes

		Estudiants %		PDI %		PAS %	
		D (n=943)	H (n=465)	D (n=315)	H (n=227)	D (n=198)	H (n=89)
Dim. 1. Pressionar per tindre una relació sexual i/o afectiva.	T'ha passat	9.5	2.6	5.7	2.2	4.5	1.1
	Ho has observat	10.2	10.8	1.1	10.6	5.0	4.4
Dim 2. Converses sexualitzades.	T'ha passat	16.5	8.6	16.5	2.6	15.5	3.3
	Ho has observat	24.4	24.7	23.2	30.4	29.8	40.4

Dim. 3. Pràctiques control i comportaments controladors.	T'ha passat	7.5	2.6	12.1	0.9	12.6	1.1
	Ho has observat	27.4	26.7	18.7	24.7	19.7	22.4
Dim. 4. Comentaris bromes sexuals personals.	T'ha passat	14.3	8.2	16.5	3.5	16.6	3.3
	Ho has observat	24.7	28.8	22.5	37.0	27.2	41.5
Dim. 5. Comportaments presumptament involuntaris de caràcter sexual.	T'ha passat	10.5	4.9	12.7	3.1	11.6	0
	Ho has observat	17.6	19.6	16.5	20.7	15.6	23.6
Dim. 6. Comportaments voluntaris de caràcter sexual.	T'ha passat	9.2	4.9	6.7	0.4	4.5	1.1
	Ho has observat	14.6	21.9	13.0	18.5	15.6	16.8
Dim 7. Mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per Internet.	T'ha passat	4.1	1.7	2.5	1.3	4.0	1.1
	Ho has observat	22.1	15.5	8.6	7.5	12.1	13.4
Dim 8. Invisibilitzar o infravalorar les dones.	T'ha passat	18.7	1.5	27.0	1.8	17.1	0
	Ho has observat	24.3	33.3	27.3	27.5	30.3	46.0

Nota: Informació completa a Annex III

Davant la pregunta *has participat en alguna d'aquestes situacions?* De manera general, les persones enquestades creuen que no han participat en les situacions descrites ja que el percentatge de resposta es situa en totes les dimensions prou baix, però indiquen en major mesura que sí ho han observat. Aquests resultats ens conviden a la reflexió ja que, no és l'observació una forma de participació? Les dades mostren que potser, el pes del políticament correcte influeix en les respostes que es donen o és possible que no es reconeguen com a participants actius però sí observadors. Per tant, és possible que no es pronuncien com a agents d'aquests comportaments.

En analitzar les respostes diferenciades en funció de dones, homes i col·lectiu trobem dades interessants. És cert que els percentatges de la majoria, ens mostren que no han observat, participat i viscut aquestes situacions en el context universitari. No obstant hi ha un percentatge que indica que ho ha observat i a més, li ha passat. En aquest apartat ens centrarem en comentar l'experiència viscuda (t'ha passat) i, a més, ho has observat.

Les respostes de les dones dels tres col·lectius mostren que principalment han patit comportaments de les dimensions 2 (Converses sexualitzades), 4 (Comentaris/bromes sexuals personals) i 8 (Invisibilitzar o infravalorar les dones), amb percentatges de prevalença entre 16% i 18%. Aquestes dimensions estan vinculades a unes formes de violència molt més subtils, menys visibles que la violència física i les agressions sexuals, i per tant, més normalitzades en els discursos i pràctiques quotidianes. Sovint, aquestes

situacions es troben naturalitzades i percebudes com una qüestió intrínseca i pròpia a les relacions entre les dones i els homes. També està relacionat amb l'ús d'un llenguatge sexista i no inclusiu. La dimensió 5 obté una prevalença al voltant del 10-13% mentre que la dimensió 1 i 6 es situa en un 9,5% i 9,2% (respectivament), on les dones estudiants especialment han viscut aquest tipus de comportament. Les dones del PDI i PAS obtenen percentatges menors. En relació a la dimensió 3, al voltant del 12% de dones del PDI i PAS mostren que han viscut aquestes situacions (7,5% de les dones estudiants).

Aquestes dades en revelen que les dones, en major mesura, tenen contactes sexuals no desitjats en l'àmbit universitari, tal i com succeeix a la resta de la societat. Això pot comportar el que Oliver (2008) mostra en el seu treball; que les dones tinguen més freqüentment una percepció negativa de la universitat i el personal universitari, desconfiant i sentint-se decebudes amb la universitat.

En aquest apartat, la prevalença d'homes que han viscut aquests comportaments és molt baix. Ressaltar que un 8% dels homes estudiants afirmen sofrir "conversacions sexualitzades" i "comentaris i bromes sexuals personals". En canvi, els homes identifiquen en major mesura que han observat aquestes situacions. És possible que les dones, com a principals receptores d'aquestes situacions, no es reconeguen com a "víctimes" davant eixos actes. La vergonya, la culpabilització, els estereotips assumits són alguns obstacles per a identificar que viuen aquestes situacions i, per tant, denunciar les pràctiques abusives que es poden estar donant.

En referir-nos a les converses sexualitzades (dimensió 2) trobem percentatges majors de dones que l'han viscut i d'homes que l'han observat. Per exemple, el 40% de homes PAS afirma observar aquests comportaments (front al 29-27% de les dones del mateix col·lectiu). Aquesta tendència de resposta també s'observa al PDI: els homes ho han observat al voltant d'un 30-37% front a un 23% de les dones.

En aquest sentit, a la dimensió 4 que tracta els comentaris i bromes sexuals personals aproximadament un 15% de dones reporta que ho ha viscut, a més de ser observades per al voltant d'un 25% de dones. Els homes PAS indiquen un major percentatge d'observació, sent un 41.5% front als PDI que indiquen un 37% i els estudiants un 28.8%. Invisibilitzar o infravalorar (dimensió 8) les dones sembla una pràctica prou habitual ja

que un 46% d'homes del PAS, un 27.5% d'homes del PDI i un 33.3% d'homes estudiants han observat aquests comportaments. Percentatges més elevats en comparació a les percepcions de les dones.

De nou, les dones tenen experiències sexistes en l'àmbit universitari en major mesura que els homes. Per contra, ells tenen un percentatge major quan afirmen que ho han observat. Aquesta resposta, ens revela la possibilitat que ells es troben aquestes situacions en converses socials amb els seus iguals en més ocasions. Converses que són pròpies d'un model de masculinitat hegemònica per ocupar una posició de poder, on es tendeix a reproduir estereotips sexuals i de gènere.

En relació a les pràctiques de control (dimensió 3) s'obté que al voltant d'un 10% de les dones les han patit. Aquest percentatge s'eleva quan preguntem si ho han observat. En el cas de les estudiants afirmen un 7.5% que ho han viscut però un 27.4% indica que ho ha observat.

Recordem que un 10% de dones estudiants afirma que s'han sentit pressionades per mantenir una relació sexual i/o afectiva (dimensió 1) i és important ressaltar que un 10.8% dels estudiants i un 10.6% dels PDI indiquen que han observat aquesta pressió.

Les conductes relacionades amb mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per internet, sembla ser una pràctica bastant habitual entre les estudiants, ja que el 22% de les dones afirmen haver-ho observat, així com el 15% dels homes. Resultats significatius que ens revelen la necessitat d'aprofundir en les relacions de poder que es poden estar establint en l'organització universitària, analitzant quines formes de control estan succeint i com es relacionen aquestes amb els estereotips de gènere. Aquestes dades ens mostren la necessitat de trencar amb les formes hegemòniques d'habitar, sentir i relacionar-nos en el context universitari.

5.4. Respostes de les dones, que havien assenyalat que havien patit alguna de les situacions anteriors, davant de les situacions de violència masclista viscudes i característiques de la situació de violència patida

Conèixer com les dones responen i afronten les situacions de violència patides, així com les característiques de la situació de violència patida, és fonamental perquè des de la universitat, puguem continuar establint els instruments, processos i dinàmiques que els

permeten viure sense violència en aquests espais, així com assegurar l'exercici dels seus drets. Per això, hem preguntat a les dones, que havien assenyalat que havien patit alguna de les situacions anteriors, diferents qüestions per tal de conèixer les seues respostes i les característiques de la situació. Aquest apartat, i les seues diferents preguntes, van ser contestades exclusivament per dones estudiants (N=364), PDI (N= 133) i PAS (N=69).

- La majoria de les dones van deixar passar la situació de violència viscuda.
- Quasi totes afirmen que els homes que les han agredit estan en una situació de poder i són coneguts.
- El lloc on es van produir majoritàriament les conductes són: PDI i PAS al lloc de treball i les estudiants, al món digital.

Taula 5. Resposta de les dones, que havien assenyalat que havien patit alguna de les situacions anteriors, davant situacions de violència masclista viscudes

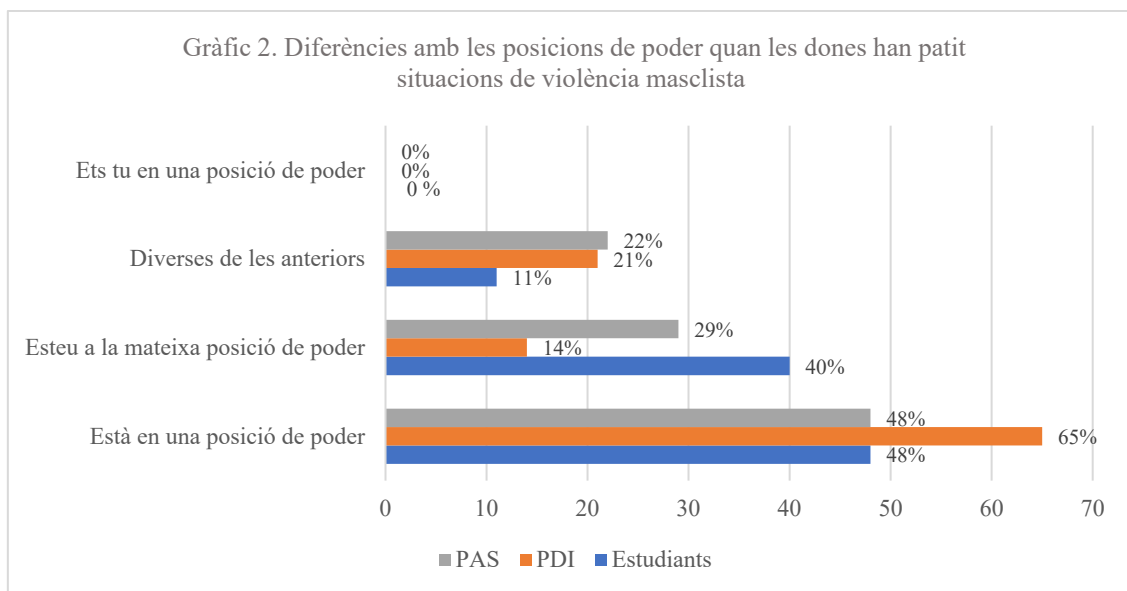
	Estudiants (n= 364) Sí %	PDI (n=133) Sí%	PAS % (n= 69) Sí%
Ho vaig comunicar al meu entorn universitari	18,1	30	43.3
Ho vaig comunicar al meu entorn familiar	38,7	60.9	59.4
Vaig denunciar la situació	5,2	6.8	7.25
Vaig deixar passar la situació	74,5	72.2	73.9

Nota: Informació completa a Annex PDI IV

Davant la pregunta, “Quina va ser la teua resposta després de sofrir la situació de violència masclista en el context universitari?”, la taula 5 ens mostra que quasi la totalitat de les dones, van expressar no haver denunciat la situació i, al voltant, del 72-74% afirmen deixar passar la situació. No obstant això, quan elles han comunicat tal situació, ho van fer en el seu entorn familiar principalment, PDI i PAS (al voltant 60%). Les estudiants en menor mesura ho van comunicar al seu entorn familiar (40%). Un 40% de les dones PAS ho va comunicar a l’entorn universitari i un 30% de les dones PDI. front a un 18% de les estudiants. En relació a la denúncia, trobem que el percentatge es situa per baix del 8%, i és el percentatge més baix el de les dones estudiants (5,2%).

Aquestes dades coincideixen amb les investigacions consultades, on davant de vivències masclistes en el context universitari les dones experimenten por a denunciar i comunicar a la institució. Aquesta por pot respondre a diferents possibilitats com el malestar de ser considerades persones problemàtiques, culpabilitzar-se o sentir la responsabilitat de posar en qüestió la institució acadèmica i als homes que la conformen (Prior & Heer, 2021). Sembla que les dones estudiants són les que menys confiança tenen per tal de comunicar-ho i denunciar.

La següent pregunta d'aquest apartat té com objectiu conèixer si existeixen diferències amb les posicions de poder quan les dones han patit situacions de violència masclista. És a dir, ens interessa aprofundir en les posicions de poder, tant objectives com subjectives que es donen en les violències masclistes en el context universitari. Conèixer aquest aspecte ens permet incidir en una dimensió important en relació a les violències masclistes: les jerarquies de poder. En preguntar a les dones sobre la posició de poder dels homes que havien dut a terme l'agressió, els resultats mostren que la majoria d'ells es trobava en una situació de poder (gràfic 2): específicament les dones PDI (64.7%), seguida per PAS (47,8%) i estudiants (48,3%).

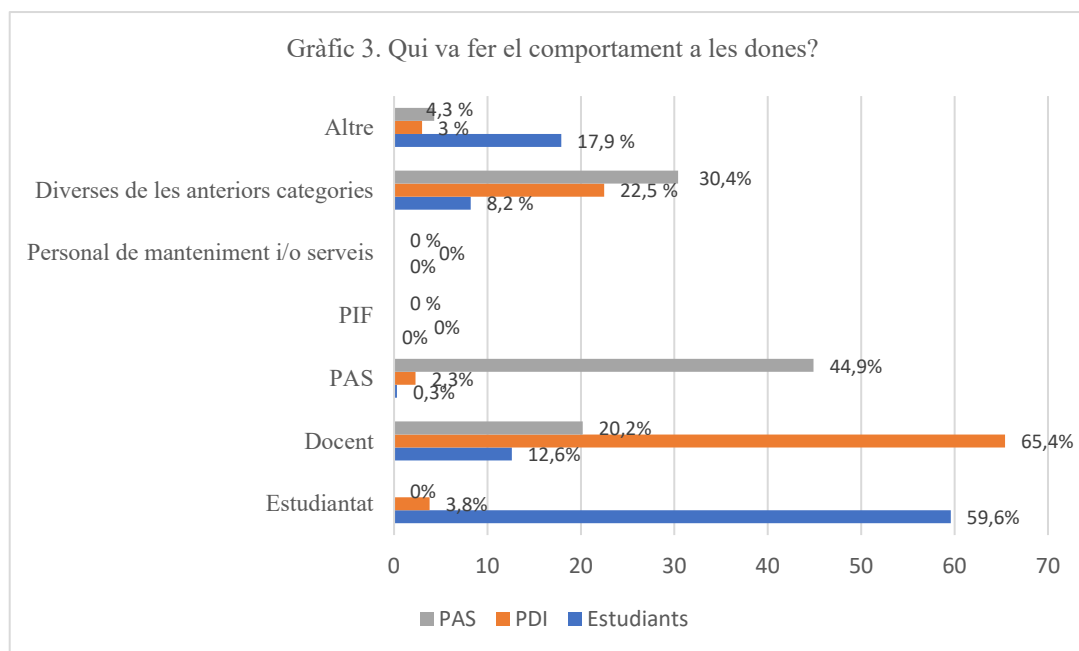

Aquests dades ens interpel·len a profunditzar en les trajectòries acadèmiques de les dones: fins a quin punt estan influenciades per les situacions de violència viscudes? Són situacions que han enfrontat al llarg de la seua trajectòria acadèmica, on les desigualtats de gènere interseccionen amb les dinàmiques de poder que sovint caracteritzen la carrera

acadèmica, podent-se aguditzar les conductes masclistes patides (Flores i Jiménez, 2017; Puigvert et al., 2019). Quasi ninguna dona s'identifica amb la situació de poder. És possible que aquesta qüestió estiga relacionada no sols amb les posicions objectives de poder d'ells, sinó al fet que les dones solen atorgar posicions de superioritat i privilegi als homes, encara que objectivament es troben en les mateixes situacions de poder.

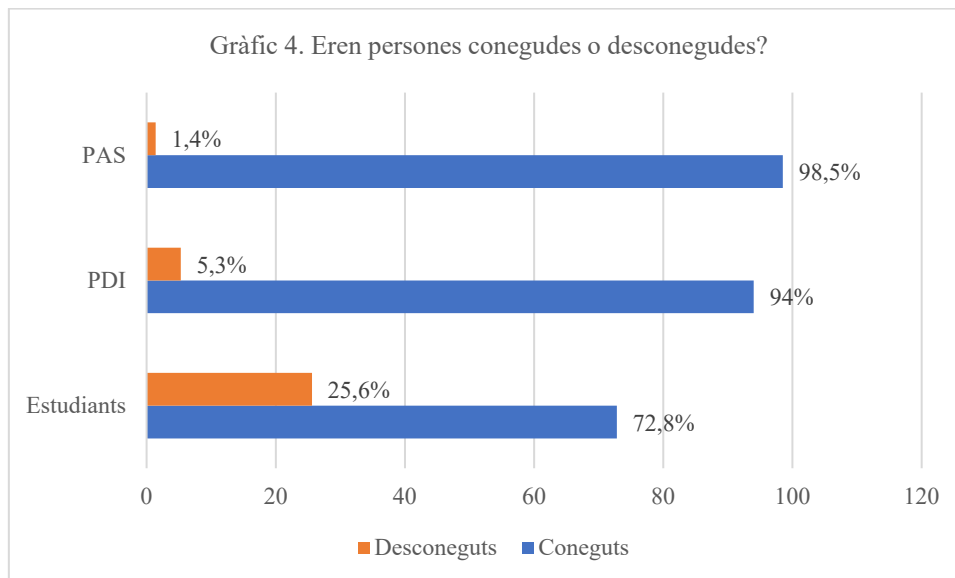
La meitat de les dones del PAS ha patit violència amb homes en la seua situació de poder però, també amb homes amb el mateix poder (al voltant 30%). En aquest sentit, un 39.6% de les dones estudiants afirma que les persones agressores estan en la mateixa posició de poder, cosa que equival a dir que són companys de classe.

En observar el gràfic 3, es complementa la informació de les situacions de poder amb qui va realitzar de manera específica el comportament.

Les dones estudiants afirmen que han sigut principalment estudiants (59,6%) i, posteriorment docents (12,6%) els que han dut a terme aquestes accions. En relació a la resposta de la pregunta anterior, considerem que hi ha que profunditzar ja que als seus companys els situen en una situació major de poder front a elles. En relació a les agressions que reben de docents, és imprescindible investigar-ho, ja que mostren un percentatge preocupant.

Les dones del PDI, afirmen que les violències les han rebut principalment de docents (65.4%) i diverses de les anteriors categories (22.5%). Aquestes dades revelen que 1 de cada 5 dones del PDI participants han rebut agressions de més de un col·lectiu. En relació al PAS, trobem que majoritàriament han viscut aquestes situacions amb PAS (44.9%) i amb diverses de les anteriors categories (30%). Els tres col·lectius coincideixen en afirmar que eren persones conegudes (Gràfic 4).

Els llocs en els quals succeeixen els comportaments violents ens proporciona una informació fonamental a l'hora de realitzar les accions de prevenció i sensibilització de la violència. En aquest cas, sí que hi ha diferències en funció del col·lectiu. Amb les estudiants, trobem que les xarxes socials (47%), mitjançant mòbil (45%) i les aules (43%) són els espais en els quals principalment ocorrien les situacions de violència. Les festes universitàries, cafeteries i llocs aïllats també mereixen una important consideració a l'hora de la prevenció i intervenció per a acabar amb les violències masclistes. Les dones del PDI indiquen que les situacions de violència masclista les viuen al despatx (51.1%) seguit de l'aula (47.4%) i els passadissos i cafeteria de la universitat (36.8%). Les del PAS obtenen majors puntuacions al despatx (75.3% seguit), pels passadissos (36,2%), la cafeteria (26%) i des del mòbil (26,0%).

Taula 6. Llocs on es va produir la situació o situacions de violència masclista

	Estudiants %	PDI %	PAS %
Despatx	4.7	47.7	75.3

Aula	43.4	24.0	10.1
Cafeteria universitat	35.2	36.8	26.0
Passadissos universitat	25.3	51.1	36.2
Jardins universitat	18.7	9.8	4.3
Biblioteca universitat	8.5	2.3	2.9
Festa universitària	38.2	16.5	8.7
Xarxes Socials	47.5	9.5	11.5
Mail	3.8	21.8	18.8
Mòbil	44.8	18.8	26.0
Un lloc aïllat	28.0	12.8	11.5
Empreses o institucions on realitzo les pràctiques	4.7	4.7	2.9
Altres	40,7	36.8	28.9

Nota: Informació completa a Annex PDI IV

Les respostes de les del PDI i les del PAS centren el focus d'atenció principalment en els espais de treball. D' altra banda, els dispositius mòbils formen part de les interaccions i comunicacions quotidianes. Internet i les xarxes socials constitueixen un àmbit en el qual la població més jove es troba molt còmoda. És possible que, per aquestes qüestions, determinats patrons d'ús com ara intercanviar informació o imatges privades o el control a través de les xarxes socials, no es perceben com a patrons de risc, sinó com una cosa natural a les relacions. Tampoc podem obviar que els estereotips i prejudicis de gènere continuen existint tant en les relacions “presencials” com en el món d'internet i les xarxes socials, perquè en qualsevol espai d'interacció es projecta la violència masclista.

Com indica Fuentes Vásquez (2019) qualsevol espai relacionat amb el context universitari és un emplaçament on es poden produir algunes d'aquestes situacions. En les dades veiem, en un percentatge important que els tres col·lectius han marcat “altres”, seria interessant aprofundir en aquesta categoria. Les universitats han de treballar per aconseguir espais segurs perquè les dones puguin estudiar i treballar sense pors i sofriment.

5.5. Prevalença del discursos que reiteren les violències

El compromís per previndre i actuar davant les violències masclistes ens interpel·la a conèixer la prevalença dels discursos socials que legitimen i reiteren les violències masclistes en tota la comunitat universitària. Per això, en aquest apartat apareixen una

sèrie de discursos que fan referència a creences socials sobre el paper de les dones i de les persones agressores en les situacions de violència masclista. Aquest apartat consta de sis discursos socials al voltant de les dinàmiques de les dones que viuen situacions de violència masclista i el que suposa una relació amorosa, a més de huit creences relacionades amb les causes dels comportaments masclistes dels homes. Les respostes estaven dissenyades amb una escala Likert de cinc categories que transiten des d'un *totalment en desacord*, passant per *desacord*, *no ho tinc clar* i d'*acord* fins a un *totalment d'acord*. També s'inclou si *No ha contestat*. Per a comentar les dades, els resultats s'han agrupat en tres categories: *Desacord* (fusionant la tendència en desacord), *no ho tinc clar* i *d'acord* (fusionant la tendència d'acord).

- La majoria de les persones participants no mostra obertament creences basades en estereotips ni rols de gènere que legitimen les violències masclistes.

Centrant-nos en els percentatges globals⁷, podem dir que gran part de les persones participants no mostra obertament creences basades en estereotips ni rols de gènere que legitimen les violències masclistes. No obstant això, és important fixar-nos en els percentatges amb detall per conèixer com percep la població universitària aquests discursos. Aquest anàlisi ens permet delimitar estratègies per a previndre-les i combatre-les.

5.5.1. Discursos en relació a les dones que viuen situacions de violència de gènere.

- Les participants manifesten desacord majoritari davant creences basades en estereotips de gènere que perpetuen la responsabilitat de les dones davant situacions de violència o discriminació per raó de gènere.

- Hi ha un percentatge que manifesten determinats discursos sota els quals hi ha un arrelament d'estereotips i rols de gènere.

Les dades mostren que les participants manifesten un desacord majoritari davant creences basades en estereotips de gènere que perpetuen la responsabilitat, o més aviat culpa, de les dones davant situacions de violència o discriminació per raó de gènere. No obstant, també existeix un percentatge que mostra determinats discursos sota els quals hi ha un arrelament d'estereotips i rols de gènere.

⁷ Es pot consultar els resultats globals a Annex V.

Taula 7. Creences sobre alguns comportaments de les dones

		Estudiants %		PDI %		PAS %	
		D (n=943)	H (n=465)	D (n=315)	H (n=227)	D (n=198)	H (n=89)
Si una dona viu una situació de maltractament, també és responsabilitat seua per no denunciar	Desacord	76.9	58.5	64.4	60.3	65.9	62.9
	No ho tinc clar	7.3	14.2	13.7	13.7	18.1	12.3
	Acord	8.1	16.8	15.8	26	28.7	31.4
A les dones els atrauen persones dominants (eròtica <i>malote</i>)	Desacord	66.7	41.7	75.9	64.3	81.7	60.6
	No ho tinc clar	16.6	25.6	14.6	18.9	15.1	30.3
	Acord	9	22.2	2.5	8.3	18.1	8.9
Si les víctimes hagueren pres altres decisions, podrien haver-se previngut la majoria de les violacions	Desacord	80.7	64.1	83.9	76.6	83.7	79.6
	No ho tinc clar	6.6	14.0	6.7	9.7	11.6	13.4
	Acord	5	11.4	2.5	5.2	4.5	6.7
La gelosia és una qüestió inherent a l'amor entre persones	Desacord	78.1	60	89.2	76.2	93.9	77.3
	No ho tinc clar	23.2	22.8	2.6	7.5	3.5	13.4
	Acord	5	13.3	1.3	7.9	2.5	8.9
Quan iniciés una relació sexual has d'arribar fins al final, encara que no et vinga de gust	Desacord	89.9	81.7	91.4	87.2	98.4	95.4
	No ho tinc clar	0.3	0.0	0.6	0.4	1.5	3.3
	Acord	0.9	0.21	0.9	0.4	1.5	4.4
La igualtat de gènere és una realitat, la violència masclista és més aviat una qüestió aïllada	Desacord	80.9	51.2	85.4	70.5	85.7	86.8
	No ho tinc clar	5.8	12.3	3.8	6.2	9.0	10.1
	Acord	5.5	26	3.19	15	5	8.9

Nota: Informació completa a Annex V

Davant l'afirmació “*Si una dona viu una situació de maltractament, també es responsabilitat seua per no denunciar*” trobem que al voltant del 13% de dones i homes del PDI no ho tenen clar però estan d'acord un 15,8% de dones i un 26% d'homes. El personal del PAS mostra un major percentatge d'acord, amb un 30% aproximadament. Les dones estudiants son les que mostren un major desacord amb aquest discurs i els homes estudiants mostren percentatges més similars als homes del PDI.

En aquesta línia, en respondre a “*Si les víctimes hagueren pres altres decisions, podrien haver-se previngut la majoria de les violacions*” el personal del PAS sembla no tindre-ho clar en major mesura (11.6% dones i un 13.4% homes). Les dones estudiants i del PDI

mostren el major desacord amb aquest discurs. Els homes també obtenen percentatges majors que les dones en mostrar-se d'acord davant aquesta creença, i són els estudiants els qui major percentatge obtenen (11.4%).

Què ens revelen aquestes xifres? Responsabilitzar les dones en determinades circumstàncies implica assumir que aquestes poden ser culpables quan les colpegen o viuen assetjament sexual per ser massa coquetes, vestir roba indecent o insinuar-se. Aquestes creences minimitzen el dolor i sofriment de les dones, denoten una falta de coneixement de com opera la violència masclista i principalment, des-responsabilitzen als homes de la violència que exerceixen.

El discurs sobre que la causa de la violència de gènere es troba en l'atracció de les dones per homes "malotes" mostra diferències que considerem que cal analitzar. Les dones del PAS mostren els percentatges més alts de desacord (81,7%), seguides per dones del PDI (75,9%) i les dones estudiants (66,7%). Una de les hipòtesis pot ser la diferència generacional, ja que el model d'amor romàntic heteropatriarcal més normatiu en l'actualitat segueix estant representat per homes de masculinitat tradicional. Aquesta hipòtesi pot explicar també el fet que els homes estudiants són el que més acord mostren amb aquesta creença (22,2%) o no ho tenen clar (25,6%) front als percentatges de homes del PDI (8,3%) i del PAS (8,9%).

En aquest sentit, la gelosia com una dinàmica inherent en l'amor, és un discurs més integrat entre l'estudiantat: al voltant d'un 23% de dones afirma no tindre-ho clar, i un 13.3% dels homes manifesten acord amb aquesta idea. Sembla que les dones del PDI i del PAS tenen menys integrat el discurs (desacord al voltant del 90%) que les dones estudiants i els homes dels tres col·lectius.

No podem obviar que, en la nostra societat occidental, existeix un discurs basat en el model de masculinitat hegemònica (Duque, 2006), que considerant l'atracció cap a aquesta mena d'homes com una qüestió incontrolable per part de les dones, conseqüència inclús de la genètica d'elles. En aquest model, s'associa l'atractiu masculí amb la força i el poder, fins i tot la dominació,. Aquest model d'atracció, perpetua i reproduïx les desigualtats de gènere perquè valors com la igualtat, la solidaritat o el respecte són rebutjats per considerar-se "mancats d'atractiu". Desmentir aquesta falsa creença és

necessari per a realitzar amb èxit una prevenció de la violència de gènere. Aquesta qüestió és important de cara a planificar formacions relacionades amb la prevenció de la violència masclista entre l'estudiantat.

Anteriorment es mostrava com conductes amb una falta de consentiment evident eren identificats com violència masclista més fàcilment. Les respostes en relació a discursos com “Quan iniciés una relació sexual has d'arribar fins al final, encara que no et vinga de gust” mostren un grau de desacord elevat tant homes com dones (al voltant del 95%). No obstant això, les estudiants mostren percentatges de desacord d'un 90% i els homes d'un 80%.

El discurs que afirma “la igualtat de gènere és una realitat, la violència masclista és més aviat una qüestió aïllada” el 26% d'homes estudiants mostra acord i, un 12% no ho tenen clar. Per tant, sols la meitat d'ells consideren que la violència està present i encara no s'ha aconseguit la igualtat de gènere. Els homes del PDI obtenen un percentatge d'acord del 15% i no ho tenen clar un 6%, percentatges diferents als homes del PAS, que tenen més clar que la violència no es una qüestió aïllada. Referent a aquestes respostes, si assumim que la igualtat de gènere és ja un ideal aconseguit probablement les actituds cap a la formació seran negatives, considerant inútil i una pèrdua de temps aprendre i formar-se en el foment i promoció de la igualtat de gènere.

5.5.2. Discursos en relació als agressors.

- De manera general, els i les estudiants són el col·lectiu que obtenen més acord o que no ho tenen clar davant algunes creences.
- La intervenció educativa és prioritària, ja que s'ha d'actuar sobre l'arrel, desmantlant prejudicis i possibilitant la construcció de noves maneres de conviure i de compartir el món.

Taula 8. Creences sobre alguns comportaments de les persones agressores.

		Estudiants %		PDI %		PAS %	
		D (n=943)	H (n=465)	D (n=315)	H (n=227)	D (n=198)	H (n=89)
Problemes alcohol i/o les drogues	Desacord	43.1	20.6	57.2	50.2	56	49.3
	No ho tinc clar	28.5	25.8	9.8	9.7	28.8	35.9
	Acord	20.7	30.8	11.1	10.6	15.6	14.5
Problemes psicològics	Desacord	28.9	20.6	34.3	28.6	33.8	26.9

	No ho tinc clar	17.2	19.4	22.2	30.8	17.6	19.1
	Acord	46.1	49.5	36.6	40.9	48.3	53.9
Educació masclista	Desacord	5.5	14	4.8	7.1	5	10
	No ho tinc clar	4.2	10.8	6.7	8.8	8.5	6.7
	Acord	82.2	54.7	81.5	75.8	86.3	83
Maltractaments infància	Desacord	22.3	15.7	22.3	22.5	21.2	20.1
	No ho tinc clar	42.0	38.7	49.8	57.3	48.9	51.6
	Acord	28	35.1	20.9	11.8	29.7	28
Escassos recursos econòmics	Desacord	63.8	52.7	71.8	62.6	78.2	77.4
	No ho tinc clar	21.8	25.6	14.9	23.3	18.1	14.6
	Acord	6.6	11.2	6.3	5.7	3.5	7.8
Una naturalesa violenta	Desacord	26.6	23.2	26.1	21.6	21.5	17.8
	No ho tinc clar	22.8	19.8	24.1	23.3	16.1	22.4
	Acord	42.8	46.5	20.4	46.7	62	59.5
Un baix nivell acadèmic	Desacord	60.3	48.6	71.4	59.9	75.5	68.5
	No ho tinc clar	21.4	23.2	15.9	23.3	19.7	22.4
	Acord	10.5	17.6	5.7	8.3	4.5	8.9
Necessitat de control	Desacord	5.8	7.5	2.9	6.6	3	7.7
	No ho tinc clar	6.6	11.8	7.9	16.3	7.5	10.1
	Acord	79.8	76.1	82.2	68.7	82.2	81.9

Nota: Informació completa a Annex V

La segona part d'aquest apartat aborda la prevalença de discursos socials sobre els agressors i les causes que els porten a exercir violència de gènere, preguntant en quina mesura les persones participants comparteixen les creences sobre les causes de la violència masclista. Investigacions i estudis desmenteixen i invaliden algunes de les creences que conformen aquest apartat. No obstant això, encara formen part de les creences socials compartides? Són qüestionats? O per contra estan completament arrelats? No podem negar que considerar que aquests discursos són reals, és un dels factors que impliquen més risc en la prevalença de la violència masclista, tot i que no són relacions causals perfectes.

Les dades ens mostren, de manera general, que els i les estudiants són el col·lectiu que obtenen més acord, o que no ho tenen clar, davant les creences i discursos socials sobre

alguns comportaments de les persones agressores. Per exemple, la necessitat de control és el discurs que explica el comportament violent del agressors amb més percentatge entre l' estudiantat (79,8% de dones i 76,1% d'homes estan d'acord amb el discurs), seguit del discurs sobre els problemes psicològics (46% de dones i 49,5% d'homes). En relació a aquest discurs, la naturalesa violenta del agressors es seleccionada com causa per al 45% de estudiants (homes i dones) aproximadament, i els maltractaments en la infància també suposa una causa per al 35 d'homes estudiants. La educació masclista és una causa prou clara per a les dones estudiants (82%) però no tant per als homes estudiants (tan sols el 54,7%).

En considerar els problemes psicològics i els maltractaments en la infància com aspectes claus que expliquen el comportament dels agressors, es perpetuen certs estereotips que dificulten dur a terme una prevenció educativa i social dirigida a l'erradicació de situacions de violència masclista. Els maltractaments a la infància també obtenen percentatges elevats entre els estudiants i el PAS, no entre el PDI. Aquest sembla no tindre clar si els problemes psicològics són un aspecte clau i es mostra en desacord en considerar l'alcohol i/o les drogues com una causa probable. Per contra, estudiants i PAS no tenen clara la influència de les drogues sobre aquests comportaments.

Hi ha certa tendència d'acord entre les persones participants en considerar l'educació masclista, una naturalesa violenta i la necessitat de control com a factors rellevants de la violència masclista. La diferència generacional és clara amb els estudiants, mostrant que necessitem desenvolupar més formació i sensibilització entre l'estudiantat. Destacar que, en relació a la naturalesa violenta, els resultats més divergents són els del PDI: El 46.7% dels homes identifica acord mentre que sols el 20.4% de les dones manifesta acord al respecte. Si assumim que té una "naturalesa violenta" entenem que hi ha unes certes connotacions biològiques, genètiques. Inevitable, fruit de la química o fins i tot de l'atzar, i, per tant, no podem fer res. No obstant això, si considerem que és una construcció, que depèn de la nostra socialització i educació, no estarem determinats per codis biològics sinó condicionats pel nostre context i, per tant, podrem intervenir.

La presència d'aquestes creences errònies comporta implicacions profundes. És important recordar que, per a realitzar amb èxit la prevenció davant qualsevol tipus de violència masclista, és necessari desmentir-les. Per tant, la intervenció educativa és prioritària, ja

que s'ha d'actuar sobre l'arrel, desmuntant prejudicis i possibilitant la construcció de noves maneres de conviure i de compartir el món, des de la igualtat, la cura i el respecte per un mateix, pels altres i per l'entorn.

5.6. Opinions sobre el paper de la Universitat de València davant de les violències masclistes.

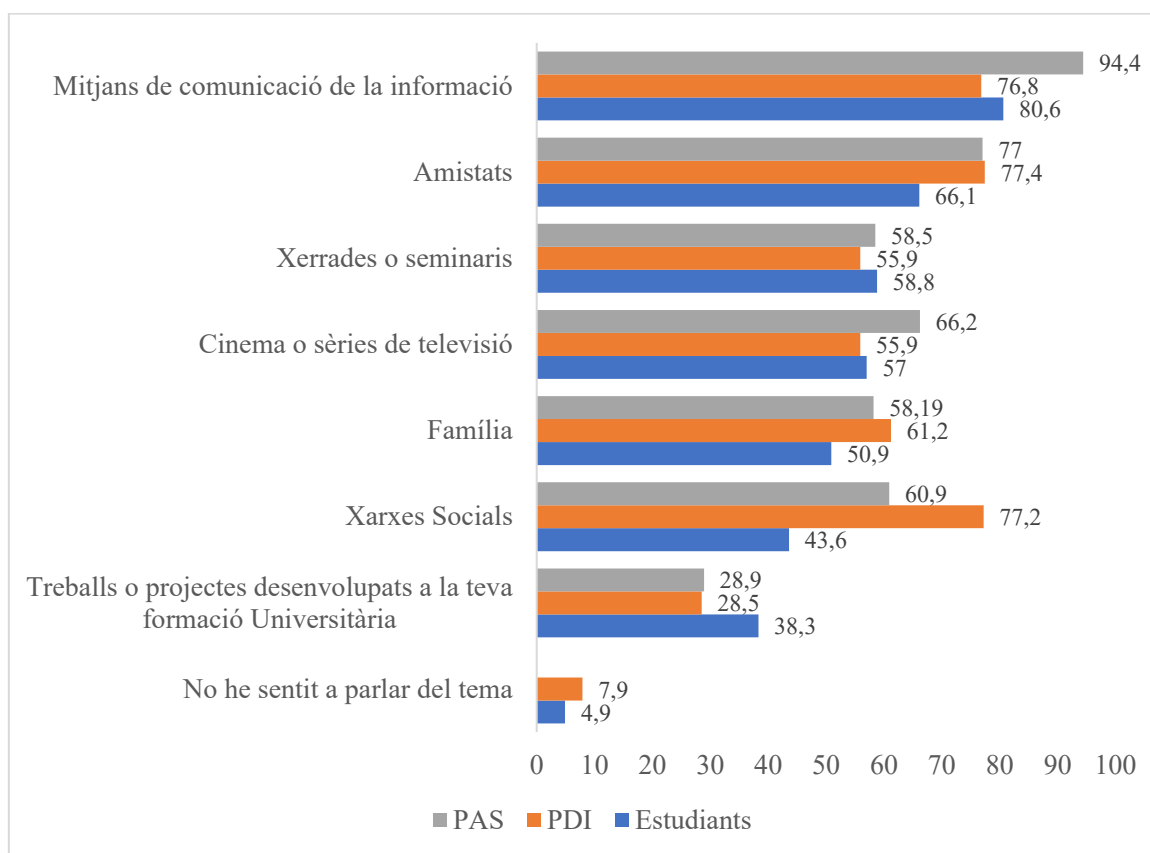
Aquest apartat s'estructura en relació a tres preguntes: formació rebuda en la UV sobre les violències masclistes, recursos que consideren les persones participants (estudiantat, PDI i PAS) que la UV té per lluitar contra la violència masclista i mesures que consideren que haurien d'implementar-se per a la prevenció de la violència masclista⁸.

- Principalment la formació no l'han adquirida en l'àmbit acadèmic universitari.
- El coneixement sobre la violència masclista prové principalment dels mitjans de comunicació.
- La Unitat de la Igualtat és el primer recurs al qual acudirien en cas de viure una situació de violència masclista en l'àmbit universitari.

En referència a la formació rebuda sobre les violències masclistes, els tres col·lectius participants consideren que, principalment, la formació no l'han adquirida en l'àmbit acadèmic universitari. És interessant evidenciar, tal com mostra el Gràfic 5, que els tres col·lectius consideren que el seu coneixement sobre la violència masclista prové principalment dels mitjans de comunicació, posteriorment d'amistats i inclús del cinema i televisió. Les xarxes socials també ocupen un lloc important, especialment en el PDI.

⁸ Es pot consultar els resultats globals i taules en Annex VI

Gràfic 5: Respostes sobre la procedència del coneixement sobre la violència masclista

Com s'aprenen aquestes qüestions a través dels mitjans de comunicació és un aspecte que ens convida a reflexionar. No podem obviar les bombolles epistèmiques. Segons Nguyen (2020), les persones construïm nínxols d'ignorància a partir d'espais de redundància que nosaltres mateixes fabriquem -juntament amb la tecnologia-. Una bombolla epistèmica és un entorn en el qual veus rellevants són excloses per omissió. És a dir, la informació "cuinada", que es rep, genera un sistema de creences en el qual s'ometen perspectives diferents, argumentades i reflexionades.

Les xarxes socials o els mitjans de comunicació són un exemple clar. Actualment són font de notícies i dades, fins i tot juguen un paper important en la construcció de coneixements, com aquestes dades ens mostren. A partir de generar un filtre epistèmic, que es reforça a si mateix, enfosquim opinions contràries i raonablement crítiques, unflant així la confiança en les nostres pròpies creences. Es creen així espais tancats, propiciant que ens trobem passejant sempre pel mateix barri i sense reflexió ni argumentació. Tan sols consumint aquesta informació. No llegim, parem i estudiem. En aquest consum

d'informació, on queda l'acció reflexiva? Sense aquesta lectura i estudi, com podem posar en joc preguntes per a la construcció del nostre propi saber? Per a poder dotar de sentit i significat a la informació i el coneixement necessitem, temps, lectura dedicació i estudi.

Existeix una discrepància entre les respostes i els recursos i compromís de la Universitat de València per promoure la igualtat de gènere i la prevenció de la violència. Amb l'impuls del vicerectorat d'igualtat, diversitat i polítiques inclusives, la Unitat d'Igualtat, així com altres iniciatives, promouen accions, formació, tractant d'incorporar la perspectiva de gènere tant a la docència com a la gestió i la investigació. En el cas de l'estudiantat, les respostes mostren que l'esforç que s'està fent per incorporar continguts i assignatures específiques sobre igualtat i prevenció de la violència masclista no és suficient. Pel que fa al PAS i al PDI, la consolidació d'una oferta anual de formació en aquestes matèries amb huit cursos ofertis pel Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa té encara molt de recorregut per tal d'arribar a les persones menys sensibilitzades cap a aquestes qüestions, especialment els homes. En aquest sentit, potser fallen les vies de comunicació i difusió.

D' altra banda, en relació als recursos, estudiants (47.4%), PDI (68.5%) i PAS (83.2%) coneixen el servei específic al qual recórrer en el cas de viure una situació de violència masclista.

Taula 9. Serveis específics.

	Estudiants	PDI	PAS
	SÍ %	SI %	SI %
<i>Saps si la universitat té algun servei en el cas de viure situació de violència masclista?</i>	47,4	68,5	83,2

Un 47% dels estudiants sí que coneixen algun servei al qual poden anar en cas de viure una situació de violència masclista, enfront del 41% que no sap que existeix aquest recurs. Els estudiants, davant una situació de violència de masclista, principalment anirien a parlar amb amistats, a familiars i a la Unitat d'Igualtat. És interessant que directors de departament i de centre són referències a les quals no acudirien en cas de viure violència masclista.

Davant de la pregunta sobre on i a qui acudirien davant d'alguna situació de violència masclista, un 92.6% del PAS, un 80.6% del PDI i un 72.1% d'estudiants, afirma que la Unitat d'Igualtat és un recurs al qual acudirien en cas de viure una situació de violència masclista en l'àmbit universitari (Taula 10). Com a primer recurs, l'estudiantat opta per les amistats i els familiars. De nou trobem que les estudiants mostren més desconfiança cap a la institució universitària.

Taula 10. On acudirien davant la violència masclista.

	Estudiants	PDI	PAS
	%	%	%
<i>Professorat</i>	42,4	43,6	21,2
<i>Col·legues universitaris</i>	63,7	54,0	53,3
<i>Amistats</i>	79,3	60,6	71,4
<i>Familiars</i>	72,2	60,8	73,5
<i>Cap d'unitat</i>	29,0	44,9	63,0
<i>Director/a de Departament</i>	30,9	63,9	50,1
<i>Director/a de Centre</i>	34,1	58,3	54,7
<i>Unitat d'Igualtat</i>	72,1	80,6	92,6
<i>Institut Universitari de les Dones-IUED</i>	46,0	46,9	56,1
<i>Síndic de greuges</i>	18,6	47,8	63,4
<i>AdR</i>	21,0	15,6	17,7
<i>Sindicats</i>	22,6	34,6	57,4
<i>A ningú</i>	4,7	2,9	2,0

Per últim, en referència a les mesures que han d'implementar-se, els tres col·lectius afirmen amb percentatges elevats que la participació en les accions de prevenció, atenció i erradicació de les violències masclistes hauria d'estar constituïda per tota la institució, i principalment pels òrgans de govern.

Taula 11. Mesures prevenció violència masclista.

	Estudiants	PDI	PAS
	SÍ %	SI	SI
Que la Unitat d'Igualtat ofereixca un servei específic on rebre informació, atenció i assessorament, amb total confidencialitat	54,3	54,9	64,4
Implicar tota la comunitat universitària a través d'un programa de formació	40,4	47,9	59,2

Realitzar campanyes de sensibilització	38,7	41,4	48,7
Treballar la violència masclista en alguna assignatura de la cursa	29,0	22,9	23,3
Programa periòdic d'activitats que sensibilitze sobre la temàtica	23,0	25,8	32,7
Material informatiu (tipus pòsters o fulletons) que informe sobre què es poden considerar situacions de violència masclista	21,8	17,9	23,0
Informació clara a la web de la universitat	18,8	27,7	18,4
Campanyes audiovisuals	18,1	14,3	15,6

En relació als estudiants, la Unitat d' Igualtat i la implicació de tota la comunitat universitària són les mesures més importants que consideren que la UV ha d'adoptar. En relació amb els òrgans que consideren que han de participar en la prevenció de la violència de gènere, és clar com consideren que totes les institucions han d'implicar-se. Les col·legues voluntàries que acompanyen en el procés de denúncia de violències masclistes, són considerades per un 82% dels estudiants com una ajuda rellevant.

Aquestes dades revelen que la comunitat universitària demana a la institució assumir un compromís amb la promoció de la igualtat, procurant espais lliures de discriminacions i desigualtats, investigant de manera rigorosa, sensibilitzant i informant, mostrant una actitud de tolerància zero davant casos d'assetjament i discriminació per raons de gènere (i de qualsevol altra índole). La universitat és una institució social que no pot romandre aliena als assumptes relacionats amb la igualtat i prevenció de la violència masclista.

Específicament, PDI (54.9%), PAS (64.4%) i estudiants (54.3%) coincideixen al considerar com a mesura rellevant de prevenció de la violència masclista que la Unitat d' Igualtat ofereixca un servei específic en el qual es donaria informació, atenció i assessorament amb total confidencialitat. També destaquen com a mesures per afavorir la prevenció, la implicació de tota la comunitat universitària a través d'un programa de formació i realitzar campanyes de sensibilització. Per contra, les campanyes audiovisuals o informació clara en la web no els sembla que tinga tanta importància.

Finalment, es va preguntar a les persones participants si consideren que el tindre a col·legues que pogueren acompanyar en el procés de denúncia, els ajudaria: la resposta majoritària és afirmativa, considerant que seria un bon recurs davant les situacions de violència masclista.

6. Resultats de l'estudi qualitatiu

6.1. Descripció de les persones participants

Les persones participants en la investigació qualitativa es distribueixen en funció de les següents variables; gènere, col·lectiu universitari al qual pertanyen, i l'àmbit de coneixement o àrea en la qual es troben (tal com reflecteix la Taula 12).

Taula 12. Participants entrevistades.

Pseudònim	Gènere	Col·lectiu al qual pertany	Àmbit de coneixement o àrea
H_1_PDI	Home	Catedràtic	CC. de la Salut
H_1_EST	Home	Est. postgrau	CC. Socials i Jurídiques
M_1_PDI	Dona	Catedràtica	CC. Experimentals
M_2_PDI	Dona	Prof. Titular	Ingeriria i Arquitectura
M_3_PDI	Dona	Prof. Contractada	CC. Socials i Jurídiques
M_4_PDI	Dona	Prof. Titular	Ciències
M_1_PAS	Dona	PAS	
M_2_EST	Dona	Estudiants	CC. de l'Educació
M_1_EST	Dona	Estudiants	CC. de l'Educació
M_3_EST	Dona	Estudiants	Ingeriria i Arquitectura
M_2_EST	Dona	Estudiants	Periodisme i Comunicació Audiovisual
M_3_EST	Dona	Estudiants	Artes i Humanitats
M_4_EST	Dona	Estudiants	Artes i Humanitats

La participació de les persones entrevistades va ser voluntària i es van respectar les consideracions ètiques que estipula la Llei Espanyola de Protecció de Dades (Llei 3/2018) en matèria d'anonimització i confidencialitat de les dades obtingudes i de la informació personal de les participants. Totes les persones van donar el seu consentiment voluntari, d'acord amb les condicions detallades en la citada legislació.

6.2. Resultats

L'anàlisi temàtic de les dades va evidenciar la interrelació entre els discursos i dispositius socials de gènere que estructuraven la societat patriarcal, les dinàmiques de poder (derivades també del sistema de gènere) que es troben relacionades amb el desenvolupament de violències masclistes, i l'experiència de les dones davant les violències patides.

Els resultats s'estructuren en 4 temes (i diferents subtemes) que ens permeten reflexionar sobre les interrelacions entre els dispositius i discursos socioculturals i les dinàmiques (inter)subjectives, i relacions de poder, que fan possible i mantenen les violències masclistes. La violència masclista es retroalimenta a si mateixa, perquè el seu objectiu és mantindre el sistema patriarcal que la legitima i la fa possible: La violència existeix des del poder jerarquitzat establert i des de la societat patriarcal. Per tant, cada expressió de violència té l'objectiu de perpetuar tal sistema. Els resultats s'estructuren en quatre temes, i en diferent subtemes.

Taula 13. Estructura Anàlisi temàtic entrevistes.

Tema	Subtema
1. Què són les violències masclistes?	1.1. Més enllà de la violència masclista.
2. Les dinàmiques de poder socio-culturals i relacionals que fan possible, i a la vegada perpetuen les violències masclistes	2.1. El paternalisme perpetua les desigualtats del poder com forma/expressió de masclisme benivolent 2.2. La sexualització constant cap a les dones 2.3. La normalització: Dinàmica fonamental en la perpetuació de la violència 2.4. Control de les trajectòries acadèmiques 2.5. Desacreditant les reivindicacions i lluites de les dones 2.6. Invisibilitzant la presència de les dones.
3. Els processos personals i les posicions subjectives davant les violències patides	3.1. La incomoditat és inevitable, encara que no identifiqués com violència el que succeeix. 3.2. Sentir-se (auto)qüestionada: Realment ha sigut violència el que he sofrit? 3.3. La dificultat de (d)enunciar las violències masclistes patides.
4. Les conseqüències de les violències masclistes	4.1. Por a que la teua carrera acadèmica no avanci 4.2. Mai tens que clar que hi ha que fer

El primer tema fa referència als significats, interpretacions i univers de sentit que per a elles té la violència masclista. D'ací ve que emergeixen qüestions com la diversitat que

caracteritza les expressions de violència masclista i les practiques a través de les quals s'expressa.

El segon tema dóna compte de les dinàmiques relacionals i (inter)subjectives que s'articulen en la violència masclista, dinàmiques sustentades per les desigualtats en la trama que el poder patriarcal estableix. El poder es converteix en un eix i categoria d'anàlisi des d'on interpretar les manifestacions de la violència, posant-se de manifest com les diferents practiques de violència masclista reiteren, i aprofundeixen, el sistema patriarcal que les fa possible.

El tercer tema ens permet aprofundir en els processos (inter) subjectius i personals de les dones, quan pateixen experiències de violència masclista, a través d'una anàlisi dels discursos a través dels quals doten de significat a les experiències de violència, i es relacionen amb si mateixes i amb la violència patida. D'ací ve que s'evidencien diferents posicions subjectives, malestars i processos d'agència, que acompanyen l'experiència de patir violència masclista.

El quart tema es conforma a partir de les transformacions que les dones van haver de realitzar en les seues vides després d'haver patit violència masclista, analitzant com la trobada amb la violència masclista determina l'experiència en tots els àmbits de la vida de les dones.

6.2.1. Tema 1: Què són les violències masclistes?

Els resultats de l'anàlisi de les entrevistes ha posat de manifest que la violència masclista ha sigut objecte de reflexió per part de les dones participants, i que aquesta tensiona i excedeix els límits de considerar que només la violència masclista és aquella relacionada amb les agressions físiques i amb els comportaments evidents i clarament identificables.

Subtema 1.1. Més enllà de la violència masclista.

Existeix un acord sobre com la violència masclista es desplega amb una multiplicitat d'expressions de violència:

“Sí que estem acostumats a quan escoltem això de violència de gènere a... li ha pegat una bufetada, li ha pegat, li ha posat la mà damunt... però sí que és veritat que cada

vegada s'està veient que és molt més que això... i tenim una violència psicològica més enllà d'un simple colp que a vegades marca més a la persona” (M2EST)

Igualment, la mateixa participant exposa exemples de violència masclista, referint-se a la física com la violència més directa, al maltractament psicològic, així com a comportaments més subtils com les bromes o acudits:

“La violència física, que és la forma més directa... la violència... o siga el maltractament psicològic també el considere i després com has dit abans doncs qualsevol subtilesa... potser bromes, acudits... anem qualsevol cosa que s'estiga demostrant això em sembla un acte de violència masclista” (M2EST)

La següent participant relaciona la multiplicitat de comportaments masclistes existents en la societat, amb el caràcter cultural dels mateixos que estableix i determina discursos que interioritzem en situar-nos en un model cultural patriarcal:

“Les violències masclistes... és qualsevol falta de respecte cap a les dones, ja no sols violència física perquè això és ja el pitjor, perquè és una agressió a un ésser humà. Però hi ha violència en comentaris, en fets, en comportaments... i això està molt dins de nosaltres, dins de la cultura i dins del masclisme” (M1PDI).

6.2.2. Tema 2: Les dinàmiques de poder socioculturals i relacionals que fan possible, i alhora perpetuen, les violències masclistes

La dimensió estructural de les violències masclistes ens interpel·la a analitzar com les desigualtats i discriminacions, que es deriven del caràcter del gènere com a dispositiu de regulació i organització sociopolític, caracteritzen tant els àmbits sociopolítics, culturals, com a subjectius i intersubjectius. En tots ells, les identitats de gènere no masculines (i/o que ens corresponen al binarisme de gènere) ocuparen espais en els quals es troben legitimades una multiplicitat d'expressions de violències masclistes.

La següent participant expressa la complexitat de la violència perquè aquesta es produeix en qualsevol espai de la societat en el qual les desigualtats i discriminacions cap a les dones es fan present.

“Totes les violències que es produeixen contra la dona en tot els àmbits, en l'econòmic, en el laboral, en l'acadèmic, el físic, el sanitari... a tots els nivells patint violències que han sigut per violència física o psicològica, per discriminacions, desigualtats i disparitats respecte a l'altra part de la població. I això en principi per a mi seria violències masclistes” (M3PDI)

Les desigualtats donen compte de l'entramat en el qual les dinàmiques de poder, situen a les dones, sent la violència no sols la demostració de les desigualtats de poder, sinó també la possibilitat que aquestes es reforcen i es reiteren.

La següent participant, una estudiant, descriu l'assetjament des de dinàmiques de poder que s'instauren cap a persones amb posicions vulnerabilitzades:

“L'assetjament és una forma de comportament-posició de poder-gènere/sexe/situació en el sistema que afecta una altra persona que saps que està en una situació més vulnerabilitzada” (M1EST)

Una altra participant estudiant explica també la violència masclista a partir de les dinàmiques de poder que desenvolupen els homes sobre la vida de les dones:

“La violència masclista és quan els homes intenten exercir poder per damunt d'una dona, però no fa falta que siga físic també psicològic i pot ser de manera directa o indirecta. Per exemple, quan molts homes intenten fer mal a les seues dones a través dels fills” (M3EST).

Una professora participant descriu com les posicions de poder legitimen relacions i violències cap a les dones, tenint com a objectiu reiterar el propi sistema patriarcal.

“Sovint trobem també al catedràtic per damunt de les professores o fins i tot per damunt d'altres catedràtiques... Es creen situacions de poder... on... micromasclismes, insinuacions, comentaris... moltes vegades infantilitzant a les alumnes o... a les professores” (M_4_PDI)

Subtema 2.1. El paternalisme perpetua les desigualtats del poder com a forma/expressió de masclisme benivolent.

Les violències masclistes es despleguen mitjançant un ampli rang de conductes caracteritzades per dinàmiques intersubjectives com la infantilització, insinuacions i micromasclismes.

És interessant com el paternalisme és més identificat per dones que pertanyen al PDI, que porten més temps que estudiants en el món acadèmic i han experimentat elles al llarg de la seua carrera acadèmica.

“Perquè eres com la xiqueta, la xiqueta... Veig moltes vegades molt de paternalisme... paternalisme mal entès, de no et fiques per ací, això no ho facis... és

millor que estigues callada... això sobretot de persones amb... amb una situació de poder per damunt de tu ... és com... d'ací et parle una mica de la meua experiència personal sobretot venint d'homes... aqueixa situació de pare a vegades, però molt incòmoda perquè al final no deixa de ser un company de departament per molt que tinga una categoria superior a la teua” (M_4_PDI).

La següent participant fa referència al paternalisme com la dinàmica que permet infantilitzar i subestimar a les dones:

“No et pots ni imaginar el paternalisme...tractar-nos com a xiquetes, inferiors... que som ací i se'ns ha de dir com fer les coses” (M1PDI).

Les dones, quan ocupen posicions de poder en espais masculinitzats (encara que no es redueix a aquests espais), normalment comencen a sentir que els homes canvien les seues actituds i que aquests solen implementar majors índexs de violència masclista disfressats de conductes d' “ajuda”, “consells” o comparacions no innocents.

“Quan vaig arribar a ser la directora del departament, format per més de 100 persones, vaig començar a notar actituds molt condescendents, violències implícites, quan em deien consells “pel meu bé”. També existeixen altres exemples més directes “Si fores Jesús, això no passaria” “És que no t'imposes i clar, passa el que passa” (M2PDI).

Subtema 2.2. La sexualització constant cap a les dones

La violència masclista, mitjançant la sexualització de cada comportament de les dones que es llisca en comentaris que pretenen resultar gracioses, bromes o intents de proximitat i naturalitat amb les dones, evidència com els agressors implementen la violència com una dinàmica relacional constant. En el següent fragment, la següent participant estudiant compta experiències a les aules en aquest sentit, sent una d'elles:

“Vaig esternudar i comenta: ja et vaig dir anit que anaves molt fresqueta” (M1EST)

Altra participant, PDI, també recorda com violències que ella vivia segueixen presents en les aules:

“Situacions concretes de masclisme com... eixir a la pissarra a contar alguna cosa i que el comentari fora senyoreta podria vostè llevar-se la jaqueta... però es normalitzava i reien i era la broma del curs i... per exemple fer una broma en classe i que de seguida se li donara contingut sexual”.

La mateixa participant també relata com les xarxes socials es constitueixen en vies on les violències masclistes es despleguen i disfressen, amb major facilitat, de suposats acudits o bromes.

“És que a més tots tenim grups de WhatsApp on es fan acudits masclistes contínuament... o bromes... a vegades semblen fins a picardies i altres... no és que eixe comentari estiga fora de lloc completament però.... el normalitzem i el deixes passar. Almenys que se sàpiga que... que es desperte algú”.

Aquest fragment ens permet introduir la dinàmica de la normalització de la violència com una dimensió fonamental perquè aquesta es perpetui, tal com es posa de manifest en el següent subtema.

Subtema 2.3. La normalització: Dinàmica fonamental en la perpetuació de la violència

La normalització de la violència masclista, procés tant estructural com relacional en estar instaurat pels agressors, dificulta no sols la identificació de la mateixa per part de les dones sinó que inhabilita els canals/procediments perquè la violència siga denunciada (com veurem en el tema 3).

La següent participant relata la seua experiència en relació a la normalització davant conductes de violència masclista relacionada amb tocaments i insinuacions:

““Hi ha fins i tot professors... que ho senten com una cosa normal... el cridar-te xiqueta, infantilitzar-te una mica, el... frec... com que tocar fora una cosa normal... la insinuació” (M4PDI)

Subtema 2.4. Control de les trajectòries acadèmiques

Les participants que formen part del PDI, relaten com la violència masclista ha estat interrelacionada amb la seua trajectòria acadèmica en la mesura que tots dos processos es troben determinats per les relacions de poder. La següent participant relata les violències masclistes patides com a alumna:

“Estar en l' ADR i... que vinga el catedràtic a insinuar-se i a demanar-te que et poses sempre de la seua part o que... que li hages de donar la raó... sí que et dona sensació que et menysten... com que... tu el que has de fer és seguir-me a mi que jo sé el que et convé” (M4PDI).

En aquesta línia, una altra participant que forma part del PDI dona compte de la interrelació constant entre les expressions de violència masclista i l'objectiu de perpetuar unes dinàmiques de poder que situen a les dones en llocs de precarietat, por i inseguretat:

“Quan era estudiant i representant d'estudiants, vaig tindre una situació en la qual un professor titular com no li vaig donar suport en alguna cosa que ell va dir en una reunió, em va dir “no arribaràs lluny en aquesta facultat”. Em vaig sentir malament, vaig tindre por i em vaig sentir violentada. Vaig decidir que com a representant havia d'alçar la queixa, de manera que vaig parlar amb el director del departament i fins i tot vaig escriure carta a rectorat. Van parlar amb ell, es va disculpar però, quan eres alumna, et sents indefensa, et falta maduresa” (M2PDI)

Subtema 2.5. Desacreditant les reivindicacions i lluites de les dones

Aquesta mateixa participant, destaca el rebuig que genera el feminisme, concretament en el món de les ciències, predominantment entorns masculins:

“El feminisme és una cosa que molesta moltíssim. Perquè en els mons tan masculinitzats com en les disciplines de Ciències, els homes tenen el control” (M1PDI).

Subtema 2.6. Invisibilitzant la presència de les dones.

És interessant com les estudiant, en ser preguntades per violències masclistes que vivencien, expressen que la invisibilització que pateixen a les aules són manifestacions de violències masclistes.

“Jo recorde que en una assignatura, érem tot xics i érem tres o quatre xiques i les classes eren... les professores només els miraven a ells i a nosaltres ens deixaven de banda... només era futbol i ells eren les estrelles de la classe i potser no arribar a menysprear però es tenia més en compte el que ells deien... ells eren els experts i nosaltres no teníem tanta idea” (M1EST)

L'experiència de comportaments que invisibilitzen la tenen també les professores, principalment els qui es troben en àrees de coneixement masculinitzades:

“Ells veuen que les enginyeries són un món seu, es troben còmodes i els donen més credibilitat a ells... Fins i tot quan apareix la paraula “dona” i hem d' estar en panells o amb representativitat paritària, sembla que es molesten” (M1PDI).

La següent participant relata com la violència masclista adquireix diferents dinàmiques en funció de diferents variables.

“Si tu vas a un congrés i després del congrés hi ha un sopar i en el sopar es prenen dues copes de més... perquè ací deixa d'estar la part de col·legues i és inevitable que et vegen com una dona... i és molt trist perquè... no pots fugir d'això. Però després fins i tot fora d'això... d'asseure't a parlar amb un col·lega i estar parlant d'idees, de la teua àrees de coneixement i de sobte comence a insinuar-se i voler anar més enllà... perquè està fora de la facultat” (M_4_PDI)

6.2.3. Tema 3: Els processos personals i les posicions subjectives davant les violències patides

Si el tema 2 ens permetia entendre la complexitat de les violències masclistes, atenent tant el caràcter estructural de les mateixes com a les dinàmiques interpersonals i intersubjectives que s'expressen en les conductes de violència, el tema 3 ens acostava a la vivència experiencial de la violència per part de les dones.

Aquesta vivència personal no pot entendre's sense l'anàlisi estructural realitzada, perquè així podrem entendre com les dones, davant la violència patida, desenvolupen/elaboren discursos i interpretacions sobre com la incomoditat és interpretada des de la por de ser entesa com a exagerada.

Subtema 3.1. La incomoditat és inevitable, encara que no identifiquem com violència el que succeeix.

Finalment, M_4_PDI descriu situacions de contacte físic inadequat amb professors en la seua etapa com a alumna i la sensació interna d'incomoditat per això:

“Sobretot són aquestes situacions incòmodes de... veure't pel corredor i venen a donar-me dos besos i... et pose la mà a l'esquena, t'agafa de la cintura... mira que alumna tinc... una mica aqueix tipus de comentaris no... que tu no et sents... és una persona que té 30 o 40 anys més que tu i no et sents còmoda amb aqueix comentari”(M1EST)

Subtema 3.2. Sentir-se (auto)qüestionada: Realment ha sigut violència el que he patit?

La següent participant fa referència al qüestionament social que existeix quan les dones denuncien i/o evidencien la violència masclista, implementant-se discursos socials sobre les emocions i respostes exagerades de les dones davant situacions “inofensives” des de la mirada patriarcal.

Aquests discursos, juntament amb altres relacionats amb la naturalització de les violències masclistes, es converteixen en marcs d'intel·ligibilitat a partir dels quals, les dones s'entenen i valoren a si mateixes. D'aquí ve que la següent participant evidencia la

difficultat de denunciar quan les violències s'expressen amb manifestacions tenyides de subtileza i amabilitat.

“Molt subtilment, perquè no és que siga una situació en la qual digues que és evident... Per això ho fa encara pitjor, perquè no et sents amb la capacitat de denunciar és com... m'ha posat la mà a l'esquena sí, m'ha posat la mà a l'esquena... però què significa? A mi m'ha fet sentir malament, m'ha fet sentir incòmoda... però també semblarà una exagerada si de sobte dic que aquest senyor et toca sempre” (M_4_PDI).

Els discursos que tradicionalment relacionen les dones amb desequilibris emocionals com a causa explicativa de la seua motivació per denunciar la violència patida, determinen les pràctiques i les dinàmiques intersubjectives que elles posteriorment implementen amb si mateixes. La següent participant detalla com la violència, i les discursos de normalització a la violència, determinen el fet que ella es qüestione si realment és violència el que ella ha viscut.

“Crec que la violència... és fins i tot... pròpia en una certa manera. Imposada per la societat en la qual vivim... perquè a vegades aquests tipus de comentaris ens veiem obligades a admetre'l i et dona la sensació que si li dius alguna cosa a eixa persona que t'acaba de llançar una floreta que a tu t'ha sentat fatal o que t'ha fet sentir molt incòmoda... és com que seràs una exagerada” (M1PDI).

Subtema 3.3. La dificultat de (d)enunciar las violències masclistes patides.

Els resultats mostren que existeixen múltiples violències masclistes patides pes les estudiants. Tant per part de companys estudiants o professorat però, que la majoria d'elles queden sense (d)enunciar, tal com els resultats de l'estudi quantitatiu ha demostrat. La següent participant, recorda els seus anys com a estudiant:

“Nosaltres, hem aguantat molt com a època d'alumna,, o en classe quan fan comentaris. Ara, les activistes els planten cara als professors, però la majoria no ho diuen. Encara que no és la majoria de professorat, però sí que crec que deixem passar coses” (M1PDI).

No obstant això, la vivència per part de les dones és clara “deixem passar moltes coses”: La relació de poder i la por que instaura queda evident, és la causa per la qual no es verbalitza allò que s'experimenta com a desgrat.

No obstant això, també persisteix el desig i la necessitat de (d)enunciar les experiències, tal com la següent estudiant conta:

“A mi m'agradaria poder explicar-li-ho a qui fora que estiga encarregat de portar això, m'agradaria que m'ajudara, que m'aconsellara què fer. Que parlara amb la persona que m'està fent això... però d'altra banda em sentiria molt cohibida i em faria molta por que es tornara contra meua... que tinguera represàlies contra mi. Llavors és una mica entre l'espasa i la paret perquè és el que passa... que potser tens por potser de dir-ho... per por de la repressió” (M_3_EST).

6.2.4. Tema 4: Les conseqüències de les violències masclistes

En els temes anteriors, s'ha evidenciat les dinàmiques de poder existents en les violències masclistes i, en aquest tema, s'aborden les conseqüències en la vida de les dones de tals violències.

En el següent fragment, la participant ens relata la relació entre la pròpia dinàmica de poder i l'objectiu d'aquesta de perpetuar un poder perquè, en aquest cas la professora, se sentira infravalorada i degradada en el seu departament.

“Algú del teu grup d'investigació que està una mica per damunt de tu quant a rang... que vaja a una persona a dir-li... controla a aquesta persona... per a mi és... és també degradar-me a mi com a investigadora i com a part del departament. O dir-te no arribaràs a cap lloc, perquè li has portat la contrària al catedràtic... infantilitzant-te... millor queda't a casa amb els xiquets” (M_4_PDI)

Subtema 4.1. Por a que la teua carrera acadèmica no avance

En els temes anteriors, s'han relatat múltiples violències estructurades des de les dinàmiques de poder, i en aquest subtema, s'evidencia clarament les conseqüències de la violència en relació a les posicions i vivències de por que ocasionen en les dones.

“Micromasclismes, insinuacions, comentaris... moltes vegades infantilitzant a les alumnes o... a les professores... són molt difícils d'enfrontar des de la persona que els pateix... perquè li pot generar una situació de malestar on ella té la sensació que no podrà acabar la carrera o no podrà fer una tesi... que no serà res en eixe àmbit” (M2PDI)

Igual que l'anterior professora, la següent participant va compartir experiències que donen compte de les greus conseqüències que té la violència masclista en la vida de les dones: com a por a les represàlies si (d)enuncien el patit.

“Si que hi ha hagut persones que conec que han dit... doncs no... almenys amb aquest director no... per ací no vull seguir... perquè al final si algú se t'insinua o et sents incòmoda perquè al final ho acabes deixant...acabes anant-te...no han arribat a deixar la carrera... el que ha fet ha sigut deixar de denunciar alguna cosa per a poder continuar la carrera... perquè pensaven que si denunciaven alguna cosa sí que acabaria” (M

Subtema 4.2. Mai tens que clar que hi ha que fer

És interessant com, les emocions fruit de les violències patides, inunden a les dones d'inseguretats i pors que dificulten la cerca de suports i solucions davant les violències. D'altra banda, la complexitat dels processos que es relacionen amb l'experiència que narra la següent professora participant:

“És una persona que té 30 o 40 anys més que tu i no et sents còmoda amb el comentari... però t'acabes callant perquè dius és una persona que... perquè potser no té tanta rellevància com tu creus... però com en eixe moment tampoc saps molt bé com funciona la universitat, doncs... et tira cap endarrere... dir res” (M3EST)

Aquestes dades mostren que les inseguretats s'apoderen de les dones quan viuen violència masclista i, unides amb les conseqüències múltiples que hem identificat, es fa imprescindible que l'actuació des de la nostra comunitat universitària siga integral per aconseguir intervindre en les diferents dimensions relacionades amb les violències.

7. Conclusions

Cada paraula, cita, expressió o fins i tot, cada silenci emprats en l'estudi emfatitzen la importància d'analitzar i comprendre el nivell de tolerància i prevalença de les violències masclistes a la Universitat de València. El primer pas per a assumir aquest compromís és reconèixer des de la pròpia Universitat, que dins dels seus murs existeixen situacions que són considerades per la comunitat científica internacional com violència masclista. Aquest apartat de conclusions el presentem com les principals aportacions que extraïem dels estudis realitzats, i que ens permeten evidenciar les transformacions que hem de secundar i fer possible, com a comunitat universitària, per a continuar lluitant per la tolerància 0 a les violències masclistes.

7.1. Col·lectiu estudiantat:

Les dones estudiants mostren clarament que consideren violència masclista els comportaments que es donen, principalment, en la interacció presencial. Aquests vulnereu el consentiment explícit en situacions d'interacció sexual (per exemple sentir-se pressionades per mantenir una relació sexual o no acceptar un no per resposta davant una relació sexo-afectiva). No obstant això, altres situacions generen més confusió (mirades sexuals, descalificades amb motiu de processos naturals u obligades a acceptar cites) i obtenen major tolerància que les dones PAS i PDI.

En relació a la prevalència, un 15% de les dones estudiants afirma que viuen conversacions sexualitzades i comentaris sexuals, un 10% expressa patir comportaments involuntaris de caràcter sexual i un 20% viuen situacions on es senten infravalorades. En aquest sentit, al voltant del 25 al 27% afirmen que han observat aquests tipus de comportaments. Quan es pregunta qui són les persones que porten a terme aquests comportaments, el 60% són companys estudiants, que mostren clarament dificultats per reconèixer i identificar conductes tipificades com a violència masclista. Del professorat reben aquestes conductes en un 12%. En referència als llocs on han ocorregut aquestes situacions, les xarxes socials i el mòbil son els més habituals, seguits per les festes i la cafeteria. Davant aquestes dades, el 75% de les dones estudiants han deixat passar la situació i, quan ho han contat, ha sigut principalment en el context familiar (40%). Al context universitari, sols ho ha contat un 20% de les dones.

Aquests resultats coincideixen en altres investigacions, on s'ha mostrat que les estudiants tenen 1.6 vegades més possibilitats de no denunciar al comparar amb les dones del PDI i del PAS, que denuncien en un 10% (Kirkner et al., 2020; Witze, 2018). Aquesta qüestió perpetua la major vulnerabilitat que caracteritza al col·lectiu d'estudiants. Un obstacle és que, en moltes ocasions, la institució desconeix la seua existència, no s'arriba a denunciar i les que ho fan es senten desamparades pel propi organisme universitari (López y Tapía, 2018; Valls et al., 2016).

El resultats mostren una diferència important, tant generacional com de gènere, en relació als homes estudiants quan comparem les dades amb dones i amb la resta de col·lectius. Els homes estudiants mostren major tolerància en relació a les expressions de violència masclista. Per exemple, sols la meitat d'ells considera que és denunciabile pressionar per mantenir una relació sexual o no acceptar un no per resposta quan es realitza una proposta sexo-afectiva. Aquest mateix percentatge es reitera quan no es consideren les bromes denigrants, els comentaris humiliants, desqualificar conductes de les dones o enviar material pornogràfic com a violència masclista. De manera majoritària ells consideren que no participen en aquest tipus de conducta. No obstant això, són els que obtenen un major percentatge de tota la població universitària quan afirmen que han observat aquests tipus de conductes.

Aquesta tolerància es relaciona directament amb la existència de discursos socials a partir dels quals, els homes estudiants estan interpretant i entenent les relacions sexuals. Per exemple, el 50% dels homes estudiants consideren que els agressors tenen problemes psicològics i una naturalesa violenta, sent el menor percentatge el que atribueix la importància de la socialització masclista. Les dades ens revelen com estan presents, entre els més joves, arguments que, de certa forma, des-responsabilitzen de la violència masclista a qui la exerceix per considerar-la una expressió de qüestions que escapen al control individual.

7.2. Col·lectiu PDI i col·lectiu PAS

En primer lloc, de forma majoritària les dades mostren que les dones, en especial del PDI i del PAS, identifiquen les conductes violentes i denunciabls en major percentatge que els homes.

Respecte a la gravetat de les conductes masclistes, tant homes com dones dels dos col·lectius estableixen una gradació de la gravetat de les situacions i/o conductes en funció de més visibles o més pròximes al que es considera delictes (agressions sexuals o físiques explícites) a menys visibles (verbal, emocional, psicològica). Aquesta gradació, de més greu a menys, de més violència a menys, implica certa naturalització de les conductes “menys extremes” i per tant, invisibilitza tant les experiències i situacions de violència que ocorren, com les conseqüències d’aquesta violència en la vida de les dones. Prendre consciència d’aquestes diferències es clau per dur a terme intervencions i formacions amb èxit.

L’estudi també manifesta la importància del llenguatge. Les dones identifiquen viure converses sexualitzades, comentaris i bromes sexuals personals així com haver sigut invisibilitzades o infravalorades. Les raons s’associen a una atmosfera de tolerància cap a l’abús i a la creença estesa que aquest no seria considerat prou greu com per a denunciar-ho. No podem obviar, que a través del llenguatge expressem idees, pensaments, sentiments, percepcions. També construïm pensament i representem la realitat. Per aquest motiu, l’ús inclusiu del llenguatge constitueix un factor clau per aconseguir la igualtat de gènere.

En relació a la prevalença, les dades de la investigació ens demostren que un elevat percentatge afirma que no han participat en situacions de violència masclista en el context universitari. No obstant això hi ha un percentatge que indica que ho ha observat i a més, li ha passat. En aquest sentit, les dones viuen més experiències sexistes en el context universitari i els homes ho observen en major mesura. Aquestes dones que han patit i viscut violència masclista en el context universitari, quasi la totalitat, van expressar no haver denunciat la situació. No obstant això, quan elles comuniquen aquestes situacions ho fan majoritàriament al seu entorn familiar. Tot i que un 40% de les dones PAS ho va comunicar a l’entorn universitari. En relació a la denuncia, trobem que el percentatge es situa per baix del 8%.

Aquestes dades coincideixen amb els apartats anteriors i les investigacions de la temàtica, on davant de vivències masclistes en el context universitari les dones experimenten por a denunciar i posar en coneixement a la institució. Aquesta por pot respondre a diferents possibilitats com el malestar de ser considerades persones problemàtiques, culpabilitzar-se o sentir certa complicitat relacionada amb les violències masclistes i les institucions

d'educació superior (Prior & Heer, 2021). Sembla que les estudiants són les que menys confiança tenen per tal de comunicar-ho i denunciar-ho.

En relació a qui du a terme la conducta de violència masclista, específicament les dones PDI (64.7%) afirmen que està en una situació de poder i son coneguts. Les dones del PAS també han patit les violències masclistes per homes que estan en una situació de poder de manera majoritària (al voltant d'un 50% de les situacions), i per homes de la mateixa situació de poder (prop del 30%). Els àmbits laborals, per tant, suposen espais on les dones enfronten possibilitats de sofrir violències masclistes, i considerem que seria necessari continuar aprofundint en analitzar com interseccionen aquestes dinàmiques amb les dinàmiques i relacions laborals entre companyes i companys, i quant a dones amb homes que elles mateixes consideren que estan en una situació de major poder.

És més, amb aquest panorama, on la violència i les relacions de poder estan en certa manera naturalitzades (Sánchez-Olvera & Güereca-Torres, 2015), on hi ha un desconeixement de la situació real per faltes de denúncies se li afegeix el temor que es genera al pensar que no seran escoltades, que no es prendran les mesures més adients, que la denúncia quedarà en no res, que no seran tractades de la mateixa manera pel seus companys o companyes o fins i tot la vergonya per sentir que l'assetjament ha sigut provocat per la seua culpa (Valls, 2007) provoca com a resposta l'apatia o el silenci, a més de reaccions revictimitzants per part dels seus parells i fins i tot de la pròpia institució (Buquet, Araceli & Moreno, 2018; Cerva, 2020).

L'estudi qualitatiu ha posat de manifest la por i el temor, que les dones vivencien, quan pensen en la possibilitat de denunciar la seua situació, sobre les conseqüències negatives que les denúncies pogueren tenir en les seues carreres acadèmiques i professionals. Altres emocions, com la culpa i la vergonya, també s'han relacionat amb el fet d'haver patit violències masclistes, emocions morals que circulen en la experiència subjectiva de les dones pel fet que els discursos socials patriarcals depositen en les dones la responsabilitat de previndre i protegir-se davant les violències de gènere. La vergonya, d'aquesta manera, s'experimenta en sentir les dones que no han pogut, no han sabut o no han sigut capaces de previndre les violències, situacions que se suposa que elles mateixes han d'haver de controlar per ser dones universitàries.

El compromís per previndre i actuar davant de les violències masclistes ens interpel·la a conèixer la prevalença dels discursos socials que reiteren aquestes violències. Centrant-nos en els percentatges, globalment les persones participants no mostren obertament creences basades en estereotips ni rols de gènere que legitimen les violències masclistes. No obstant això, en els percentatges amb detall si trobem per exemple que els i les estudiants són el col·lectiu que obtenen més acord o que no ho tenen clar davant algunes creences que legitimen la violència cap a les dones o que expliquen les possibles causes de la violència de gènere, en relació a les situacions de les persones agressores. Investigacions i estudis desmenteixen i invaliden algunes de les creences que hem anat mostrant presents en la comunitat universitària. És important recordar que, per a realitzar amb èxit la prevenció de qualsevol tipus de violència masclista, és necessari realitzar prèviament un treball per a desmentir-les.

Per altra banda, en la introducció d'aquest estudi posàvem de manifest el nostre interès en aprofundir en les discriminacions que han patit les dones en la seua trajectòria acadèmica, i que ha provocat la desigualtat i segregació vertical que caracteritza a la universitat actualment. Aquestes dades mostren com la invisibilització i infravalorització han sigut estat presents en prop d'1 dona de cada 5, del col·lectiu PDI. S'evidencia la rellevància d'aquesta mena de conductes masclistes com a part de les dificultats i problemes que han fet que les dones abandonen les seues carreres acadèmiques: Si aquelles dones PDI que segueixen en l'àmbit universitari han reportat les dades esmentades, això ens interpel·la a pensar en totes les possibles violències que han patit aquelles dones que van iniciar la seua carrera acadèmica però no van arribar a formar part del PDI.

És fonamental entendre que la violència masclista intersecciona amb altres discriminacions, al ser la manifestació més greu d'aquestes, per tal d'assegurar que les trajectòries acadèmiques de les dones es desenvolupen amb igualtat d'oportunitats amb els homes. Sense cap mena de dubte, quan existeixen aquestes situacions no podem dir que hi haja una igualtat real i que les persones es poden desenvolupar amb les mateixes oportunitats. En relació a la prevalença, també és important analitzar aquelles violències que les dones han patit en l'àmbit universitari, per tal d'identificar en què hem de treballar com a comunitat universitària per a continuar avançant cap a l'erradicació de tota forma de violències.

En síntesi, en aquest informe corroborem que la Universitat, igual que qualsevol altre àmbit social, no està exempta de pràctiques que atempten contra la dignitat de les dones, constituint una violació greu dels drets humans, una injustícia social i un obstacle per al desenvolupament acadèmic, personal i professional de les persones que formen part de la comunitat universitària. Sota aquestes premisses creiem urgent i necessari que es duen a terme intervencions educatives però també polítiques per a reflexionar, repensar i redefinir les formes de ser i estar no sols en el context universitari, si no en el món.

8. Propostes d'acció

Aquestes propostes es creen a partir de la reflexió sobre els resultats obtinguts. Són recomanacions en relació a quines mesures es podrien implementar per previndre qualsevol expressió de violència masclista en el nostre context universitari.

8.1. Actuacions en matèria de sensibilització

Es fa evident la importància de donar difusió als documents institucionals que estableixen els principis i mecanismes dirigits a construir una universitat de *Tolerància 0* cap a qualsevol manifestació masclista, lluitant des de diferents espais i perspectives per a aconseguir-ho. Aquesta actuació permet, enfortir els espais i mecanismes que promouen, i normalitzen, que les dones acudisquen als espais d'ajuda davant la violència, sent necessari evidenciar les bones pràctiques que s'han realitzat en l'abordatge d'altres situacions de violència masclista.

Majoritàriament, les persones participants en la investigació ressalten la necessitat que les actuacions contra les violències masclistes han de realitzar-se des de tots els espais de la comunitat universitària. No sols els espais docents i d'investigació necessiten integrar-se en les actuacions, també és rellevant incloure espais on es desenvolupen les activitats esportives, culturals i d'àmbit més lúdic.

8.1.1. Propostes de sensibilització per als estudiants

Algunes propostes concretes per als estudiants serien:

- a. Informar, de forma clara i precisa, al voltant del què es considera violència masclista. No obviar la complexitat que implica reconèixer la seua existència sense normalitzar la prevalença ni tampoc que, sense desitjar-ho, es reitera que són qüestions que “sempre passen”.
- b. Donar a conèixer espais de la Unitat d'Igualtat com a un recurs de trobada, escolta i assessorament on es respecta, s'escolta i acompanya.
- c. Integrar en la realització de les campanyes i propostes de sensibilització tant el voluntariat estudiantil universitari com l'estudiantat d'associacions i col·lectius, aprofitant que els resultats mostren que el 81% de l'estudiantat considera que l'ajudaria rebre assessorament i acompanyament dels seus iguals. Per a enfortir aquesta línia de sensibilització, considerem interessant que existeixen línies de subvenció de projectes perquè les associacions i entitats d'estudiants difonguen els recursos existents.

8.1.2. Propostes de sensibilització per a PAS i PDI

Les trajectòries tant acadèmiques com professionals de dones en l'àmbit universitari estan caracteritzades per experiències de menyspreu, infravalorització i d'expressions de violència masclista. Majoritàriament, aquests tipus de comportaments no són denunciats, de manera que les actuacions han de dirigir-se a difondre que existeixen espais, recursos i protocols on elles puguin sentir-se segures. En aquest sentit, és important visibilitzar com les expressions de violència masclista poden interferir en les carreres acadèmiques i professionals, perquè les dones en ser més conscients d'aquesta problemàtica, puguin activar els processos i protocols existents perquè no interferisquen en el desenvolupament de les seues carreres.

8.2. Actuacions en matèria de formació

8.1.1. Propostes de formació per a l'estudiantat

En aquest sentit, les creences i actituds basades en prejudicis i estereotips de gènere que s'han trobat, obstaculitzen el desenvolupament personal, ciutadà i professional de la pròpia comunitat universitària. Per això, identifiquem la necessitat d'una major formació sobre què és la violència masclista, sobretot per als homes estudiants. Aquesta formació ha de promoure canvis, a través d'informació fiable que permeta la incorporació en els seus sistemes axiològics, del respecte a la diversitat, a l'equitat, a la igualtat i la llibertat. A més, és necessari formar i informar per reconèixer aquelles situacions que per la seua normalització o naturalització no són identificades com actes que atempten contra la dignitat de les persones, assumint el compromís per a treballar en la seua erradicació. Incorporar aquest principi en l'àmbit universitari resulta doncs imprescindible. Per tant, els eixos que considerem importants serien:

- La formació ha de servir per a qüestionar els discursos detectats sota la prevalença de la violència masclista. Es tracta de desmuntar els discursos de naturalització-biologització que s'identifiquen com a causes de les diferències i desigualtats. És urgent que es revisen críticament perquè estudiants (tant dones com homes) els utilitzen tant per a donar compte de les expressions de violència dels homes, com per a mostrar major tolerància cap a diferents conductes masclistes. S'ha d'actuar sobre l'arrel, desmuntant prejudicis i possibilitant la construcció de noves maneres de conviure i de compartir el món.

- La “eròtica del malote” segueix present entre l'estudiantat quan fa referència a vincles sexo-afectius. La trobem en un percentatge elevat d'estudiants si comparem amb la resta de col·lectius. Això reitera com la naturalització de la violència en els homes suposa un discurs que habilita, i legitima, relacions desiguals en les parelles heterosexuales perquè fins i tot es comparteix que les actituds de dominació són aquelles que “agraden” a les dones. Aquests arguments han sigut tradicionalment utilitzats pels homes violents, i pels dispositius de la societat patriarcal per tal de desestabilitzar la rellevància i necessitat del consentiment de les dones.
- Les respostes ens mostren que tenim també la necessitat d'informar, de forma clara i precisa, al voltant del què es considera coerció sexual i control per tal d'evitar la normatització de conductes masculistes.

8.1.2. Propostes de formació per al PDI i el PAS

Creiem que aquest informe pot ser una eina de formació per a professionals de l'àmbit universitari ja que permet prendre consciència dels discursos socials, que construeixen la subjectivitat i estableixen les normes de les relacions sexe-afectives heterosexuales, traspassades per les dinàmiques de poder existents entre les persones. Aquests discursos, a més de les relacions de desigualtat i expressió de violències masculistes, faciliten la comprensió de la prevalença de les conductes masculistes, així com ens permeten identificar on ha de situar-se l'esforç en la formació i sensibilització.

En relació amb el PAS, és necessari un treball de revisió crítica sobre les manifestacions de violència masculista que trobem legitimades socialment, i a les quals els homes del col·lectiu PAS han mostrat major tolerància. És important reflexionar al voltant de les expressions de violència i com aquestes interseccionen amb dinàmiques de poder, ja que no sols fem referència a quan les conductes les realitzen els qui es troben en situació de jerarquia de poder (relacionat amb la institució universitària) sinó el poder legitimat pel propi sistema patriarcal. En el col·lectiu PAS, la prevalença de les violències es donava principalment per part d'homes companys. Aquestes dades ens mostren que la formació ha d'abordar com la societat patriarcal disfressa aquests comportaments com bromes, comentaris, expressions de proximitat i amistat generant en les dones la confusió sobre el que senten com a violències.

Per altra banda, la formació pel PDI té una doble dimensió: com a persones que poden trobar-se en situacions de violències masclistes i com a professionals docents ja que la seua funció és fonamental per a la construcció de societats igualitàries. Amb la seua intervenció poden transformar o reproduir coneixements (que no són només acadèmics). Informar i formar als PDI per revisar de manera crítica els discursos (inclosos els seus) que legitimen les expressions de violència masclista permet ser crític amb la interiorització de les conductes masclistes. Amb la seua funció docent, podem aconseguir transversalitzar coneixements i actituds que ajuden a previndre qualsevol tipus de violència masclista.

8.3. Actuacions en relació amb espais i recursos

És urgent continuar investigant sobre la tolerància i prevalença cap a les conductes masclistes, aprofundint en les diferències generacionals i com aquestes interseccionen amb les de gènere des d'un enfocament crític del poder. Amb aquestes dades, es poden dissenyar intervencions i campanyes que busquen la transformació social i prevenció de les violències masclistes.

En relació als recursos i professionals que la Unitat d'Igualtat té per acompanyar les dones en situacions de violència masclista, es fa imprescindible que continuem donant difusió a aquests espais on la prioritat és "escoltar i acompanyar les dones". Aquest compromís necessita difondre's amb l'objectiu que les dones es senten segures per demanar ajuda en aquest servei universitari.

Amb el compromís de continuar acompanyant a les dones que han patit violència en el context universitari, creiem important comprendre en profunditat les experiències viscudes per aquestes dones. Elles tenen el coneixement experiencial, i situat, d'haver patit i transitat pel procés posterior a les violències, ajudant a crear sabers complexos i situats.

La funció de la Unitat d'Igualtat com a recurs que integra i coordina actuacions per avançar cap a la igualtat i tolerància 0 davant les violències masclistes, ha d'aprofundir en la seua labor d'articulació amb totes les institucions, recursos i espais que conformen la universitat, per a facilitar la integració i transversalització, tant de les campanyes de formació i sensibilització, com d'aquelles persones que formen part de la comunitat universitària. També és important que integren en els seus procediments i accions una revisió crítica i sistemàtica

dels valors al voltant dels quals ho construeixen. En aquest sentit, desenvolupar una “Estratègia integral contra les violències masclistes” és rellevant. Per al seu disseny, és important que tots els col·lectius estiguen implicats, a més dels responsables de tots els centres, serveis i recursos (no sols d'investigació, docència i de Serveis administratius, també espais esportius, culturals, lúdics, etc.) Aquesta estratègia constituiria un avanç cap a l'erradicació de la violència masclista.

9. Referències

- Ahmed, S. (2021). *Complaint!*. Duke University Press.
- Blahopoulou, J., Ferrer, V. A., & Bosch, E. (2012). El acoso sexual en el ámbito universitario: estudio comparativo de la percepción diferencial entre alumnos y alumnas. En C. Flecha-García (Comp.), *Investigación y género, inseparables en el presente y en el futuro: IV Congreso Universitario Nacional Investigación y Género* (pp. 191-214). Sevilla: Unidad para la Igualdad, Universidad de Sevilla.
- Buquet, Ana, Mingo, Araceli, & Moreno, Hortensia. (2018). Imaginario occidental y expulsión de las mujeres de la educación superior. *Revista de la educación superior*, 47(185), 83-108. Recuperado en 29 de junio de 2023, de http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0185-27602018000100083&lng=es&tlng=es.
- Braun, Virginia y Clarke, Victoria (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, Virginia y Clarke, Victoria (2012). Thematic Analysis. En Harris Cooper, Paul Camic, Debra Long, Abigail T. Panter y David Rindskopv (Eds.), *APA Handbook of Research Methods in Psychology. Vol. 2* (pp. 57–71). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/13620-004>
- Cantor, D., Fisher, B., Chibnall, S., Harps, S., Townsend, R., Thomas, G., et al. (2019). Report on the AAU Campus Climate Survey on sexual assault and misconduct. Westat.
- Cárdenas-Rodríguez, R., Terrón-Caro, T., del Moral Arroyo, G., Rodríguez – Casado, R., Terceño Solozano, C., Chacón – Chamorro, V., & Piñero Luna, A. (2021). *Violencia de género, agresiones sexuales y acoso sexual en el ámbito universitario. Análisis de la percepción de la comunidad universitaria*.
- Castro Franco, B. E., & Carmona Parra, J. A. (2021). Masculinidades: una perspectiva latinoamericana. *Tempus Psicológico*, 4(1), 45–65. <https://doi.org/10.30554/tempuspsi.4.1.3988.2021>
- Cerva Cerna, Daniela. (2020). Activismo feminista en las universidades mexicanas: la impronta política de las colectivas de estudiantes ante la violencia contra las

mujeres. *Revista de la educación superior*, 49(194), 137-157. Epub 27 de noviembre de 2020. <https://doi.org/10.36857/resu.2020.194.1128>

Duque, E. (2006). *Aprendiendo para el amor o para la violencia: las relaciones en las discotecas*. EL Roure.

Fuentes Vásquez, L. Y. (2019). “Cuentos que no son cuentos”: acoso sexual, violencia naturalizada en las aulas universitarias. *Nómaditas*, 51, 135–153. <https://doi.org/10.30578/nomadas.n51a8>

Kirkner, A., Lorenz, K. & Mazar, L (2020). Faculty and staff reporting & disclosure of sexual harassment in higher education, *Gender and Education*, DOI: 10.1080/09540253.2020.1763923.

Kvale, Steinar (2011). *Las entrevistas en Investigación Cualitativa*. Ediciones Morata.

León, C.M. y Aizpurúa, E. (2020). ¿Persisten las actitudes sexistas en los estudiantes universitarios? Un análisis de su prevalencia, predictores y diferencias de género.. *Educación XXI*, 23(1), 275-296.

Macías Seda, J., Gil García, E., Rodríguez Gázquez, M. de los Á., González López, J. R., González Rodríguez, M. del M., & Soler Castells, A. M. (2012). Creencias y actitudes del alumnado de Enfermería sobre la violencia de género. *Index de Enfermería*, 21(1–2), 9–13. <https://doi.org/10.4321/S1132-12962012000100003>

Nguyen, C. T. (2020). Echo chambers and epistemic bubbles. *Episteme*, 17(2), 141–161. <https://doi.org/10.1017/epi.2018.32>

Oakley, Ann (2016). Interviewing Women Again: Power, Time and the Gift. *Sociology*, 50(1), 195–213. <https://doi.org/10.1177/0038038515580253>

Pastor, M.I., Pontón P. y Acosta, A. (2017). El acceso a la carrera investigadora desde la perspectiva de género ¿punto de inflexión? *Feminismo/s*, 29, 299-327

Peña Axt, J. C., Arias Lagos, L., & Saez Ardura, F. (2022). Masculinidades tradicionales en las universidades chilenas. Manifestaciones y afirmaciones en contextos y espacios académicos. *Multidisciplinary Journal of Gender Studies*, 11(2). <https://doi.org/10.17583/generos.8569>

- Puigvert, L., Valls, R., García, Y., Aguilar, C. y Merrill, B. (2019). Resistance to and Transformations of Gender-Based Violence in Spanish Universities: A Communicative Evaluation of Social Impact. *Journal of Mixed Methods Research*, 13(3), 361-380.
- Prior, S., & Heer, B. (2021). Everyday terrorism: Campus sexual violence and the neoliberal university. *Sociology Compass*, 15(9). <https://doi.org/10.1111/soc4.12915>
- Ramirez Raunigg, K., & Trujillo Cristoffanini, M. (2019). Acoso sexual como violencia de género. Voces y experiencias de universitarias chilenas. *Revista Del Seminario Interdisciplinar de Estudios de Las Mujeres de La Universidad de León*, 221–240. <https://doi.org/1699-597X>
- Revolt Sexual Assault. (2018). Students' experience of sexual violence. Revolt Sexual Assault, The Student Room, Blue Marble Research.
- Sánchez-Olvera, A.R.; Güereca-Torres, R. (2015). Estudiantes universitarios y violencia en el salón de clase. In *Violencia de género. Escenarios y quehaceres pendientes* (pp. 17–44).
- Segato, R. (2017). *Las estructuras elementales de la violencia*. Traficantes de Sueños.
- Straus, M. A. (2004). Prevalence of Violence Against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide. *Violence Against Women*, 10(7), 790–811. <https://doi.org/10.1177/1077801204265552>
- Valls, R. (2007). *Violencia de género en las universidades españolas*.
- Valls, R., Puigvert, L., Melgar, P. y García-Yeste, C. (2016). Breaking the silence at spanish universities: findings from the first study of violence against women on campuses in Spain. *Violence Against Women*. 22(13), 1519-1539.
- Vizcarra Larrañaga, M. B., & Póo Figueroa, A. M. (2010). Violencia de pareja en estudiantes universitarios del sur de Chile. *Universitas Psychologica*, 10(1), 89–98. <https://doi.org/10.11144/Javeriana.upsy10-1.vpeu>
- Witze, A. (2018). Sexual harassment is rife in the sciences, finds landmark US study. *Nature*, 558(7710), 352–353.

10. ANNEX

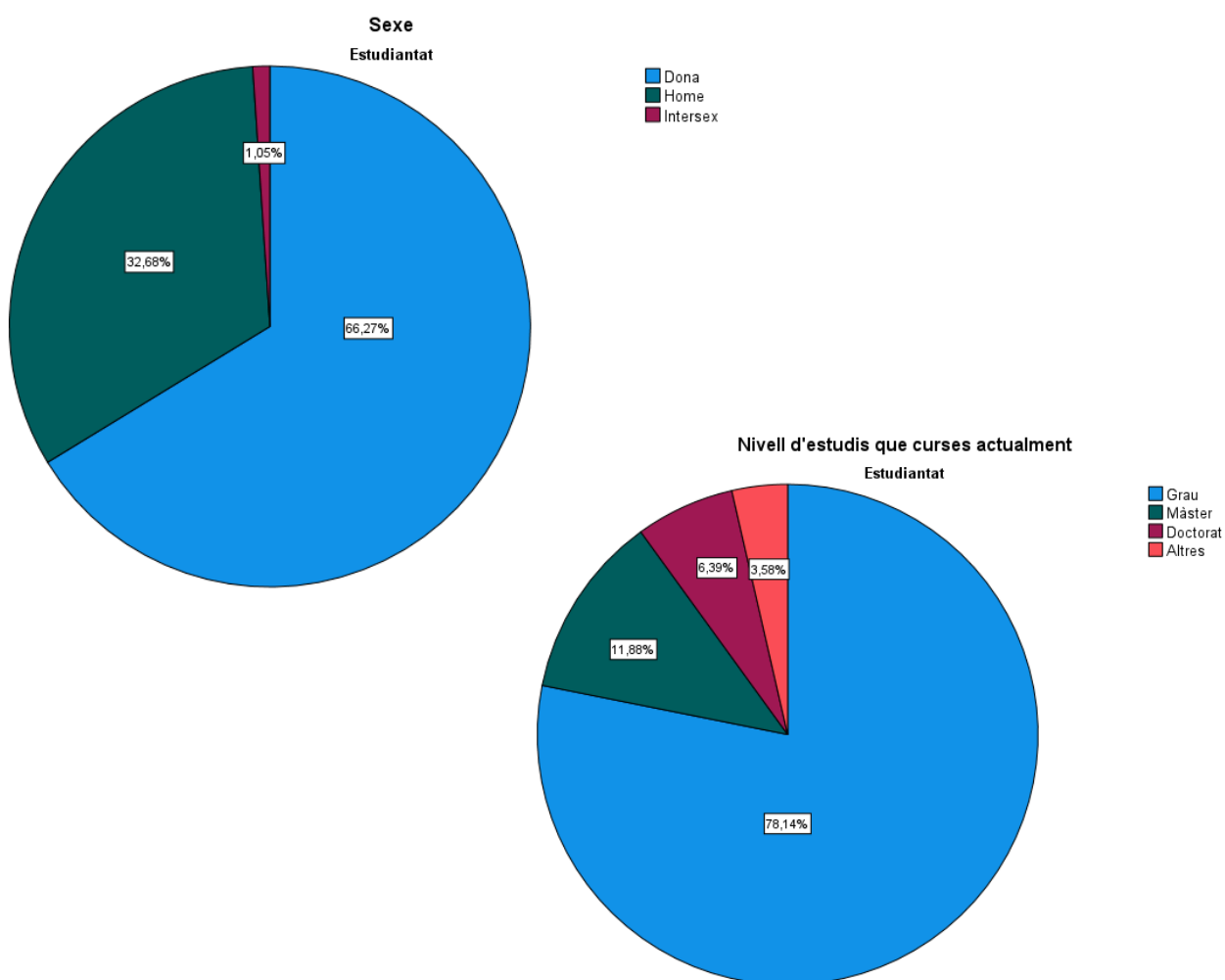
Annex I. Descripció de la mostra participant.

Estudiants

Taula 14. Descripció de l'estudiantat (N = 1.423)

	Freqüència	
Edat (M, DT)	24,80	11,18
Sexe		
Dona	943	66,3
Home	465	32,7
Intersex	15	1,1
Nivell d'estudis que curses actualment		
Grau	1.112	78,1
Màster	169	11,9
Doctorat	91	6,4
Altres	51	3,6
Realitzant una estada a la UV		
Sí	37	2,6
No	1.386	97,4

Nota: M = Mitjana. DT = Desviació Típica.

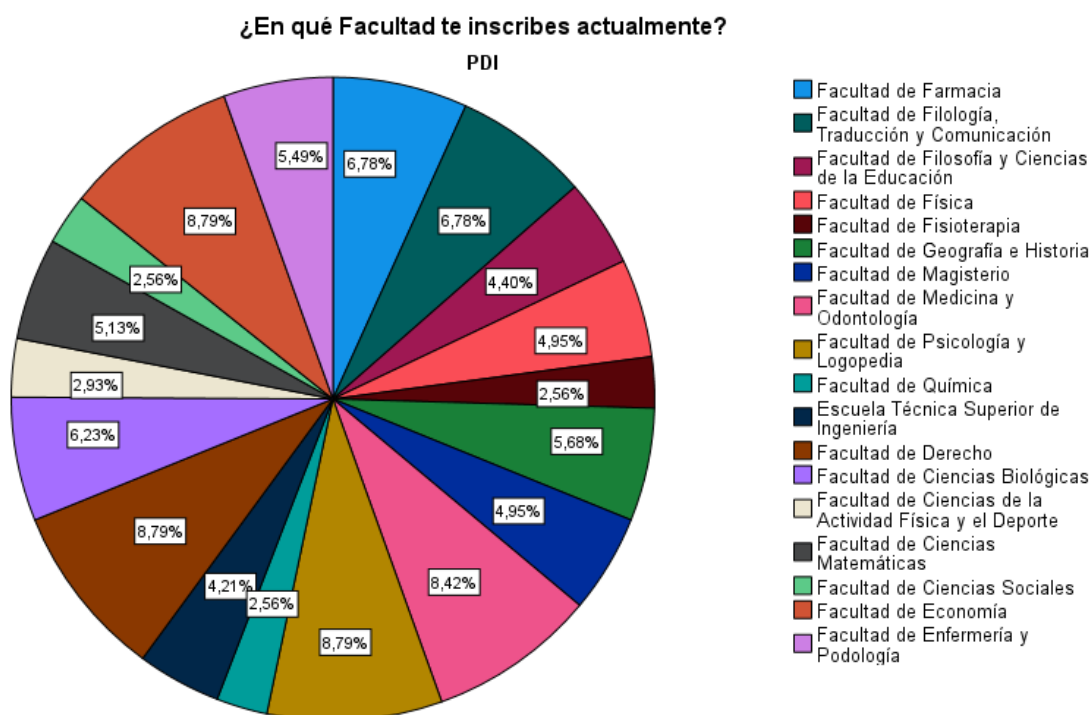

Personal Docent Investigador

Taula 15. Descripció PDI (N = 546)

	Freqüència	
Edat (M, DT)	50,82	10,82
Sexe		
Dona	315	57,7
Home	227	41,6
Intersex	4	0,7
Categoria professional		
CU	113	20,7
TU	201	36,8
CEU	2	0,4
TEU	4	0,7
CD	63	11,5
AD	69	12,6
AJ	4	0,7
AS	65	11,9
Altres	25	4,6
Càrrec acadèmic actual o prèviament		
Sí	352	64,5
No	194	35,5

Nota: M = Mitjana. DT = Desviació Típica. CU = Catedràtic d'Univesitat. TU = Titular d'Universitat. CEU = Catedràtic d' Escola Universitaria. TEU = Titular d' Escola Universitaria. CD = Contractat/da Doctor/a. AD = Ajudant/a Doctor/a. AJ = Ajudant/a. AS = Associat/da

Personal de Administració i Serveis

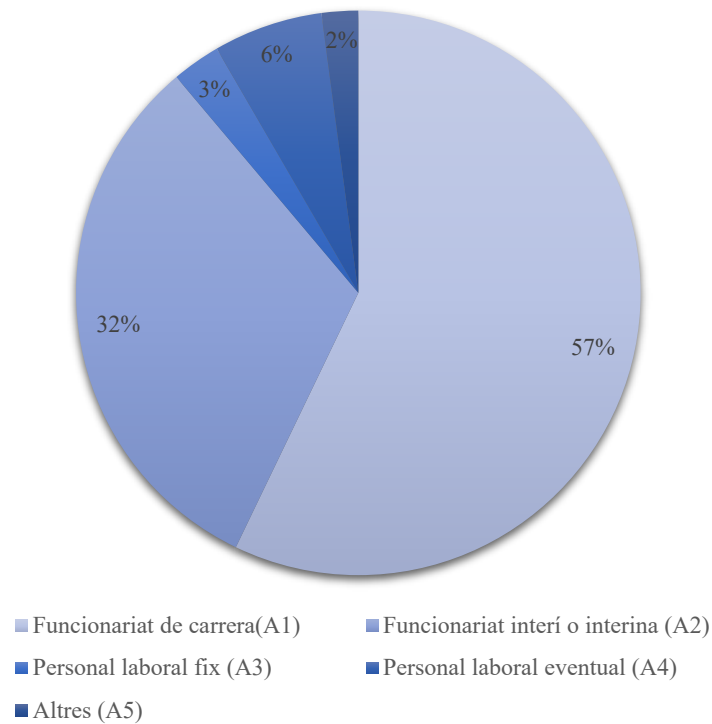
Taula 16. Descripció PAS (N = 287)

	Freqüència	
Edat (M, DT)	50,2	8.4
Sexe		
Dona	198	68.9
Home	89	31
Intersex	0	0

Taula 17. Vinculació PAS

Vinculació	Freqüència		D	H	
Funcionariat de carrera(A1)	164	57,1	114	57,5	56,1
Funcionariat interí o interina (A2)	91	31,7	63	31,8	31,4
Personal laboral fix (A3)	8	2,7	5	2,5	3,3
Personal laboral eventual (A4)	18	6,2	12	6	6,7
Altres (A5)	6	2	4	2	2,2

Nota. = Percentatge brut

Annex II. Les conductes masclistes a anàlisi

Estudiants

Taula 18. Diferències percentuals en la valoració de violència en funció de conductes. Estudiants

Conductes...	Adeq. (%)		Inco./Gro. (%)		Greu (%)		Denuncia. (%)		NC (%)	
	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H
Pressionar (personalment o virtualment) per mantindre una relació sexual	1,3	2,2	4,1	16,6	22,6	31,0	71,3	49,7	0,7	0,6
No acceptar un “no” per resposta davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	3,3	3,4	3,2	11,0	32,1	39,6	60,8	45,6	0,6	0,4
Et proposen cites que et sents obligada a acceptar	2,0	6,9	41,1	50,3	47,8	31,8	8,7	10,3	0,3	0,6
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	1,3	4,3	62,8	72,9	31,2	16,8	4,5	6,0	0,3	0,0
Control d'activitats que faig, de les persones amb qui estic, etc.	2,0	3,4	6,2	15,9	49,9	46,0	41,1	34,4	0,7	0,2
Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	0,8	3,0	13,3	23,4	57,3	48,0	28,3	25,6	0,3	0,0
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	1,0	2,2	3,0	9,9	15,7	18,9	79,7	69,0	0,6	0,0
Les bromes degradants sobre les dones	0,8	9,0	19,5	38,3	62,9	39,8	16,2	12,5	0,5	0,4
Tocaments i/o fregar-se de manera casual buscant el contacte sexual	1,6	3,0	2,8	7,5	11,9	19,6	83,1	69,7	0,6	0,2
Mirar de dalt a baix de forma sexual	1,5	10,8	38,1	54,6	50,4	27,1	9,8	7,3	0,3	0,2
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	1,3	2,2	3,7	10,8	15,8	23,7	78,5	63,2	0,7	0,2
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	1,0	2,4	6,4	14,2	25,5	29,5	67,0	54,0	0,2	0,0
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	1,1	1,9	15,	4,3	3,1	6,5	94,2	87,3	0,2	0,0
Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones	1,1	1,5	0,5	1,7	2,0	2,8	95,5	93,8	0,8	0,2
Tractar de forma diferent les dones que els homes (interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a “nena”, “guapa”, “xata”, etc.)	1,5	6,5	26,2	46,5	60,0	38,1	11,7	8,8	0,6	0,2
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	21,4	50,8	62,0	40,4	14,3	6,2	1,6	2,2	0,6	0,4
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)	1,9	4,3	41,5	56,1	48,9	32,3	7,1	6,9	0,6	0,4
Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	1,0	2,6	13,6	32,3	64,2	48,2	20,5	16,3	0,8	0,6

Nota: Adeq. = Adequada. Inco./Gro. = Incorrecta o grollera. Denuncia. = Denunciable. NC = No contesta. D = Dona. H = Home

Taula 19. Valoració de violència en funció de conductes. Estudiants

Conductes...	No violència (%)		Sí violència (%)		NC (%)	
	D	H	D	H	D	H
Pressionar (personalment o virtualment) per mantindre una relació sexual	8,4	34,0	91,1	63,4	0,5	2,6
No acceptar un “no” per resposta davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	9,1	32,3	89,9	65,2	1,1	2,6
Et proposen cites que et sents obligada a acceptar	40,2	60,9	58,2	36,8	1,6	2,4
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	53,3	72,5	44,6	24,9	2,0	2,6
Control d'activitats que faig, de les persones amb qui estic, etc.	11,6	41,3	87,7	56,1	0,7	2,6
Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	25,2	51,6	73,2	45,4	1,6	3,0
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	16,4	40,4	82,5	56,8	1,1	2,8
Les bromes degradants sobre les dones	11,0	39,4	87,8	58,1	1,2	2,6
Tocaments i/o fregar-se de manera casual buscant el contacte sexual	8,3	24,9	90,8	72,5	1,0	2,6
Mirar de dalt a baix de forma sexual	25,8	60,0	72,6	37,2	1,6	2,8
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	8,1	26,0	91,0	71,0	1,0	3,0
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	17,6	42,4	80,9	54,8	1,5	2,8
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	12,9	40,4	85,5	56,8	1,6	2,8
Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones	4,1	15,5	95,1	81,9	0,7	2,6
Tractar de forma diferent les dones que els homes (interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a “nena”, “guapa”, “xata”, etc.)	14,0	38,7	85,2	58,9	0,8	2,4
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	56,3	77,2	42,0	20,0	1,7	2,8
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)	21,1	44,7	77,4	52,5	1,5	2,8
Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	11,2	32,7	87,9	64,7	0,8	2,6

Nota: NC = No contesta

Personal Docent i Investigador

Taula 20. Diferències percentuals en la valoració de violència en funció de conductes. PDI

Conductes...	Adeq. (%)		Inco./Gro. (%)		Greu (%)		Denuncia. (%)		NC (%)	
	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H
Pressionar (personalment o virtualment) per mantindre una relació sexual	2,2	0,9	2,5	4,8	12,7	13,7	81,3	79,7	1,3	0,9
No acceptar un “no” per resposta davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	3,5	2,2	2,2	4,0	27,3	34,8	65,7	58,1	1,3	0,9
Et proposen cites que et sents obligada a acceptar	2,5	1,8	16,8	22,9	46,7	48,5	33,0	25,1	1,0	1,8
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	2,9	1,3	36,2	47,6	43,8	38,3	16,5	12,3	0,6	0,4
Control d'activitats que faig, de les persones amb qui estic, etc.	2,5	1,8	11,7	15,4	44,8	48,5	39,7	33,0	1,3	1,3

Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	2,2	1,3	15,9	18,1	42,2	42,7	38,7	37,4	1,0	0,4
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	2,2	1,3	3,5	5,7	16,8	21,6	77,1	70,9	0,3	0,4
Les bromes degradants sobre les dones	1,6	1,3	21,9	27,3	52,4	53,3	23,2	16,7	1,0	1,3
Tocaments i/o fregar-se de manera casual buscant el contacte sexual	2,2	0,9	1,6	2,2	12,4	15,0	82,9	80,6	1,0	1,3
Mirar de dalt a baix de forma sexual	2,5	2,2	29,2	45,8	54,9	41,0	12,4	9,7	1,0	1,3
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	2,2	0,9	1,6	1,3	9,5	14,1	85,4	82,4	1,3	1,3
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	2,2	0,9	4,4	5,3	20,6	32,6	72,1	59,9	0,6	1,3
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	2,2	0,9	0,3	0,4	3,8	7,0	93,0	90,7	0,6	0,9
Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones	2,2	0,9	0,6	0,4	2,2	5,7	99,0	91,2	1,0	1,8
Tractar de forma diferent les dones que els homes (interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a "nena", "guapa", "xata", etc.)	1,3	1,3	29,2	35,7	55,6	52,4	12,7	9,7	1,3	0,9
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	17,8	31,3	63,2	57,3	14,9	6,6	3,5	4,4	0,6	0,4
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)	1,9	2,6	44,1	48,0	41,6	37,4	11,1	11,5	1,3	0,4
Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	2,2	1,3	14,3	19,8	49,8	51,1	32,4	26,9	1,3	0,9

Nota: Adeq. = Adequada. Inco./Gro. = Incorrecta o grollera. Denuncia. = Denunciable. NC = No contesta. D = Dona. H = Home

Taula 21. Valoració de violència en funció de conductes. PDI

Conductes...	No violència (%)		Sí violència (%)		NC (%)	
	D	H	D	H	D	H
No acceptar un "no" per resposta davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	5,4	15,0	93,0	81,9	1,6	3,1
Et proposen cites que et sents obligada a acceptar	20,3	32,6	76,8	63,4	2,9	4,0
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	29,8	48,9	67,9	46,7	2,2	4,4
Control d'activitats que faig, de les persones amb qui estic, etc.	19,7	28,2	78,4	67,4	1,9	4,4
Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	20,3	28,2	77,5	66,5	2,2	5,3
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	9,2	22,0	88,3	73,6	2,5	4,4
Les bromes degradants sobre les dones	14,9	26,4	82,5	70,0	2,5	3,5
Mirar de dalt a baix de forma sexual	20,0	41,0	77,1	55,1	2,9	4,0
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	3,2	9,3	94,6	87,2	2,2	3,5
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	11,4	22,5	85,7	74,0	2,9	3,5
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	8,9	15,4	88,6	80,2	2,5	4,4
Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones	2,5	4,8	95,2	92,5	2,2	2,6

Tractar de forma diferent les dones que els homes (interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a “nena”, “guapa”, “xata”, etc.)	21,6	36,1	76,5	59,5	1,9	4,4
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	62,5	76,7	33,7	19,4	3,8	4,0
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)	27,6	43,2	69,8	52,4	2,5	4,4
Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	14,9	33,5	82,9	63,4	2,2	3,1

Nota: NC = No contesta

Personal d'Administració i Serveis

Taula 22. Diferències percentuals en la valoració de violència en funció de conductes. PAS

Conductes...	Adeq. (%)		Inco./Gro. (%)		Greu (%)		Denuncia. (%)	
	D	H	D	H	D	H	D	H
No acceptar un “no” per resposta davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	3	3,3	2,5	7,8	28,7	29,2	65,6	59,5
Et proposen cites que et sents obligada a acceptar	3	4,4	17,1	22,4	51	42,7	28,7	30,3
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	3	6,7	41,9	42,7	44,4	33,7	10,6	16,8
Control d'activitats que faig, de les persones amb qui estic, etc.	4	6,7	16,1	10,1	45,9	46	33,8	37
Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	2,5	3,3	11,6	14,6	51	50,5	34,8	31,4
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	2,5	3,3	4,5	5,6	15,6	26,9	77,2	64
Les bromes degradants sobre les dones	3	3,3	22,2	26,9	57	50,5	17,6	19,1
Mirar de dalt a baix de forma sexual	2,5	7,8	28,7	35,9	55	42,7	13,6	13,4
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	2,5	3,3	1	1,1	11,1	12,3	85,3	83,1
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	2,5	3,3	4,5	7,8	23,2	32,5	69,7	56,1
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	2,5	3,3	1	1,1	4,5	6,7	91,9	88,7
Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones	2,5	3,3	0,5	0	2	2,2	94,9	94,3
Tractar de forma diferent les dones que els homes (interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a “nena”, “guapa”, “xata”, etc.)	2,5	5,6	29,8	32,5	49,5	47,1	18,1	14,6
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	10,6	28	70,7	60,6	15,1	7,8	3,5	3,3
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)	2,5	4,4	43,4	44,9	39,3	38,2	14,6	12,3
Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	2,5	3,3	14,6	20,2	47,4	40,4	35,3	35,9

Taula 23. Valoració de violència en funció de conductes. PAS

Conductes...	No violència (%)		Sí violència (%)	
	D	H	D	H
No acceptar un “no” per resposta davant la proposta de tindre una relació sexe-afectiva	7,5	12,3	92,4	87,6
Et proposen cites que et sents obligada a acceptar	20,7	31,4	79,2	68,5
Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat	33,8	41,5	66,1	58,4
Control d'activitats que faig, de les persones amb qui estic, etc.	20,2	19,1	79,8	80,9
Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos	16,6	22,4	83,3	77,5
Difusió de rumors sexuals de forma presencial o virtualment	11,1	21,3	88,8	78,6
Les bromes degradants sobre les dones	12,1	26,9	87,8	73,0
Mirar de dalt a baix de forma sexual	20,0	32,5	79,8	67,4
Besos i/o carícies intencionals sense consentiment	4,5	6,7	95,4	93,2
Fer arribar material pornogràfic ofensiu	11,6	21,3	88,3	78,6
Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu	9,6	13,4	90,4	86,5
Agressions físiques (cop, empenta, bufetada, etc.) cap a les dones	1,5	5,6	98,4	94,3
Tractar de forma diferent les dones que els homes (interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a “nena”, “guapa”, “xata”, etc.)	17,6	32,5	82,3	67,4
Usar constantment un llenguatge genèric masculí	59,6	78,6	40,4	21,3
Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)	24,2	37,0	75,7	62,9
Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals	15,6	23,6	84,3	76,4

Annex III. Prevalença de les conductes masclistes

Estudiants

Taula 24. Prevalença de les conductes masclistes. Estudiants.

<i>Pressionar per tindre una relació sexual i/o afectiva</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	90	9,5	12	2,6	103	7,2
És una cosa que has observat	96	10,2	50	10,8	147	10,3
En algun moment has estat particip	14	1,5	8	1,7	22	1,5
Cap de les anteriors	681	72,2	384	82,6	1.078	75,8
Més d'una de les anteriors	57	6,0	7	1,5	64	4,5
NC	5	0,5	4	0,9	9	0,6
<i>Converses sexualitzades</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	156	16,5	40	8,6	198	13,9
És una cosa que has observat	230	24,4	115	24,7	348	24,5
En algun moment has estat particip	44	4,7	39	8,4	85	6,0
Cap de les anteriors	361	38,3	194	41,7	562	39,5
Més d'una de les anteriors	149	15,8	74	15,9	224	15,7
NC	3	0,3	3	0,6	6	0,4
<i>Pràctiques de control/comportaments controladors</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	71	7,5	12	2,6	83	5,8
És una cosa que has observat	258	27,4	124	26,7	384	27,0
En algun moment has estat particip	15	1,6	4	0,9	19	1,3
Cap de les anteriors	532	56,4	306	65,8	851	59,8
Més d'una de les anteriors	61	6,5	15	3,2	76	5,3
NC	6	0,6	4	0,9	10	0,7
<i>Comentaris/bromes sexuals personals</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	135	14,3	38	8,2	174	12,2
És una cosa que has observat	233	24,7	134	28,8	372	26,1
En algun moment has estat particip	28	3,0	27	5,8	56	3,9
Cap de les anteriors	409	43,4	186	40,0	603	42,4
Més d'una de les anteriors	134	14,2	77	16,6	211	14,8
NC	4	0,4	3	0,6	7	0,5
<i>Comportaments presumptament involuntaris de caràcter sexual</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	99	10,5	23	4,9	123	8,6
És una cosa que has observat	166	17,6	91	19,6	260	18,3
En algun moment has estat particip	15	1,6	10	2,2	25	1,8
Cap de les anteriors	583	61,8	305	65,6	899	63,2
Més d'una de les anteriors	76	8,1	33	7,1	109	7,7
NC	4	0,4	3	0,6	7	0,5
<i>Comportaments voluntaris de caràcter sexual</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	87	9,2	23	4,9	111	7,8
És una cosa que has observat	138	14,6	102	21,9	243	17,1
En algun moment has estat particip	18	1,9	8	1,7	27	1,9
Cap de les anteriors	613	65,0	292	62,8	915	64,3
Més d'una de les anteriors	82	8,7	37	8,0	119	8,4
NC	5	0,5	3	0,6	8	0,6

<i>Mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per Internet</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	39	4,1	8	1,7	47	3,3
És una cosa que has observat	208	22,1	72	15,5	282	19,8
En algun moment has estat partícip	10	1,1	7	1,5	17	1,2
Cap de les anteriors	635	67,3	352	75,7	999	70,2
Més d'una de les anteriors	47	5,0	23	4,9	71	5,0
NC	4	0,4	3	0,6	7	0,5

<i>Invisibilitzar o infravalorar les dones</i>	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	176	18,7	7	1,5	183	12,9
És una cosa que has observat	229	24,3	155	33,3	387	27,2
En algun moment has estat partícip	15	1,6	15	3,2	30	2,1
Cap de les anteriors	314	33,3	264	56,8	590	41,5
Més d'una de les anteriors	205	21,7	21	4,5	226	15,9
NC	4	0,4	3	0,6	7	0,5

Nota. NC = No contesta

Personal Docent i Investigador

Taula 25. Prevalença de les conductes masculistes. PDI

<i>Pressionar per tindre una relació sexual i/o afectiva</i>	Dona (n = 315)		Home (n = 227)		Total (N = 546)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	18	5,7	5	2,2	23	4,2
És una cosa que has observat	35	1,1	24	10,6	59	10,8
En algun moment has estat partícip	5	1,6	1	0,4	6	1,1
Cap de les anteriors	247	78,4	195	85,9	445	81,5
Més d'una de les anteriors	9	2,9	1	0,4	11	2,0
NC	1	0,3	1	0,4	2	0,4

<i>Converses sexualitzades</i>	Dona (n = 315)		Home (n = 227)		Total (N = 546)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	52	16,5	6	2,6	58	10,6
És una cosa que has observat	73	23,2	69	30,4	143	26,2
En algun moment has estat partícip	22	7,0	18	7,9	40	7,3
Cap de les anteriors	121	38,4	107	47,1	230	42,1
Més d'una de les anteriors	46	14,6	26	11,5	73	13,4
NC	1	0,3	1	0,4	2	0,4

<i>Pràctiques de control/comportaments controladors</i>	Dona (n = 315)		Home (n = 227)		Total (N = 546)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	38	12,1	2	0,9	40	7,3
És una cosa que has observat	59	18,7	56	24,7	116	21,2
En algun moment has estat partícip	8	2,5	3	1,3	11	2,0
Cap de les anteriors	188	59,7	163	71,8	353	64,7
Més d'una de les anteriors	21	6,7	2	0,9	24	4,4
NC	1	0,3	1	0,4	2	0,4

<i>Comentaris/bromes sexuals personals</i>	Dona (n = 315)		Home (n = 227)		Total (N = 546)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	52	16,5	8	3,5	60	11,0
És una cosa que has observat	71	22,5	84	37,0	156	28,6
En algun moment has estat partícip	20	6,3	14	6,2	34	6,2
Cap de les anteriors	135	42,9	104	45,8	241	44,1
Més d'una de les anteriors	36	11,4	16	7,0	53	9,7

NC	1	0,3	1	0,4	2	0,4
<i>Comportaments presumptament involuntaris de caràcter sexual</i>	Dona (n = 315)		Home (n =227)		Total (N = 546)	
	n		n		n	
És una cosa que t'ha passat	40	12,7	7	3,1	47	8,6
És una cosa que has observat	52	16,5	47	20,7	99	18,1
En algun moment has estat partícip	7	2,2	6	2,6	13	2,4
Cap de les anteriors	184	58,4	158	69,9	345	63,2
Més d'una de les anteriors	30	9,5	8	3,5	39	7,1
NC	2	0,6	1	0,4	3	0,5
<i>Comportaments voluntaris de caràcter sexual</i>	Dona (n = 315)		Home (n =227)		Total (N = 546)	
	n		n		n	
És una cosa que t'ha passat	21	6,7	1	0,4	22	4,0
És una cosa que has observat	41	13,0	42	18,5	83	15,2
En algun moment has estat partícip	5	1,6	3	1,3	8	1,5
Cap de les anteriors	221	70,2	176	77,5	400	73,3
Més d'una de les anteriors	25	7,9	4	1,8	30	5,5
NC	2	0,6	1	0,4	3	0,5
<i>Mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per Internet</i>	Dona (n = 315)		Home (n =227)		Total (N = 546)	
	n		n		n	
És una cosa que t'ha passat	8	2,5	3	1,3	11	2,0
És una cosa que has observat	27	8,6	17	7,5	45	8,2
En algun moment has estat partícip	7	2,2	2	0,9	9	1,6
Cap de les anteriors	268	85,1	197	86,8	468	85,7
Més d'una de les anteriors	4	1,3	7	3,1	11	2,0
NC	1	0,3	1	0,4	2	0,4
<i>Invisibilitzar o infravalorar les dones</i>	Dona (n = 315)		Home (n =227)		Total (N = 546)	
	n		n		n	
És una cosa que t'ha passat	85	27,0	4	1,8	89	16,3
És una cosa que has observat	86	27,3	84	37,0	171	31,3
En algun moment has estat partícip	10	3,2	3	1,3	13	2,4
Cap de les anteriors	70	22,2	129	56,8	202	37,0
Més d'una de les anteriors	62	19,7	6	2,6	68	12,5
NC	2	0,6	1	0,4	3	0,5

Nota. NC = No contesta

Personal d'Administració i Serveis

Taula 26. Prevalença de les conductes masculistes. PAS.

<i>Pressionar per tindre una relació sexual i/o afectiva</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	9	4,5	1	1,1	10	3,4
És una cosa que has observat	10	5,0	4	4,4	14	4,8
En algun moment has estat partícip	5	2,5	1	1,1	6	2,0
Cap de les anteriors	170	85,8	83	93,2	253	88,1
Més d'una de les anteriors	4	2,0	0	0	4	1,3
<i>Converses sexualitzades</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	30	15,5	3	3,3	33	11,5
És una cosa que has observat	59	29,8	36	40,4	95	33,1
En algun moment has estat partícip	19	9,6	8	8,9	27	9,4
Cap de les anteriors	62	31,3	33	37,0	95	33,1
Més d'una de les anteriors	28	14,1	9	10,1	37	12,8

<i>Pràctiques de control/comportaments controladors</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	25	12,6	1	1,1	26	9,0
És una cosa que has observat	39	19,7	20	22,4	59	20,5
En algun moment has estat particip	6	3,0	1	1,1	7	2,4
Cap de les anteriors	121	61,1	67	75,2	188	65,5
Més d'una de les anteriors	7	3,54	0	0	7	2,4
<i>Comentaris/bromes sexuals personals</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	33	16,6	3	3,3	36	12,5
És una cosa que has observat	54	27,2	37	41,5	91	37,7
En algun moment has estat particip	8	4,0	5	5,6	13	4,5
Cap de les anteriors	79	39,9	34	38,2	113	39,3
Més d'una de les anteriors	24	12,1	10	11,2	34	11,8
<i>Comportaments presumptament involuntaris de caràcter sexual</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	23	11,6	0	0	23	8,0
És una cosa que has observat	31	15,6	21	23,6	52	18,1
En algun moment has estat particip	7	3,54	3	3,3	10	3,4
Cap de les anteriors	120	60,6	59	66,6	179	62,3
Més d'una de les anteriors	17	8,5	6	6,7	23	8,0
<i>Comportaments voluntaris de caràcter sexual</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	9	4,5	1	1,1	10	3,4
És una cosa que has observat	31	15,6	15	16,8	46	16,0
En algun moment has estat particip	3	1,5	2	2,2	5	1,7
Cap de les anteriors	148	74,7	70	78,6	218	75,9
Més d'una de les anteriors	7	3,5	1	1,1	8	2,7
<i>Mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per Internet</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	8	4,04	1	1,1	9	3,1
És una cosa que has observat	24	12,1	12	13,4	36	12,5
En algun moment has estat particip	7	3,54	1	1,1	8	2,7
Cap de les anteriors	155	78,2	73	82,0	228	79,4
Més d'una de les anteriors	4	2,0	2	2,2	6	2,0
<i>Invisibilitzar o infravalorar les dones</i>	Dona (n = 198)		Home (n =89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
És una cosa que t'ha passat	34	17,1	0	0	34	11,8
És una cosa que has observat	60	30,3	41	46,0	101	35,1
En algun moment has estat particip	6	3,0	1	1,1	7	2,4
Cap de les anteriors	69	34,8	46	51,1	115	40,0
Més d'una de les anteriors	29	14,6	6	1,1	30	10,4

Annex IV. Aprofundint en les situacions de violència masclista viscudes

Estudiants

Taula 27. Estudiants. Resposta davant situacions de violència masclista viscudes.

Comunicar a altres...	Sí		No		NC		Total (N = 364)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Ho vaig comunicar al meu entorn universitari	66	18,1	298	81,9	0	0,0	364	100
Ho vaig comunicar al meu entorn familiar	141	38,7	222	61,0	1	0,3	364	100
Vaig denunciar la situació	19	5,2	344	94,5	1	0,3	364	100
Vaig deixar passar la situació	271	74,5	91	25,0	2	0,5	364	100

Nota. NC = No contesta

Taula 28. Estudiants. Qui realitza la conducta.

	n	%
Està en una posició de poder	176	48,3
Esteu a la mateixa posició de poder	144	39,6
Diverses de les anteriors	41	11,3
Ets tu en una posició de poder	1	0,3
NC	2	0,5
Nota. NC = No contesta	Total	364
		100,0

Taula 29. Estudiants. Qui va fer el comportament?

	n	%
Estudiant	217	59,6
Docent	46	12,6
PAS	1	0,3
PIF	0	0,0
Personal de manteniment i/o serveis	0	0,0
Diverses de les anteriors categories	30	8,2
Altres	65	17,9
NC	5	1,4
Nota. NC = No contesta	Total	364
		100,0

Taula 30. Estudiants. La persona que va realitzar el comportament era:

	n	%
Coneguda	265	72,8
Desconeguda	93	25,6
NC	6	1,6
Nota. NC = No contesta	Total	364
		100,0

Taula 31. Estudiants. On va tindre lloc

On va tindre lloc...	Sí		No		NC		Total (N = 364)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Despatx	17	4,7	339	93,1	8	2,2	364	100
Aula	158	43,4	199	54,7	7	1,9	364	100
Cafeteria universitat	128	35,2	228	62,6	8	2,2	364	100
Passadissos universitat	92	25,3	264	72,5	8	2,2	364	100
Jardins universitat	68	18,7	287	78,8	9	2,5	364	100
Biblioteca universitat	31	8,5	325	89,3	8	2,2	364	100
Festa universitària	139	38,2	216	59,3	9	2,5	364	100
Xarxes Socials	173	47,5	182	50,0	9	2,5	364	100
Email	14	3,8	341	93,7	9	2,5	364	100
Mòbil	163	44,8	193	53,0	8	2,2	364	100
Un lloc aïllat	102	28,0	253	69,5	9	2,5	364	100
Empreses o institucions on realitzo les pràctiques	17	4,7	338	92,9	9	2,5	364	100

<i>Altres</i>	148	40,7	207	56,9	9	2,5	364	100
---------------	-----	------	-----	-------------	---	-----	-----	-----

Nota. NC = No contesta

Personal docent i investigador

Taula 32. PDI. Resposta davant situacions de violència masclista viscudes.

Comunicar a altres...	Sí		No		NC		Total (N = 133)	
	n		n		n		n	
Ho vaig comunicar al meu entorn universitari	40	30,0	90	67,7	3	2,3	133	100
Ho vaig comunicar al meu entorn familiar	81	60,9	50	37,6	2	1,5	133	100
Vaig denunciar la situació	9	6,8	122	91,7	2	1,5	133	100
Vaig deixar passar la situació	96	72,2	37	27,8	0	0,0	133	100

Nota. NC = No contesta

Taula 33. PDI. Qui realitza la conducta.

	n	
Està en una posició de poder	86	64,7
Esteu a la mateixa posició de poder	19	14,3
Diverses de les anteriors	28	21,0
Ets tu en una posició de poder	0	0,0
Total	133	100,0

Taula 34. PDI. Qui va fer el comportament?

	n	
Estudiant	5	3,8
Docent	87	65,4
PAS	3	2,3
PIF	0	0,0
Personal de manteniment i/o serveis	0	0,0
Diverses de les anteriors categories	30	22,5
Altres	4	3,0
NC	4	3,0
<i>Nota.</i> NC = No contesta	Total	133
		100,0

Taula 35. PDI La persona que va realitzar el comportament era:

	n	
Coneguda	125	94,0
Desconeguda	7	5,3
NC	1	0,7
<i>Nota:</i> NC = No contesta	Total	133
		100,0

Taula 36. PDI. On va tindre lloc

On va tindre lloc...	Sí		No		NC		Total (N = 133)	
	n		n		n		n	
Despatx	63	47,4	67	50,3	3	2,3	133	100
Aula	32	24,0	98	73,7	3	2,3	133	100
Cafeteria universitat	49	36,8	81	60,9	3	2,3	133	100
Passadissos universitat	68	51,1	64	48,1	1	0,7	133	100
Jardins universitat	13	9,8	117	87,9	3	2,3	133	100
Biblioteca universitat	3	2,3	127	95,4	3	2,3	133	100
Festa universitària	22	16,5	108	81,2	3	2,3	133	100
Xarxes Socials	13	9,8	117	87,9	3	2,3	133	100
Email	29	21,8	102	76,7	2	1,5	133	100
Mòbil	25	18,8	105	78,9	3	2,3	133	100

Un lloc aïllat	17	12,8	113	84,9	3	2,3	133	100
Empreses o institucions on realitzo les pràctiques	8	6,0	122	91,7	3	2,3	133	100
Altres	49	36,8	81	60,9	3	2,3	133	100

Nota. NC = No contesta

Personal d'Administració i Serveis

Taula 37. PAS. Resposta davant situacions de violència masclista viscudes.

Comunicar a altres...	Sí		No		Total (N = 69)	
	n	%	n	%	n	%
Ho vaig comunicar al meu entorn universitari	30	43,4	39	56,5	69	100
Ho vaig comunicar al meu entorn familiar	41	59,4	28	40,5	69	100
Vaig denunciar la situació	5	7,25	64	92,7	69	100
Vaig deixar passar la situació	51	73,9	18	26,0	69	100

Taula 38. PAS. Qui realitza la conducta.

	n	%
Està en una posició de poder	33	47,8
Esteu a la mateixa posició de poder	20	28,9
Diverses de les anteriors	15	21,7
Ets tu en una posició de poder	1	1,4
Total	69	100,0

Taula 39. PAS. Qui va fer el comportament?

	n	%
Estudiant	0	0
Docent	14	20,2
PAS	31	44,9
PIF	0	0,0
Personal de manteniment i/o serveis	0	0,0
Diverses de les anteriors categories	21	30,4
Altres	3	4,3
Total	69	100,0

Taula 40. PAS. La persona que va realitzar el comportament era:

	n	%
Coneguda	68	98,5
Desconeguda	1	1,4
Total	69	100,0

Taula 41. PAS. On va tindre lloc

On va tindre lloc...	Sí		No			
	n	%	n	%	n	%
Despatx	52	75,3	17	24,6	69	100
Aula	7	10,1	62	89,8	69	100
Cafeteria universitat	18	26,0	51	73,9	69	100
Passadissos universitat	25	36,2	44	63,7	69	100

<i>Jardins universitat</i>	3	4,3	66	95,6	69	100
<i>Biblioteca universitat</i>	2	2,9	67	97,1	69	100
<i>Festa universitària</i>	6	8,7	63	91,3	69	100
<i>Xarxes Socials</i>	8	11,5	61	88,4	69	100
<i>Email</i>	13	18,8	56	81,1	69	100
<i>Mòbil</i>	18	26,0	51	73,9	69	100
<i>Un lloc aïllat</i>	8	11,5	61	88,4	69	100
<i>Empreses o institucions on realitzo les pràctiques</i>	2	2,9	67	97,1	69	100
<i>Altres</i>	20	28,9	49	71,0	69	100

Annex V. Prevalença dels discursos que reiteren les violències.

Estudiants

Taula 42. Estudiants. Creences sobre alguns comportaments de les dones

Si una dona viu una situació de maltractament, també és responsable seva per no denunciar	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	529	56.1	152	32.7	687	48.3
Estic força desacord	196	20.8	120	25.8	320	22.5
No ho tinc clar	69	7.3	66	14.2	137	9.6
Estic força d'acord	48	5.1	58	12.5	107	7.5
Estic completament d'acord	28	3.0	20	4.3	50	3.5
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
A les dones els atrauen persones dominants (eròtica malot)	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	401	42.5	92	19.8	495	34.8
Estic força desacord	228	24.2	102	21.9	331	23.3
No ho tinc clar	157	16.6	119	25.6	277	19.5
Estic força d'acord	75	8.0	78	16.8	158	11.1
Estic completament d'acord	9	1.0	25	5.4	40	2.8
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Si les víctimes hagueren pres altres decisions, podrien haver-se previngut la majoria de les violacions	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	639	67.8	197	42.4	840	59.0
Estic força desacord	122	12.9	101	21.7	255	15.8
No ho tinc clar	62	6.6	65	14.0	127	8.9
Estic força d'acord	33	3.5	33	7.1	70	4.9
Estic completament d'acord	14	1.5	20	4.3	39	2.7
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Quan iniciés una relació sexual has d'arribar fins al final, encara que no et vinga de gust	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	813	86.2	319	68.6	1.140	80.1
Estic força desacord	35	3.7	61	13.1	99	7.0
No ho tinc clar	13	1.4	26	5.6	39	2.7
Estic força d'acord	3	0.3	7	.15	10	0.7
Estic completament d'acord	6	0.6	3	.06	13	0.9
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
La gelosia és una qüestió inherent a l'amor entre persones	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	518	54.9	173	37.2	696	48.9
Estic força desacord	319	23.2	106	22.8	329	23.1
No ho tinc clar	83	8.8	75	16.1	160	11.2
Estic força d'acord	40	4.2	56	12.0	97	6.8
Estic completament d'acord	10	1.1	6	1.3	19	1.3
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
La igualtat de gènere és una realitat, la violència masclista és més aviat una qüestió aïllada	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	614	65.1	145	31.2	761	53.5
Estic força desacord	149	15.8	93	20.0	244	17.1
No ho tinc clar	55	5.8	57	12.3	112	7.9
Estic força d'acord	33	3.5	79	17.0	114	8.0
Estic completament d'acord	19	2.0	42	9.0	70	4.9
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6

Nota. NC = No contesta

Taula 43. Estudiants. Creences sobre alguns comportaments de les persones agressores

Problemes amb l'alcohol i/o les drogues	Dona (n = 943)		Home (n = 465)		Total (N = 1.423)	
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	199	21.1	71	15.3	275	19.3
Estic força desacord	207	22.0	82	17.6	291	20.4
No ho tinc clar	269	28.5	120	25.8	392	27.5
Estic força d'acord	167	17.7	110	23.7	280	19.7
Estic completament d'acord	28	3.0	33	7.1	63	4.4
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Problemes psicològics						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	134	14.2	53	11.4	191	13.4
Estic força desacord	139	14.7	43	9.2	184	12.9
No ho tinc clar	162	17.2	90	19.4	254	17.8
Estic força d'acord	284	30.1	137	29.5	424	29.8
Estic completament d'acord	151	16.0	93	20.0	248	17.4
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Educació masclista						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	32	3.4	35	7.5	71	5.0
Estic força desacord	23	2.4	30	6.5	56	3.9
No ho tinc clar	40	4.2	50	10.8	93	6.5
Estic força d'acord	248	26.3	134	28.8	387	27.2
Estic completament d'acord	527	55.9	167	35.9	694	48.8
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Experiència de maltractaments durant la infància						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	91	9.7	28	6.0	122	8.6
Estic força desacord	119	12.6	45	9.7	166	11.7
No ho tinc clar	396	42.0	180	38.7	583	41.0
Estic força d'acord	222	23.5	130	28.0	355	24.9
Estic completament d'acord	42	4.5	33	7.1	75	5.3
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Escassos recursos econòmics						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	351	37.2	138	29.7	495	34.8
Estic força desacord	251	26.6	107	23.0	361	25.4
No ho tinc clar	206	21.8	119	25.6	329	23.1
Estic força d'acord	42	4.5	38	8.2	81	5.7
Estic completament d'acord	20	2.1	14	3.0	35	2.5
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Una naturalesa violenta						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	120	12.7	55	11.8	181	12.7
Estic força desacord	131	13.9	53	11.4	185	13.0
No ho tinc clar	215	22.8	92	19.8	308	21.6
Estic força d'acord	306	32.4	150	32.3	463	32.5
Estic completament d'acord	98	10.4	66	14.2	164	11.5
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Un baix nivell acadèmic						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	332	35.2	128	27.5	466	32.7
Estic força desacord	237	25.1	98	21.1	336	23.6
No ho tinc clar	202	21.4	108	23.2	315	22.1
Estic força d'acord	69	7.3	54	11.6	125	8.8

Estic completament d'acord	30	3.2	28	6.0	59	4.1
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6
Necessitat de control						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	34	3.6	13	2.8	52	3.7
Estic força desacord	21	2.2	22	4.7	44	3.1
No ho tinc clar	62	6.6	55	11.8	119	8.4
Estic força d'acord	322	34.1	159	34.2	483	33.9
Estic completament d'acord	431	45.7	167	35.9	603	42.4
NC	73	7.7	49	10.5	122	8.6

Nota. NC = No contesta

Personal Docent i Investigador

Taula 44. PDI. Creences sobre alguns comportaments de les dones

Si una dona viu una situació de maltractament, també és responsable seva per no denunciar	Dona (n = 315)		Home (n = 227)		Total (N = 546)	
	n		n		n	
Estic completament en desacord	145	46.0	97	42.7	244	44.7
Estic força desacord	58	18.4	40	17.6	98	17.9
No ho tinc clar	43	13.7	31	13.7	75	13.7
Estic força d'acord	22	7.9	28	12.3	50	9.2
Estic completament d'acord	25	7.9	12	5.3	38	7.0
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
A les dones els atrauen persones dominants (eròtica malote)						
	n		n		n	
Estic completament en desacord	183	58.1	91	40.1	276	50.5
Estic força desacord	56	17.8	55	24.2	111	20.3
No ho tinc clar	46	14.6	43	18.9	90	16.5
Estic força d'acord	7	2.2	13	5.7	20	3.7
Estic completament d'acord	1	0.3	6	2.6	8	1.5
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Si les víctimes hagueren pres altres decisions, podrien haver-se previngut la majoria de les violacions						
	n		n		n	
Estic completament en desacord	215	68.3	134	59.0	352	64.5
Estic força desacord	49	15.6	40	17.6	89	16.3
No ho tinc clar	21	6.7	22	9.7	44	8.1
Estic força d'acord	7	2.2	11	4.8	18	3.3
Estic completament d'acord	1	0.3	1	0.4	2	0.4
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Quan iniciés una relació sexual has d'arribar fins al final, encara que no et vinga de gust						
	n		n		n	
Estic completament en desacord	282	89.5	183	80.6	468	85.7
Estic força desacord	6	1.9	15	6.6	21	3.8
No ho tinc clar	2	0.6	9	0.4	12	2.2
Estic força d'acord	1	0.3	0	0.0	1	0.2
Estic completament d'acord	2	0.6	1	0.4	3	0.5
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
La gelosia és una qüestió inherent a l'amor entre persones						
	n		n		n	
Estic completament en desacord	242	76.8	128	56.4	373	68.3
Estic força desacord	39	12.4	45	19.8	84	15.4
No ho tinc clar	8	2.6	17	7.5	26	4.8

Estic força d'acord	3	1.0	18	7.9	21	3.8
Estic completament d'acord	1	0.3	0	0.0	1	0.2
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
La igualtat de gènere és una realitat, la violència masclista és més aviat una qüestió aïllada						
	n		n		n	
Estic completament en desacord	217	68.9	105	46.3	325	59.5
Estic força desacord	52	16.5	55	24.2	108	19.8
No ho tinc clar	12	3.8	14	6.2	26	4.8
Estic força d'acord	9	2.9	21	9.3	30	5.5
Estic completament d'acord	3	1.0	13	5.7	16	2.9
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5

Taula 45. PDI. Creences sobre alguns comportaments de les persones agressores

	Dona (n = 315)		Home (n = 227)		Total (N = 546)	
Problemes alcohol i/o les drogues	n		n		n	
Estic completament en desacord	114	36.2	61	26.9	176	32.2
Estic força desacord	66	21.0	53	23.3	119	21.8
No ho tinc clar	78	24.8	70	30.8	151	27.7
Estic força d'acord	31	9.8	22	9.7	53	9.7
Estic completament d'acord	4	1.3	2	0.9	6	1.1
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Problemes psicològics	n		n		n	
Estic completament en desacord	63	20.0	30	13.2	94	17.2
Estic força desacord	45	14.3	35	15.4	80	14.7
No ho tinc clar	70	22.2	50	22.0	122	22.3
Estic força d'acord	70	22.2	70	30.8	141	25.8
Estic completament d'acord	45	14.3	23	10.1	68	12.5
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Educació masclista	n		n		n	
Estic completament en desacord	4	1.3	9	4.0	14	2.6
Estic força desacord	11	3.5	7	3.1	18	3.3
No ho tinc clar	21	6.7	20	8.8	42	7.7
Estic força d'acord	83	26.3	86	37.9	169	31.0
Estic completament d'acord	174	55.2	86	37.9	262	48.0
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Maltractaments infància	n		n		n	
Estic completament en desacord	27	8.6	22	9.7	50	9.2
Estic força desacord	43	13.7	29	12.8	72	13.2
No ho tinc clar	157	49.8	130	57.3	290	53.1
Estic força d'acord	52	16.5	25	11.0	77	14.1
Estic completament d'acord	14	4.4	2	0.8	16	2.9
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Escassos recursos econòmics	n		n		n	
Estic completament en desacord	152	48.3	83	36.6	237	43.4
Estic força desacord	74	23.5	59	26.0	133	24.4
No ho tinc clar	47	14.9	53	23.3	102	18.7
Estic força d'acord	12	3.8	10	4.4	22	4.0
Estic completament d'acord	8	2.5	3	1.3	11	2.0
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Una naturalesa violenta	n		n		n	
Estic completament en desacord	38	12.1	19	8.4	58	10.6
Estic força desacord	44	14.0	30	13.2	74	13.6
No ho tinc clar	76	24.1	53	23.3	131	24.0
Estic força d'acord	103	10.2	88	38.8	191	35.0
Estic completament d'acord	32	10.2	18	7.9	51	9.3

NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Un baix nivell acadèmic	n		n		n	
Estic completament en desacord	151	47.9	83	36.6	236	43.2
Estic força desacord	74	23.5	53	23.3	127	23.3
No ho tinc clar	50	15.9	53	23.3	105	19.2
Estic força d'acord	11	3.5	16	7.0	27	4.9
Estic completament d'acord	7	2.2	3	1.3	10	1.8
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5
Necessitat de control	n		n		n	
Estic completament en desacord	4	1.3	9	4.0	14	2.6
Estic força desacord	5	1.6	6	2.6	11	2.0
No ho tinc clar	25	7.9	37	16.3	64	11.7
Estic força d'acord	80	25.4	91	40.1	172	31.5
Estic completament d'acord	179	56.8	65	28.6	244	44.7
NC	22	7.0	19	8.4	41	7.5

Nota. NC = No contesta

Personal d'Administració i Serveis

Taula 46. PAS. Creences sobre alguns comportaments de les dones

Si una dona viu una situació de maltractament, també és responsable seva per no denunciar	Dona (n = 198)		Home (n = 89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	89	44.9	39	43.8	128	44.6
Estic força desacord	42	21.2	17	19.1	59	20.5
No ho tinc clar	36	18.1	11	12.3	47	16.3
Estic força d'acord	21	10.6	17	19.1	38	13.2
Estic completament d'acord	10	5.0	5	5.62	15	5.23
A les dones els atrauen persones dominants (eròtica malot)	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	108	54.5	30	33.7	138	48.0
Estic força desacord	54	27.2	24	26.9	78	27.1
No ho tinc clar	30	15.1	27	30.3	57	19.8
Estic força d'acord	6	3.0	7	7.8	13	4.5
Estic completament d'acord	0	0	1	1.1	1	0.3
Si les víctimes hagueren pres altres decisions, podrien haver-se previngut la majoria de les violacions	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	135	68.1	59	66.2	194	67.6
Estic força desacord	31	15.6	12	13.4	43	14.9
No ho tinc clar	23	11.6	12	13.4	35	12.2
Estic força d'acord	6	3.0	5	5.6	11	3.83
Estic completament d'acord	3	1.52	1	1.1	4	1.39
Quan iniciés una relació sexual has d'arribar fins al final, encara que no et vinga de gust	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	188	94.9	75	84.2	263	91.64
Estic força desacord	7	3.5	10	11.2	17	5.9
No ho tinc clar	3	1.5	3	3.3	6	2.0
Estic força d'acord	0	0	1	1.1	1	0.3
Estic completament d'acord	0	0	0	0	0	0
La gelosia és una qüestió inherent a l'amor entre persones	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	160	80.8	51	57.3	211	73.5
Estic força desacord	26	13.1	18	20.2	44	15.3
No ho tinc clar	7	3.5	12	13.4	19	6.6

Estic força d'acord	3	1.5	6	6.7	9	3.1
Estic completament d'acord	2	1.0	2	2.2	4	1.3
La igualtat de gènere és una realitat, la violència masclista és més aviat una qüestió aïllada						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	136	68.6	46	51.6	182	63.4
Estic força desacord	34	17.1	26	29.2	60	20.9
No ho tinc clar	18	9.0	9	10.1	27	9.4
Estic força d'acord	7	3.5	5	5.6	12	4.1
Estic completament d'acord	3	1.5	3	3.3	6	2.0

Taula 47. PAS. Creences sobre alguns comportaments de les persones agressores

Problemes amb l'alcohol i/o les drogues	Dona (n = 198)		Home (n = 89)		Total (N = 287)	
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	64	32.3	28	31.4	92	32.0
Estic força desacord	47	23.7	16	17.9	63	21.9
No ho tinc clar	56	28.8	32	35.9	88	30.6
Estic força d'acord	26	13.1	11	12.3	37	12.8
Estic completament d'acord	5	2.5	2	2.2	7	2.4
Problemes psicològics						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	41	20.7	9	10.1	50	17.4
Estic força desacord	26	13.1	15	16.8	41	14.2
No ho tinc clar	35	17.6	17	19.1	52	18.1
Estic força d'acord	54	27.2	31	34.8	85	29.5
Estic completament d'acord	42	21.1	17	19.1	59	20.5
Educació masclista						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	3	1.5	3	3.3	6	2.0
Estic força desacord	7	3.5	6	6.7	13	4.5
No ho tinc clar	17	8.5	6	6.7	23	8.0
Estic força d'acord	68	34.3	32	35.9	100	34.8
Estic completament d'acord	103	52.0	42	47.1	145	50.5
Experiència de maltractaments durant la infància						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	21	10.6	8	8.9	29	10.1
Estic força desacord	21	10.6	10	11.2	31	10.8
No ho tinc clar	97	48.9	46	51.6	143	49.8
Estic força d'acord	50	25.2	19	21.3	69	24.0
Estic completament d'acord	9	4.5	6	6.7	15	5.23
Escassos recursos econòmics						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	101	51.0	44	49.4	145	50.5
Estic força desacord	54	27.2	25	28.0	79	27.53
No ho tinc clar	36	18.1	13	14.6	49	17.0
Estic força d'acord	4	2.0	5	5.6	9	3.1
Estic completament d'acord	3	1.5	2	2.2	5	1.7
Una naturalesa violenta						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	26	13.1	8	8.9	34	11.8
Estic força desacord	17	8.5	8	8.9	25	8.7
No ho tinc clar	32	16.1	20	22.4	52	18.1
Estic força d'acord	77	38.8	34	38.2	111	38.6
Estic completament d'acord	46	23.2	19	21.3	65	22.6
Un baix nivell acadèmic						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	100	50.5	40	44.9	140	48.7

Estic força desacord	50	25.2	21	23.6	71	24.7
No ho tinc clar	39	19.7	20	22.4	59	20.5
Estic força d'acord	7	3.5	7	7.8	14	4.8
Estic completament d'acord	2	1.0	1	1.1	3	1.0
Necessitat de control						
	n	%	n	%	n	%
Estic completament en desacord	3	1.5	3	3.3	140	48.7
Estic força desacord	3	1.5	4	4.4	71	24.7
No ho tinc clar	15	7.5	9	10.1	59	20.5
Estic força d'acord	64	32.2	42	47.1	14	4.8
Estic completament d'acord	113	57.0	31	34.8	3	1.0

Annex VI Funció de la Universitat de València davant de les violències masclistes.

Estudiants

Taula 48. Estudiants. Has rebut formació específica sobre el tema en l'àmbit acadèmic universitari?

	n	%
Sí	348	24.5
No	914	64.2
NC	161	11.3

Nota. NC = No contesta

Taula 49. Estudiants. Has rebut la formació a la titulació en què et trobes?

	n	%
Sí	240	69
No	108	31
Total	348	100

Taula 50. Estudiants. Has rebut algun tipus de formació sobre aquestes qüestions a l'entorn extracadèmic, dins de la mateixa universitat (cursos, tallers, activitats de sensibilització, etc.)?

	n	%
Sí	417	29.3
No	845	59.4
NC	161	11.3

Nota. NC = No contesta

Taula 51. PDI. El que saps sobre la violència masclista prové de....

	Sí		No		NC	
	n	%	n	%	n	%
<i>Mitjans de comunicació de la informació</i>	1.093	76.8	168	11.8	162	11.4
<i>Cinema o sèries de televisió</i>	796	55.9	465	32.7	162	11.4
<i>Treballs o projectes desenvolupats a la teva formació Universitària</i>	405	28.5	856	60.2	162	11.4
<i>Amistats</i>	1.101	77.4	161	11.3	161	11.3
<i>Família</i>	871	61.2	390	27.4	162	11.4
<i>Xarxes Socials</i>	1.098	77.2	163	11.5	162	11.4
<i>Xerrades o seminaris</i>	795	55.9	467	32.8	161	11.3
<i>No he sentit a parlar del tema</i>	113	7.9	1.148	80.7	162	11.4

Nota. NC = No contesta

Taula 52. Estudiants. Saps si la universitat té algun servei a què es puga recórrer específicament en el cas de viure una situació de violència masclista?

	n	%
Sí	675	47.4
No	586	41.2
NC	162	11.4

Nota: NC = No contesta

Taula 53. Estudiants. On o a qui acudiries davant d'alguna situació de violència masclista viscuda dins l'àmbit universitari?

On o a qui acudiries...	Sí		No		NC	
	n	%	n	%	n	%
<i>Professorat</i>	604	42.4	657	46.2	162	11.4
<i>Col·legues universitaris</i>	907	63.7	354	24.9	162	11.4
<i>Amistats</i>	1.129	79.3	132	9.3	162	11.4
<i>Familiars</i>	1.027	72.2	234	16.4	162	11.4
<i>Cap d'unitat</i>	413	29.0	845	59.4	165	11.6
<i>Director/a de Departament</i>	440	30.9	820	57.6	163	11.5
<i>Director/a de Centre</i>	485	34.1	774	54.4	164	11.5
<i>Unitat d'Igualtat</i>	1.026	72.1	235	16.5	162	11.4

<i>Institut Universitari de les Dones–IUED</i>	655	46.0	605	42.5	163	11.5
<i>Sindic de greuges</i>	265	18.6	996	70.0	162	11.4
<i>AdR</i>	299	21.0	960	67.5	164	11.5
<i>Sindicats</i>	321	22.6	938	65.9	164	11.5
<i>A ningú</i>	67	4.7	1.193	83.8	162	11.4

Nota. NC = No contesta

Taula 54. Estudiants. *Mesures (seleccionar màxim 3 respostes)*

	n	%
Que la Unitat d'Igualtat ofereix un servei específic on rebre informació, atenció i assessorament, amb total confidencialitat	772	54,3
Implicar tota la comunitat universitària a través d'un programa de formació	575	40,4
Realitzar campanyes de sensibilització	550	38,7
Treballar la violència masclista en alguna assignatura de la cursa	413	29,0
Programa periòdic d'activitats que sensibilitze sobre la temàtica	327	23,0
Material informatiu (tipus pòsters o fulletons) que informe sobre què es poden considerar situacions de violència masclista	310	21,8
Informació clara a la web de la universitat	268	18,8
Campanyes audiovisuals	258	18,1

Taula 55. Estudiants. Qui haurien de participar en la prevenció, atenció i erradicació de les violències masclistes a l'àmbit universitari?

	Sí		No		NC	
	n	%	n	%	n	%
<i>Òrgans de Govern</i>	1.115	78.4	147	10.3	161	11.3
<i>Professorat</i>	1.144	80.4	118	8.3	161	11.3
<i>Estudiantat</i>	1.161	81.6	101	7.1	161	11.3
<i>Personal d'administració i serveis</i>	1.075	75.5	187	13.1	161	11.3
<i>Companyes voluntàries formades per fer-ho</i>	1.142	80.3	120	8.4	161	11.3

Nota. NC = No contesta

Taula 56. Estudiants. *Creus que si col·legues teues voluntàries et pogueren acompanyar en el procés. t'ajudaria a denunciar situacions de violència masclista?*

	n	%
Sí	1.161	81.6
No	101	7.1
NC	161	11.3

Nota. NC = No contesta

Personal Docent i Investigador

Taula 57. PDI. Has rebut formació específica sobre el tema en l'àmbit acadèmic universitari?

	n	%
Sí	177	32.4
No	312	57.1
NC	57	10.4

Taula 58. PDI. Has rebut la formació a la titulació en què et trobes?

	n	%
Sí	83	46.9
No	94	53.1
Total	177	100

Taula 59. PDI. Has rebut algun tipus de formació sobre aquestes qüestions a l'entorn extraacadèmic. dins de la mateixa universitat (cursos, tallers, activitats de sensibilització, etc.)?

	n	%
Sí	207	37.9
No	282	51.6

NC	57	10.4
Nota. NC = No contesta		

Taula 60. PDI. El que saps sobre la violència masclista prové de....

	Sí		No		NC	
	n	%	n	%	n	%
<i>Mitjans de comunicació de la informació</i>	440	80.6	49	9.0	57	10.4
<i>Cinema o sèries de televisió</i>	311	57.0	178	32.6	57	10.4
<i>Treballs o projectes desenvolupats a la teva formació Universitària</i>	209	38.3	280	51.3	57	10.4
<i>Amistats</i>	361	66.1	128	23.4	57	10.4
<i>Família</i>	278	50.9	211	38.6	57	10.4
<i>Xarxes Socials</i>	238	43.6	251	46.0	57	10.4
<i>Xerrades o seminaris</i>	321	58.8	168	30.8	57	10.4
<i>No he sentit a parlar del tema</i>	27	4.9	462	84.6	57	10.4

Nota. NC = No contesta

Taula 61. PDI. Saps si la universitat té algun servei a què es pugui recórrer específicament en el cas de viure una situació de violència masclista?

	n	%
Sí	374	68.5
No	115	21.1
NC	57	10.4

Nota: NC = No contesta

Taula 62. PDI. On o a qui acudiries davant d'alguna situació de violència masclista viscuda al àmbit universitari

	Sí		No		NC	
	n	%	n	%	n	%
Professorat	238	43.6	250	45.8	58	10.6
Col·legues universitaris	295	54.0	193	35.3	58	10.6
Amistats	331	60.6	157	28.8	58	10.6
Familiars	332	60.8	155	28.4	59	10.8
Cap d'unitat	245	44.9	243	44.5	58	10.6
Director/a de Departament	349	63.9	140	25.6	57	10.4
Director/a de Centre	318	58.2	170	31.1	58	10.6
Unitat d'Igualtat	440	80.6	48	8.8	58	10.6
Institut Universitari de les Dones-IUED	256	46.9	232	42.5	58	10.6
Síndic de greuges	261	47.8	227	41.6	58	10.6
AdR	85	15.6	403	73.8	58	10.6
Sindicats	189	34.6	299	54.8	58	10.6
A ningú	16	2.9	472	86.4	58	10.6

Nota. NC = No contesta

Taula 63. PDI. Mesures al àmbit universitari

	n	%
Que la Unitat d'Igualtat ofereixi un servei específic on rebre informació, atenció i assessorament, amb total confidencialitat	300	54.9
Realitzar campanyes de sensibilització	257	47.1
Implicar tota la comunitat universitària a través d'un programa de formació	226	41.4
Programa periòdic d'activitats que sensibilitzi sobre la temàtica	141	25.8
Treballar la violència masclista en alguna assignatura de la cursa	125	22.9
Informació clara a la web de la universitat	151	27.7
Material informatiu (tipus pòsters o fulletons) que informe sobre què es poden considerar situacions de violència masclista	98	17.9
Campanyes audiovisuals	78	14.3

Taula 64. PDI. Qui deuria participar en la prevenció, atenció i erradicació de les violències masclistes

	Sí		No		NC	
	n	%	n	%	n	%
<i>Òrgans de Govern</i>	459	84.1	30	5.5	57	10.4
<i>Professorat</i>	449	82.2	40	7.3	57	10.4
<i>Estudiantat</i>	448	82.1	41	7.5	57	10.4
<i>Personal d'administració i serveis</i>	431	78.9	58	10.6	57	10.4
<i>Companyes voluntàries formades per fer-ho</i>	393	72.0	95	17.4	58	10.6

Taula 65. PDI. És important que les col·legues voluntàries et pogueren acompanyar en el procés, t'ajudaria a denunciar situacions de violència masclista?

	n	%
Sí	390	71.4
No	99	18.1
NC	57	10.4

Nota. NC = No contesta

Personal d'Administració i Serveis

Taula 66. PAS. Has rebut formació específica sobre el tema en l'àmbit acadèmic universitari?

	n	%
Sí	82	28.5
No	205	71.4
Total	287	100

Taula 67. PAS Has rebut la formació a la titulació en què et trobes?

	n	%
Sí	25	30,4
No	57	69,5
Total	82	100

Taula 68. PAS. Has rebut algun tipus de formació sobre aquestes qüestions a l'entorn extracadèmic, dins de la mateixa universitat (cursos, tallers, activitats de sensibilització, etc.)?

	n	%
Sí	123	42.8
No	164	57.1
Total	287	100

Taula 69. PAS El que saps sobre la violència masclista prové de:	Sí		No	
	n	%	n	%
<i>Mitjans de comunicació de la informació</i>	271	94.4	16	5.5
<i>Cinema o sèries de televisió</i>	190	66.2	97	33.8
<i>Treballs o projectes desenvolupats a la teva formació Universitària</i>	83	28.9	204	71.0
<i>Amistats</i>	221	77.0	66	23.0
<i>Família</i>	167	58.19	120	41.8
<i>Xarxes Socials</i>	175	60.9	112	39.0
<i>Xerrades o seminaris</i>	168	58.5	119	41.4
<i>No he sentit a parlar del tema</i>	17	5.9	270	94.0

Taula 70. PAS. Saps si la universitat té algun servei a què es pugui recórrer específicament en el cas de viure una situació de violència masclista?

	n	%
Sí	239	83.2
No	48	16.7
Total	287	100.0

Taula 71. PAS. On o a qui acudiries davant d'alguna situació de violència masclista viscuda dins l'àmbit universitari?

	Sí		No	
	n	%	n	%
<i>Professorat</i>	61	21.2	226	78.7
<i>Col·legues universitaris</i>	153	53.3	134	46.6
<i>Amistats</i>	205	71.4	82	28.5
<i>Familiars</i>	211	73.5	76	26.4
<i>Cap d'unitat</i>	181	63.0	106	36.9
<i>Director/a de Departament</i>	144	50.1	143	49.8
<i>Director/a de Centre</i>	157	54.7	130	45.3
<i>Unitat d'Igualtat</i>	266	92.6	21	7.3
<i>Institut Universitari de les Dones–IUED</i>	161	56.1	126	56.1
<i>Síndic de greuges</i>	182	63.4	105	36.5
<i>AdR</i>	51	17.7	236	82.2
<i>Sindicats</i>	165	57.4	122	42.5
<i>A ningú</i>	6	2.0	281	97.9

Taula 72. PAS. Mesures al àmbit universitari

	n	%
Que la Unitat d'Igualtat oferisca un servei específic on rebre informació, atenció i assessorament, amb total confidencialitat	185	64.4
Realitzar campanyes de sensibilització	140	48.7
Implicar tota la comunitat universitària a través d'un programa de formació	170	59.2
Programa periòdic d'activitats que sensibilitze sobre la temàtica	94	32.7
Treballar la violència masclista en alguna assignatura de la cursa	67	23.3
Informació clara a la web de la universitat	53	18.4
Material informatiu (tipus pòsters o fulletons) que informe sobre què es poden considerar situacions de violència masclista	66	23.0
Campanyes audiovisuals	45	15.6

Taula 73. PAS. Qui hauria de participar en la prevenció, atenció i erradicació de les violències masclistes a l'àmbit universitari?

	Sí		No	
	n	%	n	%
<i>Òrgans de Govern</i>	280	97.5	7	2.4
<i>Professorat</i>	268	93.3	19	6.6
<i>Estudiantat</i>	264	91.9	23	8.0
<i>Personal d'administració i serveis</i>	264	91.9	23	8.0
<i>Companyes voluntàries formades per fer-ho</i>	248	86.4	39	13.5

Taula 74. PAS. Creus que si col·legues teues voluntàries et pogueren acompanyar en el procés, t'ajudaria a denunciar situacions de violència masclista?

	n	%
Sí	246	85.7
No	41	14.2
Total	287	100.0

Annex VIII: Guió entrevista estudi qualitatiu

PREGUNTAS:

1. Lectura y aprobación del consentimiento informado.
2. Preguntar por
 - Pronombre a usar durante la entrevista.
 - Género sentido- Identidad de género
 - Orientación sexual
 - Expresión de género
 - Edad
 - Colectivo universitario (CATEGORÍA)
 - Tiempo de vinculación en el sistema universitario
 - País de nacimiento (persona extranjera-situación administrativa)

OBJETIVOS	DIMENSIONES	PREGUNTAS
-----------	-------------	-----------

O1: Analizar las relaciones entre el grado de tolerancia a las violencias machistas y la existencia de creencias y actitudes sexistas.	<u>Dimensión:</u> Interpretaciones y representaciones. El objetivo de esta dimensión es conocer las percepciones e interpretaciones sobre los diferentes tipos de violencia, puesto que nos acercan comprender en qué medida identifican la existencia de estas violencias.	¿Para tí, qué son las violencias machistas y cómo las describirías? ¿Qué es el sexismo para tí y cómo lo definirías? ¿Y el acoso? ¿Qué otros tipos de violencias machistas creen que existen? Indica si consideras violencias machistas las siguientes y por qué: ¿chistes? ¿bromas sexistas? ¿acercamientos sin consentimiento? ¿proposiciones/insinuaciones de compañeros/profesorado/personal administrativo? ¿Qué opinión tienes de la prevalencia de estas problemáticas en la Universitat? ¿Crees que se dan en la Universitat de València? Hacemos referencia a cualquier tipo de violencia sexista y en cualquier espacio, contexto o interacción en la Universitat. [Si es que sí]: Saltar a la dimensión experiencial [Si es que no]: ¿Por qué crees que no se dan en la Universitat? Percepción de las violencias machistas. Diferenciar: - Acoso sexual: Por ejemplo ¿Has escuchado chistes, bromas o piropos ofensivos de carácter sexual? ¿Has visto miradas o gestos lascivos que incomoden a las personas? ¿Has observado comentarios u observaciones no deseados sobre el físico o sobre cuestiones privadas de la vida sexual? - Acoso sexista o por razón de género (mujeres) ¿Has notado alguna diferencia en la participación en los espacios académicos (aula, reuniones, trabajo grupo) en función de la identidad y la expresión de género? (estudiantado: profesorado modula participación). ¿Por qué creéis que pasa? ¿Has observado que se ignoren/ridiculicen las aportaciones, comentarios o acciones por el hecho de ser mujer?
---	--	---

		¿Has visto comentarios sobre el aspecto físico en general sin que se hubiera pedido tal opinión? <i>¿Crees que tendrás menos reconocimiento laboral o académico por ser mujer?</i> ¿Se han dirigido a ti utilizando gestos o comentarios peyorativos que hayan generado un ambiente intimidatorio? Dentro de equipos de trabajo mixtos, ¿sueles asumir tareas menos visibles o estimulantes que las asumidas por los hombres? - Acoso por razón de orientación sexual ¿Has escuchado humor LGBTIfóbico que te haya resultado ofensivo? ¿Has sentido que te han ridiculizado o se han dirigido a ti de manera ofensiva por tu orientación sexual? ¿Has sufrido agresiones verbales por tu orientación sexual? ¿Has sufrido agresiones físicas por tu orientación sexual? En tu entorno laboral o académico, ¿te suelen asignar tareas en base a prejuicios por tu orientación sexual? - Acoso por razón de identidad de género ¿Se han negado a nombrarte con los artículos o pronombres con los que te identificas o con tu nombre sentido? ¿Has escuchado humor transfobo o intérfobo que te haya resultado ofensivo? ¿Has sufrido agresiones verbales por tu condición o situación de género? ¿Has sufrido agresiones físicas por tu condición o situación de género? - Acoso por razón de expresión de género ¿Has escuchado humor LGBTIfóbico que te haya resultado ofensivo? ¿Has sentido que te han ridiculizado o se han dirigido a ti de manera ofensiva por tu expresión? ¿Has sufrido agresiones verbales? ¿Has sufrido agresiones físicas? En tu entorno laboral o académico
--	--	---

· O2: Medir el grado de prevalencia de las violencias machistas en la comunidad universitaria.	Dimensión experiencial	¿Has tenido alguna experiencia donde has sufrido algún tipo de violencia machista? [Si es sí] descripción del suceso, qué hizo, consecuencias a corto y largo plazo, cómo lo experimentó y si con el paso del tiempo haría cosa diferente o lo interpreta de modo diferente. [Si es que no]: ¿Crees que alguna compañera o alguna mujer de la Universitat que conozcas, ha tenido algún tipo de experiencia machista, comentarios o comportamientos vinculado a su identidad, expresión género, orientación sexual? [Si es sí] descripción del suceso, qué hizo, consecuencias a corto y largo plazo, cómo lo experimentó y si con el paso del tiempo haría cosa diferente o lo interpreta de modo diferente + qué hizo ella al respecto, cómo lo vivió, etc. [Si es que no] ¿Dónde identificas las violencias en la Universidad? En relación a los espacios (físicos) en los que ocurren las violencias machistas, ¿se dan diferentes tipos de violencias dependiendo de espacios: por ejemplo, cafeterías, parques, pasillos, baños, aulas-oficinas-despachos (según PDI-PAS-estudiantado). Para estudiantado (espacios sociales): Indagación en las clases, espacios de docencia, seminarios, laboratorios, etc. de este tipo de cuestiones y que cuenten a qué género pertenecen las personas que realizan este tipo de violencias. Para los tres colectivos: Las redes sociales como espacios de violencias vinculadas a la Universitat. ¿Has participado alguna vez, de modo voluntario o involuntario, en algún suceso relacionado con las violencias machistas?
O3: A partir de los datos establecer directrices de	Dimensión de prácticas-discursos-responsabilidad-	¿Es importante que estos temas se aborden desde la Universidad?

actuación y posibles intervenciones dirigidas a la tolerancia cero en la comunidad universitaria, así como la creación de espacios seguros para la denuncia de las violencias machistas.	compromiso (en la docencia, en la formación al profesorado, alumnado, PAS,PDI) de la Universitat en relación a las violencias sexistas	- ¿Habéis recibido formación sobre cuestiones de géneros, violencia machista, diversidad? ¿Dónde? ¿Crees importante formarte en estos temas? ¿Conocéis los recursos universitarios a los que se puede acudir en caso de sufrir violencia machista en el ámbito universitario? ¿Sabes si tu universidad dispone de algún servicio específico al que recurrir? ¿Crees que la Universidad tiene alguna responsabilidad en prevenir, proteger e intervenir en relación a las violencias machistas? ¿Qué limitaciones tiene la Universidad? ¿Qué respuestas debería dar la Universidad antes las violencias machistas? En cuanto al profesorado universitario, ¿es su responsabilidad educar en la Igualdad y en la prevención de la violencia machista? ¿Por qué? [¿Están cumpliendo con esta función? ¿De quién es la responsabilidad?].
		¿Algo que añadir?

PARTICIPA I QÜESTIONA LADESIGUALTAT

La Universitat de València, compromesa amb aconseguir un “Clima institucional de Tolerància zero enfront de les violències masclistes, donant l’adequada protecció a les víctimes” us demana la participació en aquesta recerca desenvolupada a través del Vicerectorat d'Igualtat, Diversitat i Polítiques Inclusives i la Unitat d'Igualtat, i dissenyada per les professores Inmaculada López Francés (Departament de Teoria de l'Educació de la UV) i Pilar Domínguez Castillo (Departament de Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics de la UV).

Necessitem que totes les persones de la nostra Universitat contesteu, amb la major sinceritat possible, aquesta enquesta que ens permetrà continuar construint igualtat real en la nostra Universitat.

Només necessiteu 10 minuts. Si teniu algun dubte, no dubteu a escriure'ns a: igualtat@uv.es Hi ha 40 preguntes en aquesta enquesta.

Bloc 1. Variables sociodemogràfiques

- 1. Edat**
- 2. Sexe de naixement**
 - Dona
 - Home
 - Intersex
- 3. Gènere (contesta si ho desitges)**
- 4. Grup al que pertanys**
 - Estudiant
 - PDI
 - PAS
 - PIF
 - PI
- 5. En cas de ser estudiant:**

Nivell d'estudis que curses

- Grau
- Màster
- Doctorat
- Altres

Titulació que curses

Estàs realitzant una estada a la Universitat de València? Sí/ No

Si la resposta es sí: Quin tipus d'estada estàs realitzant?

- Erasmus
- Sèneca

6. En cas de ser personal de la UV:

Vinculació

- Funcionària o funcionari de carrera
- Funcionària interina o funcionari interí
- Personal laboral fix
- Personal laboral eventual
- Altres

Quants anys fa que treballes a la Universitat de València o les seves instal·lacions?

On desenvolupes el teu treball actualment?

- Centre
- Facultat o escola
- Servei o unitat
- Institut d'investigació o ERI
- Altres

7. En cas de ser PAS

Categoria professional

- A1
- A2
- C1
- C2

8. En cas de ser PDI

Categoria professional

- CU
- TU
- CEU
- TEU
- Contractat/ada doctor/a
- Ajudant doctor/a
- Ajudant
- Associat/ada
- Altres

Tens o has tingut càrrecs acadèmics? Sí/ No

En quina Facultat t'inscrius actualment?

Bloc 2. Expressions de les conductes masclistes

Per favor, marca les categories que penseu que defineixen cada ítem com a comportament i/o situació (dirigida adones) que es dona en el nostre context i comunitat universitària en funció de si és: adequat, incorrecte o groller, conducta greu o denunciabile. També és necessari marcar si ho consideres violència masclista o no. D'aquesta manera, per a cada ítem et demanem que marques dues respostes.

Adequat	Incorrecte/groller	Conducta greu	Denunciabile		No és violència masclista	És violència masclista
---------	--------------------	---------------	--------------	--	---------------------------	------------------------

- Pressionar (presencial o virtualment) per a mantenir una relació sexual
- No acceptar un "no" davant la proposta de tindre una relació sexo-afectiva
- Et proposen cites que et sents obligada a acceptar
- Parlar de sexe tot el temps generant incomoditat
- Control d'activitats que realitze, de les persones amb qui estic, etc.
- Comentaris humiliants sobre l'aparença física o el cos
- Difusió de rumors sexuals de manera presencial o virtualment
- Les bromes degradants sobre les dones
- Tocaments i/o fregar-se de manera casual buscant el contacte sexual
- Mirar de dalt a baix de manera sexual
- Besos i/o carícies intencionals sense consentiment
- Fer arribar material pornogràfic ofensiu
- Ús denigrant d'imatges meues per xarxes socials, mòbil o qualsevol altre dispositiu
- Agressions físiques (colp, espenta, galtada, etc.) cap a les dones
- Tractar de manera diferent a les dones que als homes(interrompre en l'ús de la paraula, ús de diminutius, utilitzar apel·latius com a "xiqueta", "bonica", "xata"...)
- Usar constantment un llenguatge genèric masculí
- Desqualificar la conducta vinculant-la a processos biològics naturals (regla, lactància, embaràs, maternitat, etc.)
- Qüestionar els mèrits de les dones insinuant que els han aconseguit mitjançant favors sexuals

A continuació, classifica cadascun dels següents comportaments (dirigits a dones en la Universitat) en funció de si t'ha succeït, ho has observat o has participat d'alguna manera.

És una cosa que t'ha succeït	És una cosa que has observat	En algun moment has estat partícip	Més d'una de les anteriors	Cap de les anteriors
------------------------------	------------------------------	------------------------------------	----------------------------	----------------------

- Pressionar per a tindre una relació sexual i/o afectiva
- Converses sexualitzades
- Pràctiques de control/ comportaments controladors
- Comentaris/bromes sexuals personals
- Comportaments presumptament involuntaris de caràcter sexual
- Comportaments voluntaris de caràcter sexual
- Mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per Internet
- Invisibilitzar o infravalorar a les dones

Davant les situacions viscudes quina va ser la teua resposta? Si t'han succeït diverses d'aquestes situacions, respon a les següents preguntes pensant en l'experiència que consideres que has sigut més greu

Contesteu aquesta pregunta només si la resposta va ser 'És una cosa que t'ha succeït'

- Pressionar per a tindre una relació sexual i/o afectiva
- Converses sexualitzades
- Pràctiques de control/comportaments controladors
- Comentaris/bromes sexuals personals
- Comportaments presumptament involuntaris de caràcter sexual
- Comportaments voluntaris de caràcter sexual
- Mostrar fotos o missatges sexualment ofensius per Internet
- Invisibilitzar o infravalorar a les dones

	sí	No
Ho vaig comunicar al meu entorn universitari		
Ho vaig comunicar al meu entorn familiar		
Vaig denunciar la situació		
Vaig deixar passar la situació		

Si has tingut coneixement o has patit algun dels comportaments anteriors, consideres que la persona que va realitzar el comportament

Trieu només una de les opcions següents:

- Està en una situació de poder
- Esteu en la mateixa posició de poder
- Estàs tu en una posició de poder
- Més d'una de les anteriors

Qui va realitzar el comportament?

- Estudiant

- Docent
- PAS
- PIF
- Personal de manteniment i/o serveis
- Varies de les anteriors categories
- Altres

La persona que va realitzar el comportament era:

- Coneguda
- Desconeguda

En quin dels següents llocs es va produir la situació o situacions? SÍ/ NO

- Despatx
- Aula
- Cafeteria universitat
- Corredors universitat
- Jardins universitat
- Biblioteca universitat
- Festa universitària
- Xarxes socials
- E mail
- Mòbil
- Un lloc aïllat
- Empreses o institucions on realitze les pràctiques
- Altres

Què penses sobre...?

A continuació, marca si consideres que aquestes afirmacions són certes o no (contesta el que més s'acoste al que penses).

Estic completament en desacord	Estic bastant en desacord	No ho tinc clar	Estic bastant d'acord	Estic completament d'acord
--------------------------------	---------------------------	-----------------	-----------------------	----------------------------

- Si una dona viu una situació de maltractament, també és la seva responsabilitat per no denunciar
- A les dones els atrauen persones dominants (eròtica *malote*)
- Si les víctimes haguessin pres altres decisions, podrien haver-se previngut la majoria de les violacions
- Quan iniciés una relació sexual has d'arribar fins “el final”, encara que no t'abellisca
- La gelosia és una qüestió inherent a l'amor entre persones

Segons la teua opinió, els agressors que cometen actes de violència masclista i/o sexista tenen:

Estic completament en desacord	Estic bastant en desacord	No ho tinc clar	Estic bastant d'acord	Estic completament d'acord
--------------------------------	---------------------------	-----------------	-----------------------	----------------------------

- **Problemes amb l'alcohol i/o les drogues**
- Problemes psicològics
- Educació masclista
- Experiència de maltractaments durant a infància
- Escassos recursos econòmics
- Una naturalesa violenta
- Un baix nivell acadèmic
- Necessitat de dominació i control

Bloc 3. La Universitat de València davant la violència masclista

Et demanem que contestes a les preguntes que presentem a continuació: SÍ/NO

- Has rebut formació específica sobre el tema en l'àmbit acadèmic universitari?
- Has rebut la formació en la titulació en la qual et trobes?
- Has rebut algun tipus de formació sobre aquestes qüestions en l'entorn extra acadèmic, dins de la pròpia universitat (cursos, tallers, activitats de sensibilització, etc.)?

El que saps sobre la violència masclista prové de: *resposta SÍ/NO*

- Mitjans de comunicació de la informació
- Cinema o sèries de televisió
- Treballs o projectes desenvolupats en la teua formació Universitària
- Amistats
- Família
- Xarxes socials
- Xarrades o seminaris
- No he sentit parlar del tema

Saps si la universitat té algun servei al qual es puga acudir específicament en el cas de viure una situació de violència masclista? *resposta SÍ/NO*

On o a qui acudiries davant alguna situació de violència masclista viscuda dins de l'àmbit universitari? *resposta SÍ/NO*

- Professorat
- Col·legues universitaris
- Amistats
- Familiars
- Cap d' Unitat
- Director/a de Departament
- Director/a de Centre

- Unitat d' Igualtat
- Institut Universitari de les Dones – IUED
- Síndic de greuges
- AdR
- Sindicats
- A ningú

De les següents mesures, quines consideres rellevants per a la prevenció de la violència masclista en la universitat. Trieu com a màxim 3 respostes

- Realitzar campanyes de sensibilització
- Treballar la violència masclista en alguna assignatura de la carrera
- Implicar a tota la comunitat universitària a través d'un programa de formació
- Que la Unitat d' Igualtat ofereixca un servei específic en el qual rebre informació, atenció i assessorament, amb total confidencialitat
- Programa periòdic d'activitats que sensibilitzen sobre la temàtica
- Material informatiu (tipus pòsters o fullets) que informen sobre el que es pot considerar com a situacions de violència masclista
- Informació clara en la web de la universitat
- Campanyes audiovisuals

Qui hauria de participar en la prevenció, atenció i erradicació de les violències masclistes en l'àmbit universitari? resposta SÍ/NO

- Òrgans de Govern
- Professorat
- Estudiantat
- Personal d'Administració i Serveis
- Companyes voluntàries formades per a això

Creus que si col·legues teues voluntàries pogueren acompanyar-te en el procés, t'ajudaria a denunciar situacions de violència masclista? resposta SÍ/NO

Moltíssimes gràcies per la teua participació! És molt important per a continuar construint igualtat en la nostra Universitat.